

การจัดการนวัตกรรมและภูมิปัญญา : การเปลี่ยนผ่านของสถาบันการเงินชุมชน เขตภาคกลางตอนล่าง

The Management of Innovation and Wisdom: Transitions of Community Financial Institutions in the Lower Central Region

กมลวรรณ พิมพ์แพทย์

ศิริรัตน์ ชำนาญรบ

กรรณิการ์ จะกอ

วริสรา ยงยิ่งประเสริฐ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ชื่อเรื่อง : การจัดการนวัตกรรมและภูมิปัญญา การเปลี่ยนผ่านของสถาบันการเงินชุมชน เขตภาคกลางตอนล่าง

ผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์กมลวรรณ พิมพ์แพทย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ ชำนาญรบ
นางสาวกรรณิการ์ จะกอ
นางสาววริสรา ยงยิ่งประเสริฐ

พ.ศ. : 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การจัดการนวัตกรรมและภูมิปัญญา การเปลี่ยนผ่านของสถาบันการเงินชุมชน เขตภาคกลางตอนล่าง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาทางการเงินแก่สมาชิกของสถาบันการเงิน โดยเสนอแนะความรู้ด้านความเสี่ยงของรายได้ ความรู้เกี่ยวกับเครดิตที่เกิดจากสินเชื่อองค์กรการเงินและการวิเคราะห์สภาวะความมั่นคงทางด้านการเงิน โดยศึกษากระบวนการป้องกันความเสี่ยงของรายได้จากผลตอบแทนจากบริการสินเชื่อ เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาแก้ไขปัญหาทางการเงินของสถาบันการเงินให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของสมาชิกองค์กรการเงินในเขตภาคกลางตอนล่าง พื้นที่จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดราชบุรี การวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบผสม (Mixed methods) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายสภาพครัวเรือนสมาชิกในเขตภาคกลางตอนล่าง จำแนกตามลักษณะของข้อมูล ทั้งทางด้านสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ครัวเรือน ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐาน โดยค่าผลรวมร้อยละ ค่าเฉลี่ย ใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกส์ (Logistic regression analysis) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์ และการสันทนากลุ่ม (Focus Groups) การประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า

1. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง ร้อยละ 63.7 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 51-55 ปี ร้อยละ 38.8 สถานภาพเกษตรกรที่มีสถานภาพ สมรส ร้อยละ 55.3 ระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 34.25 สมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน ร้อยละ 51.2 เกษตรกรที่มีรายได้ตั้งแต่ 10,001 – 20,000 บาท ร้อยละ 39 เกษตรกรที่มีรายจ่าย รายจ่ายตั้งแต่ 5,001 – 10,000 บาท จำนวนร้อยละ 28.7 ความต้องการเพิ่มความรู้ด้านความเสี่ยงจากการฝึกอบรม ความรู้เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินพบว่า เกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรม ร้อยละ 78.8 ต้องการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินที่ถูกต้อง พบว่า เกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรม ร้อยละ 100

2. สาเหตุของการเป็นหนี้เกษตรกรในเขตภาคกลางตอนล่าง การก่อหนี้ใหม่เพื่อนำมาชำระหนี้เดิม ร้อยละ 21.4 การเป็นหนี้เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ร้อยละ 20.8 หนี้เพื่ออุปโภคบริโภค ร้อยละ 19.6 กู้ยืมเพื่อการศึกษาของบุตร ร้อยละ 18.8 เพื่อลงทุนทางการเกษตร ร้อยละ 17.1 จากด้านแรงกระตุ้นจากการเข้าถึงนโยบายของภาครัฐบาล ร้อยละ 2.3 สาเหตุด้านสุขภาพอนามัย เกษตรกรส่วนใหญ่ที่มีหนี้สินจากการกู้ยืมเงินมามักพบปัญหาความล้มเหลวจากการกู้ยืมมาลงทุนเพื่อการเกษตร ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพการขาดวินัยทางการเงินของเกษตรกร เช่น การกู้ยืมมาเพื่อนำมาจ่ายหนี้เดิมทำให้เงินคงเหลือไม่เพียงพอในการลงทุน ขาดการวางแผนการออมไว้ในอนาคต การไม่ทำบัญชีรายรับรายจ่าย

ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหา จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความรู้แก่ครัวเรือน ในลักษณะภาคีความร่วมมือ การให้ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงทางการเงินที่นำไปสู่กระบวนการป้องกันความเสี่ยง เพื่อให้สอดคล้องเหมาะกับวิธีชีวิตของชุมชน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม อันจะนำไปสู่การพัฒนาไปพร้อมกัน สามารถปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานให้ไปสู่ความสำเร็จได้ในระหว่างการดำเนินงาน กระบวนการพัฒนาตั้งแต่การคิด การตัดสินใจ การวางแผน การปฏิบัติตามแผนการประเมินผล การป้องกันความเสี่ยงทางด้านหนี้สินจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความรู้แก่สมาชิก ในการบริหารด้านการเงิน การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับภาระผูกพันทางด้านการเงิน การสร้างความรู้ความเข้าใจทางด้านการเงินที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตให้กับประชาชน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการบริหารจัดการทางการเงินที่นำไปสู่การเพิ่มรายได้

จากกระบวนการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ โดยมีขั้นตอนกระบวนการดำเนินงานและปฏิบัติที่สำคัญดังนี้

1. การวางแผน เป็นกระบวนการแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมาย เพื่อแก้ไขปัญหาทางด้านการเงิน ตลอดจนการป้องกันความเสี่ยงทางด้านการเงินของกลุ่มเป้าหมาย โดยเริ่มจากการสำรวจข้อมูลสภาพปัจจุบัน สำรวจปัญหาของกลุ่มเป้าหมาย และการวิเคราะห์ข้อมูล อันเป็นกลไกหลักให้เกิดการมีส่วนร่วม โดยกระบวนการใช้เครื่องมือการบันทึกรายได้และค่าใช้จ่าย และนำข้อมูลเหล่านั้นมาทำการวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาในระดับครัวเรือน
2. การปฏิบัติให้เป็นจริง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สินเชื่อเพื่อนำไปปฏิบัติตามแผนและปรับปรุง โดยใช้ข้อมูลการจดบันทึกรายได้และค่าใช้จ่ายของสมาชิก
3. การสรุปสะท้อนผล เป็นองค์ประกอบขั้นตอนที่ 3 ของการเรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาทางด้านการเงิน โดยผ่านกิจกรรมเรียนรู้ ด้วยวิธีการให้ความรู้ผ่านการฝึกอบรม และติดตามประเมินผล ทีนำไปสู่กระบวนการสนับสนุนกระบวนการดำเนินการป้องกันปัญหาการเงินตลอดจนหนี้สิน โดยเฉพาะการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบันทึกรายได้ รายจ่าย การออม การบริหารความเสี่ยง การบริหารการเงินส่วนบุคคล เพื่อตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญ

4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรม สรุปบทเรียน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องถือเป็นองค์ประกอบสำคัญ ที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาหนี้สิน แบบบูรณาการได้เนื่องจากได้มีโอกาสสรุปบทเรียนตนเอง ส่งผลให้เกิดการพัฒนาตนเอง

Title : The Management of Innovation and Wisdom: Transitions of Community Financial Institutions in the Lower Central Region

Researcher : Asst.Prof. Kamonwan Pimpat

Asst.Prof.Dr.Sirirat Chamnanrob

Miss Kannika Jakor

Miss Waritsara Yongyingprasert

Year : 2020

Abstract

This research is about the management of innovation and wisdom: transitions of community financial institutions in the lower central region. The objective is to study solutions to financial problems for members of financial institutions by recommending the knowledge of the risk of incomes, knowledge of credits arising from financial corporation loans, and analyses of financial security conditions. It studies the process of hedging the income risks against the returns from credit or loan services. This is to be guidelines for developing and solving the financial problems of financial institutions in line with the lifestyle of financial organization members in the lower central region; Phetchaburi, Kanchanaburi and Ratchaburi provinces. This research is mixed methods; both quantitative and qualitative.

Quantitative data includes descriptive statistics to describe the status of household members in the lower central region classified by the nature of the information in terms of economy, society, households, and infrastructure conditions. The total value, percentage, and mean are analyzed by logistic regression to determine the relationship of the variables.

Qualitative data come from interview methods and focus groups as well as applications of participatory action research.

The research results showed that:

1. The majority of the farmers was female (63.7 percent), and were in the age range of 51-55 years old (38.8%). There were farmers with marriage-marital status (55.3%), secondary-school-level education (34.25%),1-3 household members (51.2%), farmers with incomes ranging from 10,001 - 20,000 baht (39%), and farmers with expenses from 5,001 - 10,000 baht (28.7%). There were the need to increase knowledge of risks from training. Knowledge of financial transactions showed that farmers have the need for training (78.8%) and the need of training about proper financial planning showed that farmers have 100 percent of training needs.

2. The causes of indebtedness for the farmers in the lower central region include new debts to repay existing debts (21.4%), housing debts (20.8%), consumption debts (19.6%), children's education loans (18.8%), investment in agriculture (17.1%), the impulse side of access to government policies (2.3%) as well as health problems. Most farmers who have debts from borrowing often encounter failures from borrowing to invest in agriculture. They lack professional knowledge, lack financial disciplines among farmers, such as borrowing to repay old debts causing insufficient funds for investment, lack of planning for future savings and of accounting for income and expenses.

Problem-solving suggestions:

It is very important to educate the households as a partner of cooperation. Education about the financial risks will lead to the hedging process to be consistent with the way of life of the community leading to concrete actions and to development throughout the course. This also includes the ability to improve and modify operations to be successful during operational processes as well as development processes ranging from thinking, decision-making, planning, its implementation, and evaluation. Hedging against debt risks is essential for members to be educated. In financial management, risk analysis is related to financial obligations. Financial knowledge will bring benefits to the public and will strengthen financial management capabilities leading to an increase of incomes.

The learning process through practice has the following important steps of operational processes and practices.

1. Planning. It is a participatory process between the researchers and the target groups to solve financial problems as well as hedging financial risks of the target groups. It starts with a survey of current conditions, an exploration of the problems of the targets and data analyses as the main mechanism for participation. It also includes the process of using tools for recording incomes and expenses and the analyses of those data for solving problems at the household levels.

2. Making-it-real practice. It is about the method of credit analysis to implement the plan and about its improvement. It uses data from recording incomes and expenses of members.

3. Conclusion and reflection. It is the 3rd stage component of learning from practice to solving financial problems. It works through learning activities with the method of training-based education, as well as the follow-up and evaluation of results leading to support the processes for the prevention of financial and debt problems. Especially, providing knowledge on the recording of incomes, expenditure, savings, risk management, and personal finance management are needed to take into consideration in terms of their importance.

4. Exchange of knowledge. There are activities such as summarizing lessons and exchanging knowledge continuously. This is considered as an important element that will lead to the integrated solutions of the debt problems. It is the consequence of having the opportunity to summarize lessons on their own, and then yielding personal development.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องการจัดการนวัตกรรมและภูมิปัญญา การเปลี่ยนผ่านของสถาบันการเงินชุมชน เขตภาคกลางตอนล่าง สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ที่สนับสนุนทุนจากงบประมาณเงินรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแบบสอบถาม ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดราชบุรีทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์เสียสละเวลาในการให้ข้อมูลต่างๆ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอน

สุดท้ายนี้คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งต่องานวิจัยฉบับนี้ จะนำไปใช้ประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปเป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและผู้ที่สนใจศึกษาต่อไป

คณะผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กมลวรรณ พิมพ์แพทย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ ชำนาญรบ

นางสาวกรรณิการ์ จะกอ

นางสาววริสรา ยงยิ่งประเสริฐ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ฌ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	64
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	102
บรรณานุกรม	111
ประวัติผู้วิจัย	117

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ตารางแสดงการจัดระดับชั้นของเงินทุนและการกำหนดวงเงินสินเชื่อ	48
ตารางที่ 2 ตารางแสดงการผ่อนชำระ	59
ตารางที่ 3 ตารางแสดงการผ่อนชำระต่องวด	60
ตารางที่ 4 ตารางแสดงการผ่อนชำระต่องวด	63
ตารางที่ 5 ตารางสรุปอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงและอัตราดอกเบี้ยปกติ	65
ตารางที่ 6 ตารางแสดงขนาดประชากร	66
ตารางที่ 7 ตารางแสดงสัดส่วนตัวอย่างของประชากร	69
ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง	69
ตารางที่ 9 อายุของสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน	70
ตารางที่ 10 สถานภาพสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน	70
ตารางที่ 11 ระดับการศึกษา	71
ตารางที่ 12 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน	71
ตารางที่ 13 รายได้ต่อเดือนสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน	72
ตารางที่ 14 รายจ่ายต่อเดือนของสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน	75
ตารางที่ 15 เหตุผลที่ใช้พิจารณาในการตัดสินใจกู้ยืมเพื่อการบริโภคสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน	73
ตารางที่ 16 สิ่งกระตุ้นที่ทำให้บริโภคสม่าชิกของสถาบันการเงินชุมชน	74
ตารางที่ 17 ครอบครัวของเกษตรกรมีความรู้ต่อการออมของสมาชิก	74
ตารางที่18 ครอบครัวสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน มีเงินเหลือหลังจากหักค่าใช้จ่ายต่อเดือน	75
ตารางที่ 19 วิธีการออมสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน	75
ตารางที่ 20 ปัจจัยการออมสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน	76
ตารางที่ 21 สาเหตุไม่มีการออมของสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน	76
ตารางที่ 22 แหล่งกู้ยืมของสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน	77
ตารางที่ 23 สาเหตุการเป็นหนี้	77
ตารางที่ 24 การทำธุรกรรมทางการเงินผ่านอินเทอร์เนต	78
ตารางที่ 25 การรู้จักระบบการชำระเงินทางอิเลคทรอนิกส์	78
ตารางที่ 26 การรับรู้ระบบชำระเงินของสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน	79
ตารางที่ 27 ความต้องการเพิ่มความรู้จากการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงิน	79
ตารางที่ 28 ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงทางการเงิน	80
ตารางที่ 29 ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบความเสี่ยงทางการเงิน	80
ตารางที่ 30 การวางแผนการเงิน	81
ตารางที่ 31 ความต้องการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินที่ถูกต้อง	81

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 32 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยแต่ละด้าน 82

ตารางที่ 33 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติกในรูปค่าสถิติ Chi-Square 83

ตารางที่ 34 แสดงการวัดความเหมาะสมของ Logistic model ด้วยค่า -2 Log Likelihood และ Nagelkerke R 2 83

ตารางที่ 35 แสดงการทดสอบความเหมาะสมของ logistic model ด้วย Hosmer Lemeshow goodness-of-fit test 84

ตารางที่ 36 ตารางแสดงตัวแปรอิสระที่เข้าสมการด้วยการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก 85

ตารางที่ 37 ตารางแสดงการทำนายโอกาสในการมีความรู้และไม่มีความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงทางการเงินจากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกส 87

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิกฤติการณ์ทางธรรมชาติเกิดขึ้นในช่วงปลายปี 2562 ส่งผลกระทบไปทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย ได้รับผลกระทบขยายวงกว้างทั้งในภาคเศรษฐกิจ (Economic Real Sector) และภาคการเงิน (Financial Sector) ส่งผลให้ธุรกิจจำนวนมากต้องปิดกิจการลง ปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงินจากการที่สถาบันการเงินไม่ปล่อยสินเชื่อตามปกติ ประชาชนว่างงานเพิ่มขึ้นจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างรุนแรง ปัญหาความมั่นคงของอาชีพแรงงานถูกเลิกจ้างขาดรายได้ บางส่วนต้องกลับสู่ภูมิลำเนา ไม่มีเงินลงทุนในการสร้างอาชีพใหม่ เป็นเหตุให้รัฐบาลต้องกำหนดนโยบายเร่งด่วน เพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาพื้นฐานที่เชื่อมโยงไปสู่ปัญหาอื่นมากมายในสังคม

ภาคการเกษตรในภาคกลางเป็นภูมิภาคที่สำคัญยิ่งของประเทศไทย เนื่องจากเป็นแหล่งผลิตทางการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการในด้านต่างๆ อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางของการบริหารประเทศ โดยเป็นที่ตั้งของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ของรัฐและรัฐวิสาหกิจ และยังเป็นที่ตั้งของหน่วยงานต่างๆ ของภาคเอกชน ทำให้ภาคกลางเป็นภูมิภาคที่ทุกฝ่ายให้ความสนใจและมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง อันนำมาสู่การเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ภาคกลางและการเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่การขยายตัวของการพัฒนาประเทศในภาพรวมอย่างรวดเร็ว แต่ในขณะเดียวกันก็พบว่า คุณภาพชีวิตของเกษตรกรแย่ลงและปัญหาของเกษตรกรที่แสดงออกอย่างเด่นชัดคือวิกฤตการการความไม่มั่นคงทางด้านการเงิน เพื่อนำสู่การตอบสนองต่อสภาวะการที่เปลี่ยนแปลงในการสร้างความมั่นคงทางการเงินในภาคการเกษตร โดยผ่านกระบวนการให้ความช่วยเหลือ โดยการให้ความรู้เพื่อเป็นแนวทางในการลดความเสี่ยงทางการเงิน การเพิ่มสภาพคล่อง การลดต้นทุนของธุรกรรม เป็นการเพิ่มบทบาทต่อปริมาณเงินในระบบและการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยจะตกอยู่ภายใต้กับดักประเทศรายได้ปานกลางถาวรมากขึ้น หากขีดความสามารถด้านเงินทุนของเกษตรกรมีไม่เพียงพอ อันจะส่งผลต่อการเชื่อมโยงโดยตรงถึงเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจโดยรวม ดังนั้นการเข้าถึงบริการทางการเงินทางโดยผ่านองค์กรการเงินชุมชน อันจะส่งผลต่อความยั่งยืนแก่เกษตรกรจึงเป็นสิ่งสำคัญ

ทั้งนี้การพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน ผ่านร่างแผนพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน พ.ศ. 2558 – 2561 จะผลักดันให้เกิดผลในด้านต่างๆ เช่น สร้างความเข้มแข็งขององค์กรการเงินชุมชน โดยหากจะส่งเสริมให้ องค์กรการเงินมีสถานะทางการเงินที่เข้มแข็งจะต้องพัฒนาให้องค์กรการเงินเหล่านั้นมีความมั่นคงทางการเงิน จึงต้องมีการบูรณาการ การทำงานระหว่างหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการสนับสนุนองค์กรการเงินชุมชน โดยเข้าถึงบริการจะต้องมีข้อมูลที่สำคัญ เช่น ปริมาณเงินออม ปริมาณเงินให้กู้ยืม สถานะ

หนี้ค้างชำระ ฐานะทางการเงิน ฐานข้อมูลสมาชิก ที่ตั้งของสถาบันการเงิน การยกระดับศักยภาพผู้ใช้บริการทางการเงิน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ภาคครัวเรือนให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ เช่น ปัญหาหนี้ครัวเรือนส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจทางการเงิน หรือมาจากการขาดผู้ให้บริการทางการเงินในระบบที่เพียงพอ จึงต้องไปพึ่งพาเจ้าหนี้นอกระบบ รวมถึงให้กลุ่มองค์กรการเงินชุมชนที่มีความเข้มแข็งให้มาร่วมแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบของสมาชิกภายในชุมชน จึงควรสนับสนุนหรือเพิ่มมาตรการที่จะสามารถช่วยให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเงินมากขึ้น ผลการสำรวจความรู้ทางการเงินของประชาชนไทย ภายใต้โครงการให้ความรู้ทางการเงินแก่ประชาชนของ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ร่วมกับมูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง ในปี 2556 ซึ่งแบ่งระดับความรู้ทางการเงินของประชาชน พบว่ากลุ่มเกษตรมักประสบปัญหาการขาดความรู้ในเรื่องแหล่งเงินทุน การเข้าถึงแหล่งเงินทุน ด้านการวางแผนทางการเงิน เนื่องจากไม่มีเวลาและไม่ทราบแหล่งที่ปรึกษา จึงควรเพิ่มช่องทางและความถี่ในการเข้าถึงข้อมูลทางการเงิน และกระจายแหล่งที่ปรึกษาทางการเงินมากขึ้น เกษตรมักไม่มีการวางแผนเนื่องจากไม่มีเวลา ไม่มีเงินพอ และไม่มีความรู้ อย่างไรก็ดีเพื่อเป็นการลดปัญหาที่เกิดจากการก่อหนี้นอกระบบ ดังนั้นการเข้าถึงบริการทางการเงินในปริมาณและเวลาที่ต้องการ โดยมีต้นทุนค่าใช้จ่ายที่ยอมรับได้ จึงเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่กลุ่มคนเปราะบาง (vulnerable groups) และกลุ่มที่มีรายได้ต่ำ (low income groups) ในการเข้าถึงบริการทางการเงิน การมุ่งสร้างโอกาสในการใช้บริการทางการเงินขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของกลุ่มคนด้อยโอกาส (Underserved) ในสังคมที่ยังเข้าไม่ถึงบริการทางการเงินหรือคนที่ถูกกีดกันทางการเงิน (Financially excluded) เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องเผชิญกับภาวะหนี้สิน ซึ่งเป็นปัญหาหนักก่อให้เกิดวงจรหนี้ที่ไม่มีวันสิ้นสุดและนำพาไปสู่ความยากจน ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อการรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างยิ่ง ทั้งที่รัฐบาลมีนโยบายให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกร เช่นโครงการสนับสนุนสินเชื่อรายย่อย การเพิ่มเงินกองทุนหมู่บ้าน การจัดสรรงบประมาณเข้ากองทุนพัฒนาศักยภาพของแม่บ้านและชุมชน แต่เกษตรกรในประเทศกลับมีหนี้สินเพิ่มขึ้น ดังนั้นการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาหนี้สินของอาชีพเกษตรกรจึงเป็นฐานรากที่สำคัญ และเป็นประเด็นสำคัญ

ปัจจุบัน ระบบการเงินภาคประชาชน ประกาศเป็นพระราชบัญญัติ สถาบันการเงินประชาชน พ.ศ.2562 โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติ ฉบับนี้คือ โดยที่การให้บริการทางการเงินในระดับชุมชน มักดำเนินการโดยองค์กรการเงินชุมชน ซึ่งไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลทำให้มีข้อจำกัดในการดำเนินงาน เนื่องจากเน้นการพึ่งพาตัวบุคคลเป็นหลัก รวมทั้งขาดความมั่นคงในด้านการจัดการ ด้านบริหารความเสี่ยงและด้านการบัญชี ปัจจุบันยกระดับองค์กรการเงินชุมชนเป็นสถาบันการเงินประชาชนซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีคณะกรรรการพัฒนาระบบสถาบันการเงินประชาชนทำหน้าที่วางกรอบนโยบายและแนวทางด้านการดำเนินงานที่ชัดเจนในการส่งเสริมและกำกับดูแลสถาบันการเงินประชาชน เพื่อให้มีการพัฒนาที่ต่อเนื่องและยั่งยืน อันจะทำให้การดำเนินงานของสถาบันการเงินประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีมาตรฐานเดียวกันและมีความยั่งยืนในการพึ่งพาตนเองในชุมชน

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาทางการเงินแก่สมาชิกของสถาบันการเงิน โดยเสนอแนะความรู้แก่สมาชิกเกี่ยวกับความเสี่ยงของรายได้ ความรู้เกี่ยวกับเครดิตที่เกิดจากสินเชื่อองค์กรการเงินและการวิเคราะห์สภาวะความมั่นคงทางด้านการเงิน โดยศึกษากระบวนการทำงานของสถาบันการเงินชุมชน การป้องกันความเสี่ยงของรายได้ เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาแก้ไขปัญหาทางการเงินของสถาบันการเงิน ให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตเกษตรกรในการพัฒนาคุณภาพองค์กรการเงิน เพื่อแก้ไขปัญหาทางด้านการเงินและเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งสังคมในชนบทมีการเจริญเติบโตที่ยั่งยืนและสามารถอยู่รอดได้ด้วยตนเอง ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความเข้มแข็งของสมาชิกองค์การการเงินชุมชนจะเป็นการช่วยส่งเสริมวินัยทางการเงิน โดยการส่งเสริมด้านการออมและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากแหล่งสินเชื่อที่มีการคิดดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าสถาบันการเงินทั่วไป ซึ่งถือเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ การส่งเสริมให้ประชาชนระดับฐานรากมีโอกาสทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะ “การเข้าถึงบริการทางการเงิน” (Financial Inclusion) ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนระดับฐานราก เพื่อลดช่องว่างความยากจน (Poverty gap) และความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม (Inequality) รวมทั้งเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ การสร้างความเข้มแข็งขององค์กรการเงินชุมชน ณ ปัจจุบันเป็นองค์กรการเงินที่มีความสำคัญในระดับชุมชน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาวะความมั่นคงทางด้านการเงินโดยศึกษากระบวนการทำงานของสถาบันการเงินชุมชน
2. เพื่อพัฒนาแนวทางแก้ไขปัญหาทางการเงินของสถาบันการเงินของสถาบันการเงินโดยเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาทางการเงินด้านความเสี่ยงของรายได้จากผลตอบแทนในการให้สินเชื่อ

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเวลา รอบระยะเวลา 1 ปี ภายในปีงบประมาณ 2563 โดยเริ่มทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีและพัฒนาเครื่องมือวิจัย ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2562 – กันยายน 2563

2. ด้านพื้นที่ ศึกษาในพื้นที่จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 3 จังหวัดได้แก่ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดราชบุรี

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มเป้าหมายของการศึกษาประกอบด้วย สมาชิกของกองทุนพร้อมทั้งสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้นำในพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำสมาชิกของกองทุนการเงินชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดละ 1 อำเภอ

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เน้นการวิจัยแบบผสมผสานหรือพหุวิธี (Mixed methods or Multi methods) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายสภาพครัวเรือนในภาคกลางตอนล่าง จำแนกตามลักษณะของข้อมูล ทั้งทางด้านสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ครัวเรือน ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐาน โดยค่าผลรวมร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม (Focus Groups) การประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่ออธิบายผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในรายละเอียดและเพิ่มเติมข้อมูลให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาทางการเงินของสมาชิกสถาบันการเงิน โดยเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาทางการเงิน แนวทางป้องกันด้านความเสี่ยงของรายได้จากภาระผูกพันทางการเงินในบริการสินเชื่อของสถาบันการเงิน

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเข้าถึงบริการทางการเงิน หมายถึง การที่เกษตรกร มีโอกาสการเข้าถึงและสามารถใช้ผลิตภัณฑ์และ/หรือบริการทางการเงินที่ เหมาะสมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความรับผิดชอบ ความยั่งยืนด้วยต้นทุนที่เป็นธรรม โปร่งใสและสามารถ จ่ายได้ ภายใต้การกำกับดูแลที่เหมาะสม
2. การเข้าถึงแหล่งเงินทุน หมายถึง การเข้าถึงการบริการทางการเงินประเภทต่างๆ ซึ่งประกอบไปด้วย การออม การให้สินเชื่อ การประกัน การโอนเงินและการชำระเงินในรูปแบบต่างๆ แก่สมาชิกที่สามารถรับบริการได้ด้วยต้นทุนที่เหมาะสมและเป็นธรรม

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการนวัตกรรมและภูมิปัญญา การเปลี่ยนผ่านของสถาบันการเงินชุมชนในเขตภาคกลางตอนล่าง เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเงินของชุมชนเกษตรกร ซึ่งเป็นหน่วยพื้นฐานหลักของประเทศ การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาทางการเงินแก่สมาชิกของสถาบันการเงิน โดยเสนอแนะความรู้แก่สมาชิกเกี่ยวกับความเสี่ยงของรายได้ ความรู้เกี่ยวกับเครดิตที่เกิดจากสินเชื่อองค์กรการเงินและการวิเคราะห์สภาวะความมั่นคงทางด้านการเงิน โดยศึกษากระบวนการทำงานของสถาบันการเงินชุมชนและแนวทางแก้ไขปัญหาทางการเงินของสถาบันการเงิน โดยเสนอแนะแนวทางการป้องกันความเสี่ยงของรายได้จากผลตอบแทนในการให้สินเชื่อ สถาบันการเงินชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตเกษตรกรในการพัฒนาคุณภาพของสมาชิกองค์กรการเงิน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการระบบข้อมูลที่ดี อันจะส่งผลต่อการนำประเทศไปสู่ความเข้มแข็งอย่างมีคุณภาพให้แก่ระบบเศรษฐกิจ เพื่อเป็นฐานรองรับที่มีคุณค่าในการพัฒนาต่อยอดต่อไป เนื่องจากในการแก้ไขปัญหาความยากจนและการสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งสังคมในชนบทให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและสามารถอยู่รอดได้ด้วยตนเอง ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความเข้มแข็งขององค์การการเงินชุมชน จะเป็นการช่วยส่งเสริมวินัยทางการเงิน โดยการส่งเสริมด้านการออมและและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากแหล่งสินเชื่อที่มีการคิดดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าสถาบันการเงินทั่วไป อันจะนำไปสู่การหลุดพ้นจากความยากจนไม่ว่ากรอบแนวทางการแก้ปัญหาความยากจนของประชาชนในสังคมไทยจะอยู่ในบริบทของสังคมที่เป็นรัฐเสรีนิยม ประชานิยม หรือรัฐสวัสดิการ

แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมทางการเงิน
2. แนวคิดเรื่องสถาบันการเงินชุมชน
3. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการเงินชุมชน
4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง
5. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน
6. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเครดิต

1. แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมทางการเงิน

นวัตกรรม (Innovate) หมายถึง การนำเสนอสิ่งใหม่ๆ ซึ่งมาจากรากศัพท์ของภาษาลาติน Novas หรือ New นวัตกรรมทางการเงิน เป็นการสร้างเครื่องมือทางการเงินใหม่ๆ โดยอ้างอิงถึงเทคโนโลยี สถาบันที่เกี่ยวข้องและองค์ประกอบของผู้มีส่วนร่วมในตลาด

การสร้างนวัตกรรมทางการเงินจะเกี่ยวกับการปรับโครงสร้างของกระแสเงินสดภาระผูกพัน ระยะเวลาครบกำหนดและอาจรวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง การพิจารณานวัตกรรมทางการเงินเป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อน เนื่องจากให้บริการทางการเงินโดยปกติไม่ได้หมายถึงการให้บริการเพียงอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องของการใช้ผลิตภัณฑ์ประกอบให้บริการ ดังนั้น หากพิจารณาในเรื่องของผลิตภัณฑ์ (Products) และบริการ (Service) จะต้องพิจารณาถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (Economic Activity) ซึ่งจะแตกต่างจากผลิตภัณฑ์ทั่วไป คือสามารถจับต้องได้ การบริหารทางการเงินอาจจะไม่สามารถจับต้องได้ (Intangible Products) ดังนั้น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ มักจะเป็นผลมาจากพัฒนากระบวนการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงิน โดยเฉพาะการคำนึงถึงรูปแบบการลงทุนและระบบการปฏิบัติการ (Operating System) โดยทางการเงินจะให้ความสำคัญกับประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issues) หรือประเด็นด้านองค์กร (Organization Issues) โดยนำประเด็นต่างๆ มาใช้เป็นคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ (Product Characteristics)

แรงขับเคลื่อนให้เกิดระบบการเงิน (Financial Systems) ทำหน้าที่กระจายทรัพยากรต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นในระบบเศรษฐกิจ เพื่อก่อให้เกิดการลดต้นทุนการดำเนินการ ให้มีความสมบูรณ์และทำให้ข้อมูลของตราสารการเงินในตลาดเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อนักการลงทุน ธนโชติ บุญวรโชติ. (2553 : 13-5) ดังนั้น นิยามของนวัตกรรมทางการเงิน จึงไม่ได้มีความหมายเพียงการสร้างตราสารทางการเงินเท่านั้น แต่หมายความรวมถึงพัฒนาการและวิวัฒนาการขององค์กรทางการเงินใหม่ๆ ที่มีส่วนผลักดันนโยบายสาธารณะและนักวิชาการในการสร้างการเปลี่ยนแปลงในระบบ

การเงิน เพื่อก่อให้เกิดการแยกแยะปัญหา การวิเคราะห์ การออกแบบ การผลิต การตั้งราคา และการตอบสนองปัญหาทางการเงินให้แก่ลูกค้าแต่ละราย

จารุณี วงศ์ลิมปิยะรัตน์. (2558 : 157) หมายถึง สิ่งที่มีคุณค่าในเชิงพาณิชย์ ซึ่งหมายความรวมถึงการที่ธุรกิจสามารถนำเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ (Tadd and Besant, 2009) การบริหารนวัตกรรมทางการเงินโดยเฉพาะอย่างยิ่ง นวัตกรรมธุรกิจธนาคารนับเป็นเรื่องท้าทายอย่างยิ่งในการแข่งขันต่างๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการหากำไร

ดร.ภัทรดิตติ์ เนตินิยม. (2558 : 9-5) วาณิชธนกิจและนวัตกรรมทางการเงิน การคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ทั้งนี้ นวัตกรรมเกิดขึ้นโดยการนำกระบวนการสร้างสิ่งที่ดีกว่าโดยการพัฒนานวัตกรรมมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในอย่างใกล้ชิด และเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กับเวลาอย่างมากในทางธุรกิจ

การพัฒนาเพื่อให้เกิดนวัตกรรมในแนวคิดมีหลายระดับประกอบด้วยขั้นตอนการพัฒนาแนวคิด 7 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 การทำให้ถูกต้อง (Effectiveness-Doing the Right Things) เป็นเป้าหมายในการพัฒนานวัตกรรม โดยเน้นถึงการพัฒนานวัตกรรมให้เกิดประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้น

ระดับที่ 2 การมุ่งหมายประสิทธิผลในการพัฒนานวัตกรรม (Effectiveness-Doing the Right Things) คือการทำสิ่งที่ถูกต้องให้เป็นการดำเนินการอย่างมีวัตถุประสงค์ที่เชื่อมโยงถึงการคาดหมายดังผลลัพธ์และมีการกำหนดลำดับความสัมพันธ์

ระดับที่ 3 การกำหนดขอบเขตของการดำเนินการ (Cutting-Doing Away With Things) เป็นการวัดกรอบความเหมาะสมและความจำเป็นในการดำเนินการโดยการเลือกสรรสิ่งที่จำเป็นเพื่อการดำเนินงานให้มีความสูญเสียน้อยที่สุด

ระดับที่ 4 การพัฒนาในสิ่งที่ดีกว่า (Improving-Doing Things Better) เป็นการพัฒนานวัตกรรมโดยการวิเคราะห์รายละเอียดถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น การใช้ทรัพยากรและเชื่อมโยงต่อการประเมินผลิตภัณฑ์และผลผลิต

ระดับที่ 5 การเรียนรู้จากผู้อื่น (Copying-Doing Things Other People are doing) คือ การคิดแบบเพิ่มเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างถาวร

ระดับที่ 6 การสร้างความแตกต่างในสิ่งที่คนอื่นทำ (Different-Doing Things) โดยอาศัยช่องว่างทางการตลาดโดยพิจารณาความต้องการของลูกค้าเป็นสำคัญ

ระดับที่ 7 การพิจารณาความเป็นไปได้ของโอกาสทางการตลาด (Impossible-Doing Things Can't) หมายถึงการพัฒนาโอกาสทางการตลาดที่เหมาะสมต่อการพัฒนานวัตกรรมทางการเงินใหม่ๆ โดยอาศัยช่องทางการตลาดเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า

กระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการเงิน

กระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการเงินเกิดจากความต้องการ (Demand) ของผลิตภัณฑ์ทางการเงินใหม่ๆ เพื่อปรับปรุงหน้าที่การดำเนินงาน (Function) ซึ่งมีหลักการดำเนินงาน ดังนี้

1. เป็นกลไกที่ทำให้หน่วยเศรษฐกิจ (Economic Agents) โอนย้ายความเสี่ยง (Risk Transfer) ระหว่างกัน เป้าหมายในการป้องกันสถานะทางการเงินในปัจจุบันจากความเสี่ยงในการเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินทางการเงิน ความเสี่ยงทางการเงิน เช่น ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย
2. การสร้างสภาวะขาดคล่อง (Liquidity) ให้แก่ระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากบางหน่วยในระบบเศรษฐกิจต้องการสภาพคล่องเพื่อการบริโภคหรือเพื่อการดำเนินกิจกรรม
3. การสร้างรายได้ให้แก่เศรษฐกิจ ซึ่งอาจก่อให้เกิดเครดิตเนื่องจากในบางครั้งความต้องการเครดิตและความต้องการเงินเชื่อที่ได้รับจากสถาบันการเงินแก่ลูกค้าเงินกู้รายใหม่

ดังนั้น กระบวนการสร้างนวัตกรรมทางการเงิน เป็นการทำงานที่เป็นระบบโดยสถาบันการเงิน เพื่อหาคำตอบที่ดีกว่า สำหรับปัญหาทางการเงินให้แก่ลูกค้าของสถาบันการเงินกระบวนการสร้างนวัตกรรมทางการเงินแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน

1. การวินิจฉัย (Diagnosis) เป็นกระบวนการศึกษาธรรมชาติและหาที่มาของปัญหา
2. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นการหาคำตอบที่ดีที่สุดสำหรับปัญหาการเงินนั้นภายใต้กฎระเบียบ เทคโนโลยี และทฤษฎีทางการเงินที่มีอยู่ในปัจจุบัน
3. การผลิต (Production) เป็นกระบวนการสร้างตราสารทางการเงินขึ้นมาใหม่ด้วยการจัดจำหน่ายผ่านตัวแทน (Agents) และการสร้างกลยุทธ์การซื้อขายตราสารแบบพลวัตร
4. การตั้งราคา (Pricing) เป็นการประมาณต้นทุนการผลิตและกำไรสุทธิที่ต้องการจากตราสาร
5. การปรับผลิตภัณฑ์ทางการเงินเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าเฉพาะราย (Customization) เป็นกระบวนการปรับผลิตภัณฑ์ทางการเงินให้สอดคล้องกับความต้องการเฉพาะลูกค้าแต่ละราย

เนื่องจากสถาบันการเงินมีลูกค้าเป็นจำนวนมาก ยากที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ครบทุกราย กระบวนการนี้ จึงเป็นการเปรียบเทียบระหว่างประโยชน์ที่ได้รับและต้นทุนที่ต้องจ่ายในการปรับผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องหลักแนวคิดด้านนวัตกรรมแบบบูรณาการ (Innovation Integration) โดยศึกษาแนวคิดนวัตกรรมของสำนักนวัตกรรมแห่งชาติ, (2553) บูรณาการเข้ากับ

หลักแนวคิดนวัตกรรมของโรเจอร์ (Rojer, 1995, 2003) เพื่อบูรณาการแนวคิดนวัตกรรมให้เกิดผลสำเร็จต่อบุคคลและส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องให้ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบและลักษณะของแหล่งเงินทุนด้านการเงินเพื่อใช้ในการดำเนินอาชีพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ การศึกษาปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลต่อรูปแบบองค์กรการเงินชุมชนเข้มแข็ง เสริมสร้างของ Kaboski & Townsend, (2008) ซึ่งได้วิเคราะห์ด้วยความสัมพันธ์ของแหล่งทุนที่ส่งผลต่อการประกอบอาชีพของสมาชิกที่จะต้องมีความสอดคล้องกับสภาพปัจจัยในชุมชน และการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งองค์กรการเงินขนาดเล็กของ Karlan, (2009) และ Muwanga, (2009) ได้ศึกษารูปแบบสถาบันการเงินขนาดเล็ก เพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง พร้อมที่จะเป็นศูนย์กลางอำนวยความสะดวก และสร้างความสมดุลในการเคลื่อนย้ายเงินทุนจากผู้ออม หรือผู้มีเงินเหลือใช้ไปยังผู้ขอกู้

ชาฟาร์ และ เมน. (Sarfraz,&Mian, 2010) ได้ศึกษาบนปัจจัยและผลลัพธ์ของธุรกิจวิสาหกิจชุมชน เพื่อพัฒนาไปสู่ธุรกิจของกิจการตลอดชุมชนที่ทันสมัย โดยได้ดัดแปลงชื่อของรูปแบบธุรกิจโดยทั่วไป เป็นชื่อศูนย์ธุรกิจชุมชน รวมทั้งการบูรณาการแนวคิด ปัจจัยด้านการตลาดต่อการพัฒนาธุรกิจ นวัตกรรม ด้านรูปแบบของผลิตภัณฑ์ กระบวนการ และบริการเพื่อให้เข้าถึงความต้องการและทราบถึงโอกาสของตลาดเป้าหมาย รวมถึงการทำความเข้าใจ คุณลักษณะและเทคโนโลยีที่นำมาพัฒนานวัตกรรมนั้นๆ

สายสุนีย์ เทพสุขเอี่ยม, (2554) รูปแบบของสถาบันการเงิน จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการดำเนินงาน จะต้องมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องให้บริการแก่สมาชิก เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ชุมชนหรือผู้ที่ด้อยโอกาส มีการจัดตั้งสถาบันการเงินชุมชน โดยชุมชน เพื่อให้เกิดนวัตกรรมทางการเงินในระบบ (Social financial innovation) โดยจะต้องมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการดำเนินงาน

2. แนวคิดเรื่องสถาบันการเงินชุมชน

ปัจจุบันหลายชุมชนมีการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ผ่านการจัดตั้งและดำเนินการด้านองค์กรการเงินชุมชนในพื้นที่ของตนเอง ซึ่งมีบทบาทสำคัญเป็นสถาบันให้บริการทางการเงินและจัดสรรสวัสดิการให้แก่สมาชิกในชุมชน ตลอดจนผู้ด้อยโอกาสในชุมชน โดยไม่ได้มีเพียงการนำเงินมาปล่อยกู้เพื่อหากำไรจากดอกเบี้ย มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชน และเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้

คำว่า "องค์กรการเงินชุมชน" สามารถเรียกในชื่ออื่นๆ ได้ เช่น กลุ่มการเงินชุมชน หรือองค์กรการเงินระดับฐานราก ซึ่งปรากฏในรูปแบบต่างๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ กลุ่มสหกรณ์เครดิตยูเนียน เป็นต้น ล้วนมีความหมายเช่นเดียวกันคือ องค์กรที่ดำเนินกิจกรรมทางการเงิน โดยมุ่งเน้นการให้ความช่วยเหลือแก่คนในชุมชน ซึ่งมีความแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อม ประเพณี ค่านิยมในแต่ละท้องถิ่น ธุรกรรมหลักที่ดำเนินการ ได้แก่ การรับฝากเงิน การให้สินเชื่อ และการจัดสวัสดิการชุมชน (สฤณี อาชวานันทกุล และ ปัทมาวดี โพชนุกูล, 2557) วัตถุประสงค์หลักเพื่อการช่วยเหลือกันเองภายในชุมชน โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ การเสริมสร้างวินัยเรื่องการออมเงินอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องกันและนำเงินจากการออมของสมาชิกมาบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกผู้เดือดร้อนในยามฉุกเฉิน รวมทั้งนำเงินไปลงทุนเพื่อการประกอบอาชีพตลอดจนการชำระหนี้สินกับสถาบันการเงินต่างๆ โดยไม่ต้องกู้เงินนอกระบบที่มีอัตราดอกเบี้ยสูง ถือเป็นการขยายบริการทางด้านสินเชื่อสู่ประชาชนระดับรากหญ้า หากกลุ่มมีกำไรสามารถนำผลประโยชน์มาจัดสรรเป็นสวัสดิการแก่สมาชิก นับเป็นการสร้างสวัสดิการและความมั่นคง ทางสังคมให้กับชุมชนต่อไปในระยะยาว กล่าวได้ว่า องค์กรการเงินชุมชนเป็นการเอื้อประโยชน์กับชุมชน 2 ประการ คือ ประการแรก เป็นสวัสดิการทางการเงินเพื่อให้คนในชุมชนเข้าถึงแหล่งเงิน ภายในชุมชนได้โดยไม่ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน หากสมาชิกมีวินัย สามารถส่งเงินออมได้อย่างสม่ำเสมอและชำระเงินกู้ยืมครบตามกำหนด รวมทั้งมีเพื่อนสมาชิกที่เชื่อถือได้คอยช่วยค้ำประกันให้ ถือได้ว่ามีความน่าเชื่อถือเพียงพอที่จะขอกู้ยืมเงินได้ ประการที่สอง คือ การได้รับสวัสดิการพื้นฐานต่างๆ เช่น ยามเจ็บป่วยสามารถเบิกค่ารักษาพยาบาลได้ หรือกรณีการเสียชีวิตจะมีเงินช่วยเหลือค่าฌาปนกิจหรือ สวัสดิการอื่นๆ ตามข้อตกลงของสมาชิกกลุ่ม (พูลทรัพย์ สวนเมือง ตุลาพันธุ์, 2548)

ประเภทขององค์กรการเงินชุมชน

องค์กรการเงินชุมชนปรากฏในรูปแบบกลุ่มต่างๆ อย่างหลากหลายภายในชุมชน และมีการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับด้านการเงิน ดังนั้นการแบ่งประเภทองค์กรการเงินชุมชน จึงขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งประเภท Anne Ritchie (2007) จำแนกตามแหล่งเงินทุนใน ระยะแรกเริ่ม

ขณะที่ สฤณี อาชวานันทกุล และปัทมาวดี โพชนุกูล (2557) จำแนกตามวัตถุประสงค์ และวีรบูรณ์ วิสารทสกุล (ม.ป.ป.) จำแนกตามลักษณะของกิจกรรมที่มีการดำเนินการ

กล่าวได้ว่าองค์กรการเงินชุมชน เริ่มต้นมาจาก กองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งมาจากฐานสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท หากพิจารณาประเภทตามเกณฑ์แหล่งเงินทุนในระยะแรกเริ่ม สามารถจัดอยู่ในกลุ่มองค์กรการเงิน ชุมชนในรูปแบบการออม ด้วยการเริ่มต้นจากเงินออมสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท ของสมาชิก จากนั้นจึงเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาครัฐในการสนับสนุนงบประมาณสมทบสู่กองทุนสวัสดิการชุมชน หากพิจารณาตามเกณฑ์วัตถุประสงค์ สามารถจัดเป็นกลุ่มองค์กรการเงินชุมชนที่เน้นการออมและการจัดสวัสดิการ ขณะที่เมื่อพิจารณาตามลักษณะของกิจกรรมทีมีการดำเนิงาน ก็มีฐานะเป็นองค์กร การเงินชุมชนประเภทประกันภัยระดับรากฐาน จากการศึกษาพบว่า การประกันภัยระดับรากฐาน เป็นการกล่าวถึง บริการประกันภัย ซึ่งเกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ในการคุ้มครองจากความเสี่ยงต่างๆ ของประชากรเป้าหมาย คือ ผู้มีรายได้น้อยและคนยากจน รวมทั้งผู้ประกอบการขนาดเล็ก เกษตรกรรายย่อย ผู้ที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง เป็นวิธีการที่มีรูปแบบการใช้ชุมชนเป็นฐานหรือความร่วมมือกัน (Community Based Model/ Mutual Model) ซึ่งผู้จัดทำนโยบายดำเนินงานและผู้ดูแลจัดหาบริการ ร่วมรับผิดชอบในการจัดการและดำเนินการต่างๆ (Guptha, S. C S., 2015, pp. 72-73; Tom, R., & Selvam, V., 2013, pp. 7-8) กล่าวคือ กองทุนสวัสดิการชุมชน จากเงินสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เป็นองค์กรการเงินชุมชนที่ทำหน้าที่นำเงินออมจากสมาชิกในชุมชน มาใช้ในการจัดสวัสดิการต่างๆ ให้แก่สมาชิกในชุมชนด้วยกันเอง เป็นรูปแบบและวิธีการจัดการองค์กรการเงินชุมชน เพื่อสร้างสวัสดิการชุมชน และทำให้เกิดการเรียนรู้ซื้อ-ขายในกลุ่มเครือข่ายและชุมชน เพื่อความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และจิตใจของสมาชิก จากข้อค้นพบในงานวิจัยของ ภีม ภคเมธาวี และคณะ (2549) เรื่อง "การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์กรการเงินชุมชน" ได้กล่าวถึงความสำคัญ ดังกล่าวว่า แนวทางสำคัญอยู่ที่การจัดตั้งกองบุญหรือสวัสดิการวันละบาท โดยให้สมาชิกตั้งสัจจะว่า จะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เพื่อนำเงินมาจัดสวัสดิการช่วยเหลือกัน โดยไม่มีการกู้เงินที่รวบรวมได้จะ แบ่งเป็น 3 ส่วน ส่วนแรก ร้อยละ 50 ตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการ จัดสรรเป็นเงินช่วยเหลือสมาชิก ครอบคลุมการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ส่วนที่ 2 ร้อยละ 30 ตั้งเป็นกองทุนวิสาหกิจชุมชน ให้สมาชิกยืม เพื่อนำไปทำกิจการที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม ทั้งส่วนบุคคลและที่ดำเนินการโดยกลุ่ม ส่วนที่ 3 ร้อยละ 20 ตั้งเป็นกองทุนสำรอง โดยมีหน่วยจัดการระดับหมู่บ้าน ตำบล

สุวิทย์ คุณกิติ (2548) ได้ให้ความหมายของสถาบันการเงินชุมชน หมายถึง สถาบันการเงินของชุมชนที่จัดตั้งขึ้น โดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้บริหารทางการเงินที่สามารถตอบสนองความต้องการแก่ประชาชนในชุมชน ซึ่งขาดโอกาสในการเข้าถึงและใช้บริการทางการเงิน

ของสถาบันการเงินทั่วไปตามวัตถุประสงค์ หลักเกณฑ์ มาตรฐานและรูปแบบซึ่งทางคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างชาติกำหนดไว้ โดยมีแนวคิดจากเงินทุนที่ได้จากสมาชิกได้แก่เงินรับฝาก เงินทุนหรือเงินสนับสนุนจากภาครัฐ รวมไปถึงเงินกู้ยืมจากแหล่งอื่น นำมารวมกันตั้งสถาบันการกงินชุมชนแล้วบริหารจัดการเงินทุนเล่านั้นให้เกิดผลกำไร นำผลกำไรที่ได้มาพัฒนาสถาบันการเงินจัดสรรสวัสดิการให้แก่ชุมชนและแบ่งปันผลประโยชน์ มาตรฐานสถาบันการเงินชุมชน สำหรับมาตรฐานสถาบันการเงินชุมชนประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ ความสามารถในการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชน ความหลากหลายของการบริการทางการเงินที่ให้บริการแก่ชุมชนและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ และการขยายโอกาสในการเข้าถึงและให้บริการทางการเงินแก่ผู้มีรายได้น้อย

ขวัญใจ รุจิเรข และอรัญยา คิมภิรานนท์ (2549:28) หลังจากที่รัฐบาลได้ดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านไปแล้ว ได้เกิดนโยบายให้ธนาคารของรัฐเข้าไปดูแล ต่อยอดกองทุนหมู่บ้านเพื่อสร้างความยั่งยืนด้านระบบการเงินและความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน โดยการยกระดับกองทุนหมู่บ้านเพื่อสร้างความยั่งยืนด้านระบบการเงินและความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน(ธนาคารชุมชน) เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนที่เข้าใจความต้องการของชาวบ้านอย่างแท้จริง เพราะเมื่อเป็นธนาคารชุมชนก็จะได้รับฝากเงินและให้กู้เงินจากเดิมที่กองทุนหมู่บ้านทำให้ เนื่องจากการปล่อยเงินให้กู้เพียงอย่างเดียวเท่านั่น นับว่ายังไม่ครบวงจร เมื่อเป็นสถาบันการงินชุมชนแล้วต้องมีการพัฒนารูปแบบการจัดการ นำระบบธนาคารเข้ามาบริหารจัดการ สถาบันการเงินชุมชนจะทำหน้าที่เป็นแขนขาให้แก่ธนาคารของรัฐแทนที่จะเปิดสาขาในท้องถิ่น ธนาคารของรัฐสามารถให้กู้เงินผ่านไปยังสถาบันการเงินชุมชนและสถาบันการเงินชุมชนไปให้กู้ต่อให้แก่ชาวบ้าน นอกจากนี้สถาบันการเงินชุมชน มีการให้บริการต่างๆ เพื่อเพิ่มรายได้คือค่าธรรมเนียมต่างๆ เช่น รับชำระค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพย์เป็นต้น ถือว่าเป็นการสร้างบริการสำหรับชุมชน มีการสร้างงานและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนอีกทาง

รังสรรค์ ปริปัญญาปละคณะ(2543) แบ่งธุรกิจชุมชนด้านการเงินหรือ องค์กรทางการเงินชุมชนออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ ด้วยกันคือ

1. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อยู่ภายใต้การส่งเสริมของกรมการพัฒนาชุมชน
2. ธนาคารหมู่บ้าน อยู่ภายใต้การส่งเสริมของสมาคมนักพัฒนาหมู่บ้านมูลนิธิเผยแพร่ชีวิตประเสริฐและองค์กรอื่น
3. เครดิตยูเนี่ยน ภายใต้การส่งเสริมของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนแห่งประเทศไทย
4. กลุ่มอื่นๆ เช่นกองทุนหมู่บ้าน สถาบันการเงินชุมชน กลุ่มออมทรัพย์แบบพัฒนาครบวงจรชีวิต กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

นับตั้งแต่ พ.ศ.2562 รัฐบาลได้มีการจัดตั้งสถาบันการเงินประชาชนขึ้นมา ซึ่งมีความหมายตามพระราชบัญญัติ **สถาบันการเงินประชาชน พ.ศ.2562** ได้ให้ความหมายสถาบันการเงินประชาชน คณะบุคคลที่รวมตัวกันจัดตั้งขึ้นเพื่อเก็บออมเงินสะสม รวมกันโดยมีการบริหารจัดการกันเองและมีการให้บริการทางการเงิน ทั้งนี้ตามาที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

สถาบันการเงินประชาชน หมายความว่า องค์กรการเงินชุมชนซึ่งได้จดทะเบียนเป็นสถาบันการเงินประชาชนตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้บริการทางการเงิน การรับฝากเงิน การให้สินเชื่อ การเป็นตัวแทนการรับชำระเงินและการโอนเงิน หรือการให้บริการทางการเงินอื่นใดตามที่กำหนดในกฎหมาย โดยมีธนาคารหรือสถาบันการเงินซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนและประสารงานการดำเนินงานของสถาบันการเงิน เพื่อวัตถุประสงค์กำหนดการจัดตั้งสถาบันการเงินชุมชนในการสนับสนุนการออมที่มีความมั่นคงปลอดภัย และมีผลตอบแทนที่เหมาะสม ให้เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและบรรเทาความเดือดร้อน ทั้งในระดับบุคคล ครัวเรือนและชุมชน โดยได้มีการเสริมสร้างสวัสดิการของชุมชน ควบคู่กันกับการเสริมสร้างระเบียบวินัยทางการเงิน มีการให้คำแนะนำปรึกษาด้านการเงินชุมชนและให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ร่วมกัน ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน รูปแบบสถาบันการเงินชุมชน รูปแบบของสถาบันการเงินชุมชนได้ถูกกำหนดไว้ 4 รูปแบบด้วยกันคือ

1. รูปแบบสถาบันการเงินชุมชนที่จัดตั้งขึ้น โดยเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง
2. รูปแบบสถาบันการเงินชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน หรือกองทุนชุมชนเมืองหลายกองทุนร่วมกันจัดตั้ง
3. รูปแบบสถาบันการเงินชุมชนที่เกิดจาก การยุบรวมกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมืองหลายกองทุนร่วมกันจัดตั้ง
4. รูปแบบสถาบันการเงินชุมชุนที่เกิดขึ้นโดย หมู่บ้านร่วมกันกลุ่มการเงินชุมชนและกองทุนหมู่บ้านร่วมกันจัดตั้งขึ้น

การจดทะเบียนเป็นการยกระดับองค์กรการเงินชุมชน ให้มีสถานะเป็นนิติบุคคลที่ธนาคารผู้ประสานงาน เป็นพี่เลี้ยงช่วยจัดทำและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับการให้บริการทางการเงิน เป็นตัวกลางในการทำธุรกรรมทางการเงินและช่วยตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการ ซึ่งการมีหน่วยงานพี่เลี้ยงช่วยลดต้นทุนและการสนับสนุนให้สถาบันการเงินประชาชนสามารถดำเนินการเป็นธนาคารของชุมชน ที่ประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับและไว้วางใจของสมาชิกและประชาชนในพื้นที่

ความแตกต่างระหว่างสถาบันการเงินประชาชนและกองทุนหมู่บ้าน

สถาบันการเงินประชาชนกับกองทุนหมู่บ้าน เป็นนิติบุคคลที่มีบทบาทแตกต่างกันในการเพิ่มการเข้าถึงทางการเงินให้แก่ประชาชนและแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ โดยสถาบันการเงินประชาชนจะทำหน้าที่เป็นเหมือนธนาคารของประชาชนในตำบล ที่ให้บริการรับฝากเงิน ให้สินเชื่อ รับชำระเงินรับโอนเงิน รวมถึงส่งเสริมหรือสนับสนุนการจัดสวัสดิการในพื้นที่ดำเนินงาน โดยใช้เงินที่ได้จากการจัดสรรกำไร ซึ่งจะได้ธนาคารผู้ประสานงานเข้ามาช่วยสนับสนุน การดำเนินงานและพัฒนาระบบการให้บริการทางการเงิน ขณะที่กองทุนหมู่บ้าน ทำหน้าที่เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือบรรเทาความเดือดร้อนสำหรับประชาชนในหมู่บ้าน ซึ่งสามารถให้กู้ยืมแก่สมาชิกและรับฝากเงินจากสมาชิกรวมถึงจัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนเพื่อการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ ปัญหาขององค์กรการเงินชุมชนที่ผ่านมา องค์กรการเงินเงินชุมชนนับได้ว่าเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่น่าสนใจในการช่วยเหลือให้ประชาชนฐานราก หรือผู้ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลได้เข้าถึงบริการทางการเงิน โดยมีการให้บริการหลักได้แก่ การรับฝากเงิน การให้สินเชื่อและการจัดสวัสดิการชุมชน และบางองค์กรมีสวัสดิการการครอบคลุมไปถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก ซึ่งการดำเนินกิจกรรมต่างๆ มีความแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมและความเชื่อของแต่ละท้องถิ่น โดยการบริการจัดการภายในองค์กรมีลักษณะเป็นกึ่งทางการคืออาศัยกติกาของสมาชิกที่ร่วมกันกำหนดขึ้น **พบว่ามีประเด็นที่ส่งผลต่อการดำเนินงานดังนี้**

1. สมาชิกองค์กรจะเป็นผู้บริหารจัดการร่วมกัน ซึ่งไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคล ดังนั้นหากมีปัญหาขึ้นทำให้ภาระความรับผิดชอบอยู่ในฐานะบุคคลธรรมดา และเป็นการรับผิดชอบแบบไม่จำกัด จึงส่งผลกระทบในการให้บริการทางการเงินขององค์กรการเงินชุมชน เนื่องจากความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นตามมาภายหลัง
2. การขาดความรู้ความสามารถการเงินและขาดความมั่นคงและยั่งยืนต่อการบริการจัดการด้านความเสี่ยงในด้านการเงินเช่น การกำหนดวงเงินสินเชื่อแก่สมาชิก ไม่สามารถสะท้อนผลการดำเนินการที่แท้จริง การบริหารจัดการและการดำเนินงานภายในองค์กร ความเสี่ยงด้านเครดิต เน้นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการผิดนัดชำระหนี้ของสมาชิก อันจะส่งต่อกระแสเงินสดของกิจการต่ำกว่าที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจส่งผลต่อความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

3. แนวคิดการบริหารการเงินชุมชน

การบริหารการเงินชุมชน เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารเกี่ยวกับการบริหารทางการเงินขององค์กรในมุมมองของผู้จัดกฯร มีมูลค่าเป็นอย่างไร มีความเสี่ยง ผลตอบแทนมากน้อยอย่างไร และควรมีการบริหารอย่างไร เพื่อสร้างมูลค่าสูงสุดให้แก่องค์กร การบริหารทางการเงินจะมีส่วนสัมพันธ์กับกิจกรรมอื่นๆ ทุกๆ ด้าน เนื่องจากทุกกิจกรรมจะต้องใช้เงินทุนและจำเป็นต้องมีการวัดประสิทธิภาพว่ามีการใช้ทรัพยากรของกิจการไปอย่างไร การวัดประสิทธิภาพจำเป็นต้องพึ่งเทคนิคการบริหารการเงิน

ความหมายของการบริหารการเงินของชุมชน

ประเวศ วะสี. (2541: 54-58) ที่กล่าวถึงแนวทางของการบริหารการเงินในว่าเป็นลักษณะของเศรษฐกิจพอเพียง ในขณะที่ สินีพร มฤคพิทักษ์. (2541: 5-18) ให้ความเห็นว่าเศรษฐกิจในชุมชน จะบริหารให้มีศักยภาพเพื่อที่จะนำไปใช้สร้างงานในชุมชนได้ ต้องให้ความสำคัญไปที่การจัดตั้งกลุ่มที่มีรูปแบบการบริหารจัดนำทรัพยากรในชุมชนมาทำให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่เพื่อก่อให้เกิดผลในการสร้างและรายได้เข้าสู่ชุมชน

เกื้อเมธา ฤกษ์พรพิพัฒน์. (2541:4) กล่าวถึงการจัดการเกี่ยวกับการเงินของชุมชนว่าชุมชนต้องมีการหารายได้ โดยการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการจ่ายในธุรกิจของชุมชนเพื่อนำมาพัฒนาชุมชนในการจัดการหารายได้รายจ่ายจะต้องมีผู้นำและตรวจสอบในการบันทึกและตรวจสอบบัญชีตามกฎหมายของการจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อใช้จ่ายในกิจกรรมของท้องถิ่นร่วมกันได้ หมายถึง การจัดการเกี่ยวกับการเงินของชุมชนในด้านการหารายได้ตามกฎหมายกำหนดไว้และการจัดสรรงบประมาณ เพื่อใช้จ่ายธุรกิจชุมชนที่จำเป็น เน้นที่ต้องมีการตรวจสอบบัญชี ตามกฎหมายของการจัดตั้งหน่วยปกครองท้องถิ่นหรือองค์กรชุมชนแต่ละหน่วย การบริหารการเงินของชุมชนจะต้องเกี่ยวข้องกับ กลุ่มองค์กรชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจชุมชนต่างๆ คนหรือผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการบริหารการเงินที่สามารถตรวจสอบได้ งบประมาณหรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น และคาดว่าจะเกิดขึ้นและนโยบายท้องถิ่น กฎหมาย โครงการพัฒนาชนบท

ณรงค์ เพชรประเสริฐ. (2542: 9-11) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความจำเป็นของธุรกิจชุมชนเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรไว้ว่า เป็นการบริหารเงินทุน ทรัพยากร เทคโนโลยี โดยอาศัยกระบวนการทางธุรกิจเพื่อการใช้จ่ายและการชำระหนี้ โดยต้องมีการจัดตั้งศูนย์กลางทางการบริหารเป็นธุรกิจชุมชนเพื่อบริหารในส่วนที่เน้นเป็นตัวเงิน ได้แก่ การจัดการเรื่องเงินทุนและส่วนที่ไม่ใช้เงิน ได้แก่ การจัดการเกี่ยวกับการสร้างอาชีพของคนในชุมชน โดยทั้งสองส่วนนี้จำเป็นต้องมีหน่วยงานกลุ่ม หรือสถาบันที่เป็นส่วนรวมในการบริหารจัดการ และยังให้ข้อคิดว่า การบริหารดังกล่าวต่างกับการบริหารเงินของเอกชนที่มีข้อจำกัดของการแสวงหารายได้ มีส่วนราชการคอยช่วยเหลือ

สุวิทย์ ยิ่งวรพันธุ์. (2543) กล่าวเกี่ยวกับงานพัฒนาชุมชนที่เชื่อมโยงถึงการบริหารการเงินของชุมชนต้องเน้นที่การปกครองและการปรับปรุงการปกครอง ให้กระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นมีกำลังความสามารถในการเลี้ยงหรือดูแลตัวเองได้ มีลักษณะคล้ายงบประมาณ คือ มีรายได้ แหล่งที่มาของรายได้ รายจ่าย แหล่งที่มาของรายจ่าย ตลอดจนการควบคุมสิ่งต่างๆ ทั้งนี้ องค์ประกอบที่สำคัญ คือ หน่วยปกครองท้องถิ่น ต้องใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่น เพราะจะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลและบริหารจัดการและยังกล่าวอีกว่า แนวคิดดังกล่าวจะมีผลต่อการพัฒนาชุมชน ชนบทไปจนถึงระดับประเทศ

Alderler. (1964 อ้างถึง ไชยา ยิ้มวิไล, 2542 : 5) ความสำคัญของการบริหารการเงินของชุมชนเกี่ยวกับเงินที่รัฐหยิบยื่นให้กับชุมชน ในทางปฏิบัติจะต้องมีองค์กรที่รัฐมอบหมายอำนาจให้ควบคุมดูแลจัดการบริหารภายใต้กฎหมายที่รัฐบัญญัติ โดยมีหลักในการให้เงินอุดหนุน ดังนี้

1. การให้ต่อเนื่องกันไม่ใช่เฉพาะกิจ
2. ให้เสริมเฉพาะส่วนหนึ่งของโครงการเท่านั้นไม่ได้ให้ทั้งโครงการ
3. เป็นเงินที่สามารถคาดคะเนได้สม่ำเสมอ
4. ให้เงินอุดหนุนเพื่อความเท่าเทียมกัน และขจัดความเหลื่อมล้ำกันระหว่างท้องถิ่นที่มีทรัพยากรธรรมชาติแตกต่างกัน
5. ยืดหยุ่นได้ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา สถานที่และสถานการณ์

จากการเปรียบเทียบกับแนวคิดเกี่ยวกับแนวคิดการมองขององค์การของ Fremont E Kast and G. M. Stalker (1961 อ้างใน Kotler & Armstrong. 1999 : 18) ที่จำแนกองค์ประกอบขององค์การออกเป็นโครงการ (Struture). กระบวนการจัดการ (Process) คน (People) นโยบาย (Policy) และสิ่งแวดล้อม (Context) สามารถจำแนกองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเงินของชุมชน

ประการที่หนึ่ง โครงสร้างและกระบวนการจัดการในชุมชน หมายถึง การแบ่งหน่วยงานการปกครองทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการทำงานในหน่วยการปกครองนั้นๆ เน้นการรวมเทคนิคการทำงาน การสื่อสารข้อมูล เครื่องมือที่นำมาใช้ในการปฏิบัติในชุมชนได้แก่ การแบ่งพื้นที่การปกครองมีกลุ่ม/องค์กรชุมชนที่ก่อตั้งขึ้นภายในชุมชนเพื่อควบคุมและจัดการการเงินของชุมชนนั้นๆ โดยเฉพาะกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มอาชีพ และกลุ่มออมทรัพย์มีการสื่อสารการประชาคม เครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการประสานงานในการทำงานบริหารดูแลจัดการการเงินของชุมชน การจัดการดูแลกิจกรรมและงานต่างๆ ในชุมชน

ประการที่สอง ตัวแทนในชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน หรือผู้ได้รับมอบหมายให้มีอำนาจในการดูแลจัดการชุมชน ทั้งได้รับเลือกเป็นทางการและไม่เป็นทางการและสมาชิกชุมชน

ประการที่สาม นโยบาย ได้แก่ นโยบายที่หน่วยปกครองท้องถิ่นได้กำหนดไว้สำหรับการบริหารการคลังท้องถิ่น

ประการที่สี่ สิ่งแวดล้อมของชุมชน คือ ลักษณะฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน การบริหารสอดคล้องกับการเสริมสร้างพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนหรือไม่ ชุมชนอื่น หน่วยงานราชการและกรมต่างๆ ที่มีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนที่ศึกษาในส่วนนี้
มนตรี กรรพุมาลย์ (2544) พบว่า สิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะภาครัฐที่เป็นการกระจายความเจริญไปสู่ชนบท เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการวางทิศทางชุมชนที่พัฒนา

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารในชุมชนการเกษตรของไทย ผู้วิจัยพบว่า เมื่อผสมผสานแนวความคิดการบริหารการเงินกับการจัดการทางการเงินของชุมชนที่สอดคล้องกับนโยบาย สภาพของชุมชน การจัดการเกี่ยวกับการเงินของคนที่มีการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ร่วมกันในชุมชน ดังนั้น การบริหารทางการเงินของชุมชนเกษตรกร ซึ่งเป็นหน่วยพื้นฐานหลักของประเทศ เพื่อเน้นการบริหารจัดการทางการเงินของสมาชิกในชุมชน ที่มีอิทธิพลต่อชุมชน ซึ่งมีการแสวงหาซึ่งเงินทุนจากภายในชุมชนเอง โดยมีระเบียบข้อกำหนดจากนโยบายส่วนกลางหรือรัฐบาลจัดสรรและกำหนดมา โดยนำมาจัดสรรผ่านกระบวนการที่เหมาะสมตรงกับเป้าหมายหรือแผนงานที่วางไว้ และเป็นที่พอใจของสมาชิกในชุมชนเพื่อนำมาใช้จ่ายในกิจกรรมที่มีความจำเป็นและก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน แต่สามารถพัฒนาชุมชนให้ก้าวหน้า รวมถึงการจัดการด้านเงินกู้และหนี้สิน การชำระหนี้และการบริหารสินทรัพย์

นารายัน, Narayan (2009) ทฤษฎีเสริมสร้างความเข้มแข็ง (Empowerment theory) องค์กรชุมชนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรทางการเงินและการตลาดที่สำคัญได้แก่ หลักทฤษฎีการสร้างความเข้มแข็งเกี่ยวกับการส่งเสริมและให้ความรู้ต่อคนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรในชุมชน เพื่อความพร้อมและความเข้มแข็งในชุมชน ตามรูปแบบสถาบันการเงินชุมชนที่ประสบความสำเร็จ (Graeme Bank) ตามแนวคิดของมูฮำหมัด ยูนุส (Muhammad Yunus. 1976) ธนาคารยึดหลักการให้สินเชื่อรายย่อย (micro-credit) รูปแบบเป็นกลุ่ม (Groups) เพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่น (solidarity Group) แต่ละกลุ่มจะมีสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน เมื่อมีการกู้จะต้องรับผิดชอบในการค้ำประกันร่วมกัน หากคนใดคนหนึ่งไม่ชำระหนี้ บุคคลที่เหลือ จะไม่สามารถกู้เงินต่อไปได้ ยึดหลักช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่ม (Self-help group) สมาชิกทุกคนต้องมีการออมก่อนกู้เงินธนาคาร มีเงินให้กู้ยืมหลากหลายประเภท การจัดการด้านบัญชีและควบคุมให้โครงการที่นำเงินประมาณมาใช้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดและก่อเกิดประโยชน์สูงสุด โดยผ่านกลุ่มหรือองค์กร ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบริหารการเงินชุมชน

ภีม ภคเมธาวี และคณะ (2546, น. 9-13) กล่าวถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการก่อเกิดพัฒนาการ และความเปลี่ยนแปลงขององค์กรการเงินชุมชน ประกอบด้วย 2 ปัจจัยหลัก คือ

1) ปัจจัยภายใน เกี่ยวข้องกับอุดมการณ์กิจกรรม และกลไกการจัดการของกลุ่ม ประกอบด้วย 1.1) ผู้นำและฐานคิดในการทำงาน การวิเริ่มดำเนินการและการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอาศัยผู้นำชุมชนที่เสียสละ สมาชิกให้ความไว้วางใจ ทำให้มีลักษณะเป็นกลุ่มสนใจเฉพาะ 1.2) การบริหารจัดการ ประกอบด้วย โครงข่ายความสัมพันธ์ เป็นความผูกพันในลักษณะเครือญาติหรือเพื่อนบ้านที่รู้จักกันมานาน สามารถนำมาเป็นเครดิตในการค้ำประกันเงินกู้ยืมได้ และการบริหารจัดการรวมถึงระบบทะเบียน บัญชี งบการเงิน โดยกลุ่มส่วนใหญ่บันทึกข้อมูลไม่เป็นระบบ ทำให้ไม่ทราบสถานะทางการเงินของกลุ่ม แต่อาศัยความเชื่อถือกัน 1.3) กิจกรรม มีกิจกรรมหลัก คือ การออมและการกู้ยืม โดยมีโครงข่ายความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเป็นต้นทุนหลักในการดำเนินงาน

2) ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 2.1) บริบทความเปลี่ยนแปลงของรัฐเรื่องกองทุน หมุนเวียนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและกลไกการจัดการ เช่น พัฒนาการของแนวคิดเรื่ององค์กรการเงิน ชุมชนของรัฐ และบทบาทของรัฐในการดำเนินการส่งเสริมด้านลงทุนชุมชน 2.2) ฐานภูมิปัญญาใน การจัดการทุนของชุมชน กลไกตลาด และมาตรการของรัฐ เช่น การจัดการทุนเงิน ทุนทรัพยากร ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับการศึกษาของ สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล และ สิริรัตน์ เกียรติปฐมชัย (2554, น. 234-240) ระบุถึงเงื่อนไขที่มีส่วนสำคัญให้เกิดแนวคิดและการดำเนินการพัฒนาชุมชนแบบ องค์รวมขององค์กรการเงินชุมชน ประกอบด้วย ปัจจัยภายในองค์กรการเงินชุมชน ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ และการเอาจริงเอาจังของผู้นำ 2) ความเป็นประชาธิปไตยและการเปิดกว้างของผู้นำ 3) ความเข้มแข็ง และการเป็นปึกแผ่นของกรรมการ 4) ฐานะทางการเงินขององค์กรการเงินชุมชน 5) การให้ ความสำคัญกับการจัดการความรู้ของผู้นำ และการมีช่องทางการเรียนรู้ ปัจจัยภายนอก ได้แก่ 1) การ สนับสนุนหรือได้รับความร่วมมือจากองค์กร หน่วยงานภายนอก 2) การให้ความสำคัญและการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยดังกล่าว ได้สรุปว่าช่องทางการเรียนรู้ ฐานะทางการเงินขององค์กรการชุมชนหรือการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเพียงองค์ประกอบที่จำเป็นเท่านั้น

ปัจจัยชี้ขาดในการคิดและพัฒนากิจกรรมต่างๆ ในรูปแบบองค์รวมยังคงอยู่ที่ประธานกลุ่มที่ต้องมีสายตายาวไกลและเอาจริงเอาจัง กรรมการต้องมี ความเป็นปึกแผ่น รวมทั้งสมาชิกต้องให้ความร่วมมือในระดับหนึ่งอีกด้วย

นอกจากนี้ งานวิจัยอีกส่วนหนึ่งกล่าวถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินการจัด สวัสดิการขององค์กรการเงินชุมชน ซึ่งสามารถพิจารณาปัจจัยต่างๆ ออกเป็น 2 ส่วน คือ

1) ปัจจัยสนับสนุน เป็นปัจจัยหนุนเสริมที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการจัด สวัสดิการชุมชนขององค์กรการเงินชุมชน

จินตนา กาศมณี (2557, น. 251-262), จิตสุภา จำปา (2548), มรรษพร เจริญทรัพย์ (2556) พัชรี ศรีงาม (2553) เพ็ญศิริ พันพา (2545) และ รุ่งศิริ นุชสุวรรณ (2553) กล่าวถึง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดสวัสดิการชุมชน ประกอบด้วย ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ซึ่งเป็นทุนต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน สามารถแบ่งได้ 2 ประเภท (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, สำนักสนับสนนขบวนการองค์กรชุมชน, 2558, น. 6-7 และ ทัศนีย์ ลักขณาภิชนชัช) คือ 1) ทุนที่เป็นเงินตรา และ 2) ทุนที่ไม่ใช่เงินตรา ประกอบด้วย ทุนมนุษย์ ทุนสังคม ทุนกายภาพ และทุนธรรมชาติ ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย

- ทุนเงิน ส่วนหนึ่งเป็นผลจากชุมชนมีทุนทางธรรมชาติผนวกกับภูมิปัญญาใน การใช้ทรัพยากร ตลอดจนการสร้างมูลค่าเพิ่มกับวัตถุดิบที่มี ทำให้สามารถเลี้ยงชีวิตได้อย่างพอเพียง และมีเงินออม สามารถฝากเงินสัจจะอ่อมทรัพย์ได้ ถือเป็นความเข้มแข็งที่มีส่วนส่งเสริมกระบวนการ จัดการสวัสดิการชุมชน สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มที่นอกเหนือจาก ตัวเงินได้ โดยทุนเงินนั้นสามารถใช้เพิ่มความมั่นคงในชีวิต ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และความสุขได้

- ทุนมนุษย์ ประกอบด้วย 1) ผู้นำชุมชน ได้แก่ กลุ่มคณะกรรมการ ซึ่งเป็นผู้นำ อย่างเป็นทางการของกลุ่ม และผู้นำธรรมชาติ โดยเป็นบุคคลที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน มีความซื่อสัตย์เสียสละ มีความจริงใจ มีจิตสาธารณะเห็นถึงปัญหาส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มีวิสัยทัศน์และแนวทางการจัดสวัสดิการชุมชนเพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุดของชุมชน สำหรับบทบาท ด้านการบริหารงาน มีระบบบริหารงานที่ชัดเจนและยืดหยุ่น บริหารงานด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล ตลอดจนกระจายอำนาจไปยังหมู่บ้านต่างๆ ในชุมชน นอกจากนี้ สามารถชักจูงให้คนในชุมชนเกิดแนวความคิดในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทั้งตนเองและหมู่บ้าน พร้อมกระตุ้นให้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น รวมถึงการเป็นผู้ลงมือปฏิบัติเพื่อเป็นตัวอย่าง 2) สมาชิกในชุมชน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่มีลักษณะความเป็นผู้นำอย่างไม่เป็นทางการ มีความเสียสละอยากทำงานเพื่อส่วนรวม และพัฒนาให้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 2) กลุ่มชาวบ้านทั่วไปที่จะให้ความร่วมมือเมื่อเห็นว่ากิจกรรมนั้นมีประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน เมื่อมีความเชื่อความศรัทธาและความเห็นพ้องในประโยชน์ ก็จะเกิดความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน

- ทุนสังคม อยู่บนพื้นฐานของความไว้ใจกัน ความเอื้ออาทรต่อกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลและเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน รวมถึงการมีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่มีความผูกพันแบบเครือญาติ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ทำให้ได้รับประโยชน์และเห็นคุณค่าของการรวมตัวกัน ดังเช่น ในรูปของกองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันถึง หลักประกันสุขภาพและความมั่นคง

ในชีวิตของสมาชิกได้ ตลอดจนการเป็นแหล่งสร้างความผูกพัน ทางจิตใจและพึ่งพาอาศัยกันของสมาชิกในชุมชน นอกจากนี้ การตระหนักถึงปัญหาร่วมของชุมชน จนกระทั่งเกิดการเรียนรู้และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีความพยายามในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองก่อน ด้วยการยึดค่านิยมไม่ขอความช่วยเหลือจากภายนอก โดยเฉพาะภาครัฐ ทำให้เกิดจิตสำนึกร่วมใน การแก้ปัญหา และการเกิดกลุ่มที่มีความเข้มแข็งในชุมชนนั้น เป็นส่วนหนุนเสริมให้การบริหารงาน สามารถดำเนินการและสร้างความน่าเชื่อถือให้กับคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี รวมถึงการสร้างเครือข่าย ด้วยการเชื่อมโยงระหว่างชุมชนในพื้นที่ซึ่งมีความเห็นตรงกันในการสร้างสวัสดิการชุมชนให้เกิดขึ้นเป็น รูปธรรม จนนำมาสู่ความสำเร็จในการจัดสวัสดิการชุมชน ระดมทุนสังคมยังอยู่ในรูปของวัฒนธรรมชุมชน เช่น การร่วมแรงร่วมใจที่สะท้อนออกมาในประเพณีต่างๆ การรวมกลุ่มอาชีพจนเป็นวิสาหกิจชุมชน และเกิดสวัสดิการในกลุ่มผู้ทำงาน ผลจากการรวมกลุ่มทำให้เกิดความเข้มแข็งทั้งทางการเงิน การต่อรองกับภายนอกและเกิดความคิดใหม่ รวมถึงการใช้พุทธศาสนาภายใต้หลักการบุญนิยมที่ให้ ความสำคัญกับการเสียสละด้วยการรับบุญเป็นค่าตอบแทน และวิถีชีวิตของชุมชนที่มีความเรียบง่าย บริโภคอย่างพอดี เป็นหลักการที่นำไปสู่การเกิดผลผลิตส่วนเกินและการสะสมทุน ทำให้กองทุน สวัสดิการชุมชนเติบโตและนำมาจัดสวัสดิการที่ครอบคลุมต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐานของชีวิตให้แก่ สมาชิก

- ทุนกายภาพ เกิดจากคนในชุมชนร่วมคิดและร่วมกันสร้างขึ้น โดยมีวิธีคิดแบบ ภูมิปัญญาชาวบ้าน เช่น พื้นที่ทำการเกษตรแบบสวนสมรม ทำให้มีผลผลิตและมีรายได้ตลอด ทั้งปีอย่างน้อยสามารถตอบสนองต่อความต้องการด้านปัจจัยพื้นฐานได้ อีกทั้งมีสาธารณูปโภคอย่างครบครันทั้งไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ โรงเรียน มีโบราณสถานและวัดเป็นที่พึ่งทางจิตใจ รวมถึงการมีวัดเป็นสถานที่ประกอบกิจกรรมและเป็นจุดยุทธศาสตร์ใจกลางชุมชน อีกทั้งลักษณะ การตั้งบ้านเรือนที่มีการตั้งติดกันเป็นเครือญาติ ทำให้เกิดการเชื่อมต่อความสัมพันธ์อย่างเป็นเครือข่ายทุนธรรมชาติ เป็นจุดแข็งที่ทำให้ชุมชนสามารถอาศัยทรัพยากรธรรมชาติเป็นแหล่งอาหาร แหล่งท่องเที่ยว แหล่งสมุนไพรและแหล่งอาชีพที่สามารถนำรายได้สู่ชุมชน ตลอดจนสร้างการเรียนรู้ ในการช่วยเหลือตนเอง

ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย

- การหนุนเสริมจากภาคี ประกอบด้วย หน่วยงานภาคีต่างๆ จากภายนอก เช่น หน่วยงานภาครัฐ องค์การบริหารส่วนตำบล ชุมชนเครือข่าย เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงาน ด้วยการหนุนเสริมด้านนโยบายที่ครอบคลุมถึงการบรรจุงานสวัสดิการชุมชนเป็นแผนขององค์กร การสนับสนุนข้อมูลบุคลากร งบประมาณและทรัพยากรต่างๆ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างภาคี เครือข่ายต่างๆ ทำให้การดำเนินงานของชุมชนเป็นระบบมากยิ่งขึ้น และจากรูปธรรม ความสำเร็จของกรณีศึกษาสถาบันการเงินกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านบุกลาง จังหวัดอุบลราชธานี (มรรษพร เจริญทรัพย์, 2556, น. 111-114) แสดงให้เห็นถึง รูปแบบการจัดการกองทุนการเงินที่ต่อ ยอดไปสู่การพัฒนา

คุณภาพชีวิตของชาวบ้าน ถือเป็นหนทางสู่การจัดการตนเองของชุมชน และ ชี้ให้เห็นว่าไม่ได้ปฏิเสธการพึ่งพิงภายนอก หากแต่เริ่มต้นดำเนินการจัดการด้วยตนเองก่อน นอกจากนี้ การได้รับการยอมรับจากบุคคลภายนอก ในการเป็นแหล่งความรู้และสถานที่ศึกษาดูงานของบุคคล ที่สนใจ ทำให้ความรู้เกิดการไหลเวียน เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำให้คณะกรรมการ ดำเนินงานได้คิดต่อและนำไปปรับปรุงการทำงานของชุมชน

- ด้านสังคมและวัฒนธรรม การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในด้าน การให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น การดำรงชีวิตแบบวิถีชุมชน การพึ่งพิงและอนุรักษ์ธรรมชาติ ตลอดจนความนิยมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ส่งผลให้เป็นโอกาสของชุมชนในการสร้างรายได้

- ด้านเทคโนโลยี โดยการแปรรูปผลผลิตทาง การเกษตรที่มีอยู่ทั่วไป ชุมชนสามารถนำมาใช้ในการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลผลิตของ ชุมชน

- ด้านเศรษฐกิจ ชื่อเสียงของชุมชนสามารถเป็นจุดขาย ให้คนทั่วไปอยากซื้อ สินค้าที่ผลิตจากชุมชน ทำให้เศรษฐกิจภายในชุมชนดีขึ้น ส่งผลให้สามารถออมทรัพย์กับกลุ่มของ ชุมชนได้ ตลอดจนมีผลต่อความมั่นคงทางการเงินของกลุ่ม

รุ่งศิริ นุชสุวรรณ (2553, น. 104-111) ศึกษาเรื่อง ความยั่งยืนของกองทุนสวัสดิการภาคประชาชนวันละ 1 บาท ชุมชนวัดเชิงหวาย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า กองทุนสวัสดิการภาคประชาชนวันละ 1 บาท ชุมชนวัดเชิงหวาย ประสบปัญหาอุปสรรคภายใน ด้านประชากรของสมาชิกกองทุนฯ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและมีแนวโน้มสัดส่วนการเป็นผู้สูงอายุ มีอัตรา การเจ็บป่วยและเสียชีวิตอย่างต่อเนื่อง และเข้าถึงเกณฑ์ที่ได้รับสวัสดิการตามเงื่อนไขที่กำหนด ทำให้ยอดรายจ่ายด้านสวัสดิการค่อนข้างสูง อัตราการลาออกสูงมากในช่วงปี พ.ศ. 2550 มีผลต่อ สถานะทางการเงินด้านรายรับและรายจ่ายของกองทุนฯ ด้านการบริหารจัดการกองทุน มีจุดอ่อน คือ ขาดการวิเคราะห์เพื่อบริหารความเสี่ยงทางการเงินในอนาคต หากมีสมาชิกที่เจ็บป่วยและเสียชีวิต เพิ่มขึ้น ในอนาคตสมาชิกกองทุนฯจำนวนหนึ่งจะเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ รวมถึงมีช่วงเวลาการเข้าเป็น สมาชิกครบ 15 ปี ซึ่งเข้าหลักเกณฑ์การได้รับสวัสดิการเงินบำนาญ ขณะที่สัดส่วนการเพิ่มจำนวน สมาชิกอยู่ในอัตราที่ลดลงและไม่สมดุลกับวัยสูงอายุที่มีอัตราเพิ่มสูงขึ้น จึงมีแนวโน้มที่จะต้องรับภาระ การจ่ายสวัสดิการเพิ่มและอาจมีเงินไม่เพียงพอต่อการจ่ายสวัสดิการ ตลอดจนการประสบภาวะหนี้ในอนาคต

สิริรัตน์ เกียรติปฐมชัย และ สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล (2555, น. 128-129) การศึกษาปัญหาของเครือข่ายสวัสดิการชุมชนจังหวัดสงขลาของ พบว่า เมื่อครบระยะเวลาที่ กำหนดตามระเบียบการจ่ายเงินบำนาญให้สมาชิก อาจมีผลต่อความยั่งยืนของกองทุนสวัสดิการในชุมชน โดยอ้างถึงผลการศึกษาของวรเวศม์ สุวรรณระยา (2550) ซึ่งพบว่า ในช่วงเวลา 5 ปี หลังปี 2565 เครือข่ายสวัสดิการชุมชนจังหวัดสงขลาเริ่มจ่ายเงินบำนาญให้กับสมาชิก แต่ละเครือข่ายจะมี ภาระหนี้คิดเป็น

มูลค่าปัจจุบันสูงถึง 4,000-12,000 บาท ต่อสมาชิก 1 คน ขึ้นอยู่กับโครงสร้างอายุ ของสมาชิกแต่ละเครือข่าย นอกจากนี้ จุดอ่อนอีกประการหนึ่ง คือ ขาดระบบการติดตามประเมินผล ทั้งในส่วนของคณะกรรมการและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ทำให้ไม่สามารถกำหนดเป้าหมาย การพัฒนากองทุนฯ ในอนาคตได้อย่างชัดเจน สำหรับปัญหาอุปสรรคภายนอก เกี่ยวข้องกับความต้องการเข้าร่วมเป็นสมาชิก ซึ่งมีจุดอ่อน คือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่สนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิก เนื่องจากกองทุนฯ ไม่มีการประชาสัมพันธ์ในชุมชน ซึ่งเป็นที่ตั้งของกองทุนฯ และบางส่วนเห็นว่าให้ผลตอบแทนไม่คุ้มค่า ปัญหา ความไม่มั่นใจในผลตอบแทนที่จะได้รับและการทำงานของกองทุนฯ การที่ชุมชนส่วนใหญ่ได้รับสิทธิ ในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) ทำให้ไม่เห็นความจำเป็นใน การเข้าร่วมเป็นสมาชิก จึงต้องประสบกับภาวะเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสมาชิกกองทุนที่มีจำนวนลดลง และมีจำนวนสมาชิกในวัยผู้สูงอายุมากขึ้น นอกจากนี้ การสนับสนุนด้านนโยบายจาก หน่วยงานภาครัฐ พบว่าจุดอ่อนคือ ภาคท้องถิ่นยังขาดความเข้าใจและความเชื่อมั่นในการดำเนินงาน ของกองทุนฯ ทำให้ไม่ได้รับการสนับสนุนทางด้านการเงินและการดำเนินงาน จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการตนเอง และ ปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการจัดการตนเองของกองทุนสวัสดิการชุมชนนั้น แสดงถึงข้อมูลรูปธรรม จากกรณีศึกษาที่มีความเชื่อมโยงกับแนวคิดทฤษฎีดังที่ได้กล่าวถึงข้างต้น และจากการทบทวน วรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น ผู้วิจัยพบว่า งานวิจัยที่ทำการศึกษาการดำเนินการของกองทุน สวัสดิการชุมชน ซึ่งเป็นองค์กรการเงินชุมชนที่มีบทบาทสำคัญในการจัดสวัสดิการต่างๆ ให้แก่คนใน ชุมชนนั้น มีการวิเคราะห์ถึงมิติแนวคิดการจัดการตนเองของชุมชนไม่มากนัก ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้ จึงให้ความสำคัญกับการศึกษาในประเด็นการจัดการตนเองของกองทุนสวัสดิการชุมชน อันจะนำไปสู่ การสร้างความมั่นคงในชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของคนในชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

การจัดการการเงิน จึงเป็นประเด็นที่สำคัญสำหรับสถาบันการเงินต่างๆ รวมทั้ง องค์กรการเงินชุมชนด้วยเช่นกัน การจัดการการเงินต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบระมัดระวัง มีข้อมูลที่ถูกต้อง รวมถึงมีการติดตามประเมินผล องค์กรการเงินต้องพิจารณาถึงระเบียบแบบแผนต่างๆ อย่างรอบคอบ ซึ่งจะช่วยปกป้อง ผู้ฝากเงินและให้ความมั่นใจว่าการดำเนินการขององค์กร การเงินจะดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีทักษะและเครื่องมือเพื่อให้เกิดความแน่ใจว่ามีมาตรการที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และสามารถตรวจสอบได้ในการคุ้มครองผู้ฝากเงิน โครงสร้างทางการเงิน คุณภาพของสินทรัพย์ ความสามารถทำกำไร ตลอดจนสภาพคล่องขององค์กร (WordBank, 2007, p. 37) Brigham, E. F., and Houston j. F Brigham, E, F., and Houston, J. E. (2001. p. 10) ได้กล่าวถึง หน้าที่ของผู้รับผิดชอบทางการเงินหรือฝ่ายการเงิน ในจัดหาเงินทุนและใช้เงินทุนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อทำให้มูลค่าของกิจการสูงที่สุด ซึ่งประกอบด้วย

- การคาดการณ์และการวางแผน (Forecasting and Planning) จะต้องติดต่อ กับฝ่ายต่างๆ เพื่อวางแผนอนาคตขององค์กรว่าควรจะดำเนินไปในทิศทางใด

- การตัดสินใจลงทุนและการจัดหาเงินทุน (Major Investment and Financing Decisions) เป็นการตัดสินใจลงทุนในสินทรัพย์ทางการเงิน รวมถึงการพิจารณา ความเหมาะสมและตัดสินใจใช้เงินลงทุนในระยะสั้นและระยะยาว

- การประสานงานและการควบคุม (Coordination and Control) ต้องมีการประสานงานกับฝ่ายต่างๆ เนื่องจากการตัดสินใจทางการเงินจะมีผลกระทบต่อฝ่ายอื่นๆ ขณะเดียวกัน การตัดสินใจของฝ่ายอื่นๆ ก็จะมีผลกระทบท่างการเงินด้วยเช่นกัน

- การติดต่อกับตลาดทางการเงิน (Dealing with The Financial Markets) ผู้รับผิดชอบฝ่ายการเงิน จะต้องมีการติดต่อกับตลาดเงินและตลาดทุน เนื่องจากเป็นแหล่งระดมทุน

- การจัดการความเสี่ยง (Risk Management) โดยมีภาระรับผิดชอบการจัดการความเสี่ยงทั้งหมดขององค์กร รวมทั้งการกำหนดความเสี่ยงที่ควรจะป้องกันและหาวิธีป้องกันที่มี ประสิทธิภาพมากที่สุด

สำหรับแนวทางการบริหารจัดการในปัจจุบันแนวคิดการบริหารจัดการที่ดีหรือ ธรรมาภิบาล (Good Governance) ถือเป็นหลักการบริหารแนวใหม่ซึ่งเป็นที่ยอมรับของประเทศ ทั่วโลก และได้แพร่ไปยังภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคประชาชนในการนำหลักการไปปรับใช้ อย่างเหมาะสมกับสภาพภูมิหลังวัฒนธรรมการทำงานของแต่ละสังคม โดยมุ่งเน้นหลักการ ซึ่งไม่ใช่หลักการที่เป็นเพียงรูปแบบทฤษฎี การบริหารงานเท่านั้น แต่เป็นหลักการทำงาน เมื่อนำมาใช้เพื่อการบริหารแล้ว จะเกิดความเชื่อมั่นว่าจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ดีที่สุด คือ ความเป็นธรรม ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล การบริหารจัดการที่ดี ประกอบไปด้วย หลักต่างๆ มากมาย สำหรับประเทศไทย ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้ระบุหลักพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีไว้ และกลายเป็นหลักการสำคัญที่นำมาปรับใช้ในประเทศอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน (คณะทำงานส่งเสริมธรรมาภิบาล สำนักเลขาธิการครัฐมนตรี น.ป.ป และ ถวิลวดี บุรีกุล, 2546)

การติดตามและประเมินผลการทำงาน เพื่อตรวจสอบว่าผลงานนั้นเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพ งานที่กำหนดไว้หรือไม่ และดำเนินการแก้ไขในทันที หลักความรับผิดชอบในภาพรวม ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบของสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

หลักความคุ้มค่า (Value of Money or Bang for the Buck) ได้แก่ การบริหาร จัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ใน เวทีโลก และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน สิ่งเหล่านี้เป็นผลในการปฏิบัติอันเกิดการใช้หลักธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วย การประหยัด คือ การทำงานและผลตอบแทนบุคลากรเป็นไป อย่างเหมาะสม ไม่มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ การมีผลผลิตหรือบริการที่ได้มาตรฐาน การตรวจสอบภายในและการจัดทำรายงานการเงิน การใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพ และการใช้ ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด คือ การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาบุคลากร มีการให้ผลตอบแทนตามผลงาน

1. หลักนิติธรรม (Rule of Law) ได้แก่การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่างๆ ให้ ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของ ตัวบุคคล กล่าวคือหลักนิติธรรมส่วนหนึ่ง ประกอบด้วย หลักการแบ่งแยกอำนาจที่แสดงให้เห็นถึง การอยู่ร่วมกันของการแบ่งแยกอำนาจฝ่ายต่างๆ หลักการคุ้มครองสิทธิในเสรีภาพและความเสมอภาค ของบุคคล อันเป็นพื้นฐานของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หลักความเห็นชอบด้วยกฎหมาย โดยการใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ตลอดจนหลักความเห็นชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา

2. หลักคุณธรรม (Ethics) ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้ เจ้าหน้าที่ยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชน พัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพ สุจริต เป็นนิสัยประจำชาติ โดยหลักการสำคัญของหลักคุณธรรมนั้น คือ ปลอดจากการทุจริต การทำผิดวินัยและการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย

3. หลักความโปร่งใส (Transparency) ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานให้มีความโปร่งใส เห็นระบบงานทั้งหมดได้อย่างชัดเจน มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) เป็นกระบวนการซึ่งประชาชนหรือผู้มี ส่วนได้ส่วนเสียมีโอกาสแสดงทัศนะและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ ประกอบด้วยหลักการสำคัญระดับต่างๆ คือ ระดับการให้ข้อมูล ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจาก ประชาชน ระดับการวางแผนร่วมกันและการตัดสินใจ และระดับการพัฒนาศักยภาพในการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิด

โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินปัญหาสำคัญ ไม่ว่า ด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ

5. หลักความรับผิดชอบ (Accountability) มีความหมายครอบคลุมถึง ความรับผิดชอบในผลงานหรือปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมถึงการตอบสนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ เป็นเรื่องของความพร้อมที่จะรับผิดชอบและการถูก ตรวจสอบ โดยประกอบด้วยหลักการย่อย คือ 1) การมีเป้าหมายที่ชัดเจน โดยกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติให้ชัดเจนว่า ต้องการบรรลุอะไรและเมื่อไหร่ที่ต้องการเห็นผลลัพธ์นั้น 2) ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกันจากเป้าหมายที่กำหนดไว้ ต้องประกาศให้ทุกคนได้รับรู้และ เกิดความเข้าใจ เปิดโอกาสให้ทุกคนได้เป็นเจ้าของ เกิดการประสานกำลังคนร่วมใจกันทำงานเพื่อผลิตภาพโดยรวมขององค์กร 3) การปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพ 4) การจัดการพฤติกรรมที่ ไม่เอื้อการทำงาน เพื่อให้ทุกคนเกิดการยอมรับแนวความคิดและเทคโนโลยีใหม่ๆ 5) การมีแผนสำรอง

การบริหารจัดการองค์กรการเงินชุมชนที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึง ความสำคัญของการจัดการการเงินอย่างมีประสิทธิภาพของผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบทางการเงิน และ หลักการทำงานที่สำคัญ ซึ่งเกี่ยวข้องกับแนวคิดการบริหารจัดการที่ดีและกระบวนการพื้นฐานใน การบริหารจัดการองค์กรการเงินชุมชนในมิติต่างๆ ดังนั้น เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละมิติของ กระบวนการพื้นฐานในการบริหารจัดการองค์กรการเงินชุมชน พบว่า การบริหารจัดการทั้ง 3 มิติ มีความสอดคล้องและเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดการบริหารจัดการที่ดีหรือธรรมาภิบาล แสดงให้เห็นถึง นัยยะสำคัญของหลักการบริหารจัดการในภาพรวมที่องค์กรการเงินชุมชนพึงมี เพื่อก่อให้เกิด การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกัน ในการดำเนินงานต้องพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวขององค์กรการเงินชุมชน (Ritchie, A., 2007, pp. 17-27 และ เอ็นนู ชื่อสุวรรณ, 2556)

การบริการจัดการการเงินชุมชน

1. การระดมการออมของสมาชิกก่อนได้รับเงินสนับสนุนจากภายนอก เงินออม ช่วยรองรับค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ จึงเป็นการลดความเสี่ยงให้มีระดับเล็กลง ช่วยพัฒนาวินัยทางการเงิน และการออมเป็นตัวกลางไปสู่การกู้ยืมเงินจากองค์กรการเงิน ชุมชน ซึ่งจะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือก่อนไปสู่สินเชื่อจากภายนอก

2. วิสัยทัศน์การพัฒนาองค์กรการเงินชุมชนที่ให้ความสำคัญกับการพึ่งตนเองและ การจัดการด้วยตนเองอย่างสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ รวมทั้งสามารถจัดบริการการเงินไปสู่สมาชิกระยะยาว

3. ความชัดเจนในการเป็นเจ้าของในทุนซึ่งได้รับจากผู้สนับสนุน จะทำให้เกิด การกระตุ้นแรงจูงใจในการจัดการทรัพยากรต่างๆ ในฐานะผู้เป็นเจ้าของเงินทุน

4. โครงสร้างองค์กรที่ดำเนินการจัดการโดยสมาชิก ความสำเร็จที่ปรากฏ อย่างแพร่หลาย คือ การจัดการด้วยการแบ่งบทบาทหน้าที่จัดการและความรับผิดชอบระหว่างฝ่าย ทำงานต่างๆ ทั้งนี้ การดำเนินการจัดการโดยสมาชิกนั้น จะทำให้เกิดความสัมพันธ์และเข้าสู่ กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างมีจิตอาสา

5. กระบวนการและนโยบายการเงินที่เหมาะสม อาจใช้เกณฑ์ความสามารถใน การจ่ายเงินคืน เพื่อพิจารณาว่าบุคคลใดจะได้รับเงินกู้ยืมและภายในระยะเวลาใด มากกว่า การจัดลำดับความสำคัญตามระดับความยากจนเพียงอย่างเดียว บ่อยครั้งที่เงินสินเชื่อไม่เหมาะ สำหรับผู้ที่ยากจนที่สุด อันจะเป็นการเพิ่มความเสี่ยงและความเปราะบางมากกว่าจะเป็นการลด หากมีการช่วยเหลือควรได้รับการจัดโดยแยกจากกล่าวถึงเงินออมและเงินกู้ นอกจากนี้ ความรอบคอบ ระมัดระวังขององค์กรการเงินชุมชนและสมาชิกจะเป็นการจัดการให้เกิดความยั่งยืน

6. เป็นระบบไม่ซับซ้อน ครอบคลุมถึงระบบการจัดการการเงินด้วยระบบง่ายๆ ที่สามารถจัดการโดยคนในท้องถิ่น เช่น ระบบการตรวจสอบ ดุลยภาพทางการเงิน ขณะเดียวกัน ก็ไม่ได้เป็นภาระงานที่ง่าย ดังนั้นจะต้องมีความเข้าใจองค์ประกอบสำคัญ เพื่อให้เกิดความมั่นใจและ ความโปร่งใส

7. ความเหมาะสมและการพัฒนาศักยภาพระดับสูง ผู้ดำเนินงานต้องมี ความสามารถในการจัดการการเงิน แต่ในหลายกรณีนั้นขาดความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอ และไม่มี ระบบการคัดกรองอบรมก่อนการมอบหมายให้ดำเนินการ ความล้มเหลวส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับ การจัดตั้งและจัดการระบบการกำกับดูแล ตลอดจนขาดความเข้าใจของผู้เชี่ยวชาญที่ดำเนินการ จัดการในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

8. การสนับสนุนเทคนิควิธีการอย่างต่อเนื่อง มีหลายกรณีที่องค์กรการเงินชุมชนจัดการต่างๆ ได้มากขึ้น เมื่อได้รับการสนับสนุนในช่วงระยะแรก ด้วยระบบและ การฝึกอบรมที่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม ต้องให้ความสำคัญกับความสามารถขององค์กรการเงิน งานอย่างมีประสิทธิภาพระยะยาว หากไม่ได้รับการสนับสนุนจากภายนอก เช่น การตรวจสอบบัญชี การประเมินผลการดำเนินงาน และการเชื่อมโยงกับองค์กรการเงินอื่นๆ

9. การรายงานชี้แจงโดยผ่านระเบียบและการควบคุมจัดการจากภายในอย่างเหมาะสม ซึ่งต้องมีความโปร่งใสด้วยระเบียบและกระบวนการที่สมาชิกมีความเข้าใจ และมี บทบาทความรับผิดชอบที่ชัดเจนของผู้ดำเนินงาน โดยเงินออมจะต้องได้รับการดูแลปกป้องจาก การทุจริตและการบริหารจัดการที่ไม่เหมาะสม

10. การมีสมาชิกมาใช้บริการในปริมาณมาก ซึ่งหมายถึงการเข้าร่วมเป็นสมาชิก ขององค์กรการเงินชุมชน

11.การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเชื่อมโยงเปล่องค์กรการเงินอื่นๆ ทำให้สามารถเข้าถึง บริการด้านการเงินที่มีความหลากหลายได้มากขึ้น รวมทั้งมีความสัมพันธ์กับนโยบายของรัฐ

12. การตอบสนองความต้องการของสมาชิก และนำไปสู่ความเป็นอยู่ที่ดีและมีคุณภาพ เมื่อนำปัจจัยต่างๆ ในข้างต้นมาพิจารณา พบว่า ปัจจัยส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับ การจัดการด้วยตนเองอย่างสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ภายใต้ศักยภาพของคนในชุมชนใน ฐานะสมาชิกขององค์กร โดยให้ความสำคัญกับการพึ่งตนเอง ซึ่งเป็นการดำเนินการจัดการต่างๆ ด้วย ตนเองก่อนการพึ่งพาการสนับสนุนจากภายนอก ทั้งนี้การสนับสนุนจากภายนอกนั้น ต้องมุ่งให้องค์กร การเงินชุมชนสามารถดำเนินงานด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาว นอกจากนี้ จำนวน ผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิก เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงาน และ เป็นปัจจัยที่องค์กรการเงินชุมชนจะต้องพิจารณาหาวิธีการเสนอแนะแนวทางในการเพิ่มจำนวนสมาชิกขององค์กร เพื่อให้องค์กรสามารถดำรงอยู่และดำเนินงานต่อไปได้ ขณะที่การตอบสนองความต้องการของสมาชิก จะเป็นปัจจัยที่สามารถบ่งชี้ความสำเร็จหรือความล้มเหลวอันเป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานได้

4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง

กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ และคณะ ได้ให้ความหมายของความเสี่ยง หมายถึง ความคาดเคลื่อนของผลตอบแทนที่ธุรกิจคาดการณ์ไว้ หากความคาดเคลื่อนนั้นมีโอกาสเกิดขึ้นมากเท่าใด ความเสี่ยงนั้นจะมีค่ามากขึ้นเท่านั้นเช่นกัน เมื่อความเสี่ยงต่างๆ เกิดขึ้น จะส่งผลกระทบต่อธุรกิจ ซึ่งจะสามารถวัดผล ได้โดยผลตอบแทน (ของผู้ถือหุ้น) เป็นสำคัญ เพราะเพื่อเกิดความเสี่ยงต่างๆ เกิดผลกระทบใดต่อบริษัทแล้วในที่สุดจะเกิดผลกระทบต่อผลตอบแทนด้วยเช่นกัน หรือความไม่แน่นอนของเหตุการณ์ ซึ่งไม่สามารถคาดเดาได้ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใด แต่ความเสี่ยงนั้นๆ จะมีแนวโน้มที่เกิดขึ้นไม่มากก็น้อยในบริษัท

สมหมาย ปฐมวิชัยวัฒน์. (2549 : 9-5) ให้ความหมายของความเสี่ยงคือ โอกาสจะได้รับความเสียหายที่เกิดขึ้น อันเป็นผลจากการเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด หรือไม่อาจคาดการณ์ล่วงหน้าผลกระทบต่อเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ทำให้ผู้ลงทุนไม่ได้รับผลสัมฤทธิ์ของการลงทุนนั้น โดยเฉพาะผลตอบแทนจากสินทรัพย์ลงทุน ซึ่งอาจเกิดขึ้นลักษณะดังนี้

จำนวนผลตอบแทนที่ได้ หรือ เกิดขึ้นอาจจะมากกว่าจำนวนที่คาดหวังหรือเท่ากับจำนวนที่คาดหวังหรืออาจจะน้อยกว่าจำนวนที่คาดหวังและอาจกระทบกับความเสียหายต่อคุณภาพของเงินลงทุน ซึ่งไม่เป็นไปตามที่ต้องการหากไม่อาจคำนวณหรือวัดค่าเป็นจำนวนเงินได้

การกำหนดโอกาสการเกิดเหตุการณ์ที่เป็นภัยและจำแนกประเภทความเสี่ยงหรือเหตุการณ์ที่อาจเป็นภัยมีนัยสัมพันธ์กับลักษณะขอบเขตและเป้าประสงค์ของธุรกิจหรือสินทรัพย์ลงทุน

จะมีส่วนช่วยให้เจ้าของและผู้บริหารกิจการหรือผู้ลงทุนสามารถกำหนดแนวทางบริหารการจัดการเกี่ยวกับความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม เพื่อการขจัด การลด การจำกัด หรือควบคุมโอกาส หรือการป้องกันความเสี่ยง การแก้ไข การบรรยายเทาความเสียหาย อันเกิดจากความเสี่ยงและการโอนความเสียหายจากความเสี่ยง ที่อาจเกิดขึ้นได้ ดังนั้นประเภทความเสี่ยงประกอบด้วย

1. ความเสี่ยงด้านการเงิน ได้แก่ ความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยและสภาวะแวดล้อมที่กระทบต่อฐานะทางการเงินของบุคคล เช่น ความผันผวนหรือความแปรปรวน (Volatility) ในค่าของเงินหรืออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ราคาสินค้า
2. ความเสี่ยงทางด้านกลยุทธ์หรือแผนงาน ได้แก่ ความเสี่ยงหรือเหตุการณ์ที่เป็นภัยต่อกิจการ อันเกี่ยวโยงหรือสืบเนื่องจากแผนงานและความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอก เช่น ภาวะการเมือง เศรษฐกิจ ข้อกำหนดของกฎหมาย สภาวะตลาด รวมถึงภัยหรือความเสี่ยงเกี่ยวกับชื่อเสียง ความน่าเชื่อถือ การเปลี่ยนค่านิยมหรือความต้องการของลูกค้า เป็นต้น

จิรพร สุเมธีประเสริฐ. (2558 : 8-9) ประเภทของความเสี่ยงแบ่งได้หลายลักษณะซึ่งแล้วแต่จุดประสงค์ของการแบ่งในเพื่อประโยชน์ในการบริหาร ผู้วิจัยขอแบ่งประเภทความเสี่ยงออกเป็น

1. ความเสี่ยงทางการเงิน เป็นความเสี่ยงที่กิจการไม่สามารถจัดหาเงินสดจากการดำเนินงานมาให้เพียงพอ ที่จะนำไปชำระหนี้และพันธะผูกพันทางการเงินได้อย่างครบถ้วน และตรงตามกำหนด ซึ่งตัวขับเคลื่อนความเสี่ยงประเภทนี้อาจมาจากที่กิจการไม่สามารถหรือไม่ได้ใช้วิธีการระดมทุนดำเนินงาน หากแต่ใช้การก่อหนี้ในรูปแบบต่างๆ ทำให้มีภาระที่ต้องชำระคืน เมื่อครบกำหนดในขณะที่เงินทุนจะคงอยู่กับกิจการไปจนกว่าจะปิดกิจการ กิจการที่มีการก่อหนี้จากภายนอกและภายในกิจการจะมีความเสี่ยงด้านการเงินสูงกว่ากิจการอื่นที่มีการก่อหนี้ในสัดส่วนที่ต่ำกว่า ความเสี่ยงทางการเงินจำแนกเป็น
    - ความเสี่ยงด้านการตลาด เป็นความเสี่ยงที่มาจากสินทรัพย์ที่ไม่เป็นผลดีต่อกิจการไม่ว่าจะเป็นราคาของเงินในรูปแบบของอัตราแลกเปลี่ยนหรืออัตราดอกเบี้ย
    - ความเสี่ยงด้านเครดิต เน้นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการผิดนัดชำระหนี้ของคู่ค้าและลูกค้าหรือลูกหนี้ การค้าที่มาจากทางการค้าปกติของกิจการจนทำให้กระแสเงินสดของกิจการต่ำกว่าที่กำหนดไว้

- ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการมีสินทรัพย์สภาพคล่องหรือ สินทรัพย์หมุนเวียนน้อยกว่าหนี้สินหมุนเวียน จนไม่อาจจะชำระคืนหนี้ที่คบกำหนดในระยะสั้นไม่เกิน 1 ปี

2. ความเสี่ยงทางธุรกิจ เป็นความเสี่ยงที่เกิดเหตุการณ์ผลกำไรของกิจการที่ต่ำกว่าความคาดหม่ายหรือผลขาดทุนจากการดำเนินงาน ซึ่งสาเหตุของความเสี่ยงทางธุรกิจมากจากปัจจัยการผลิต การเปลี่ยนแปลงของต้นทุนการผลิต การแข่งขันทางธุรกิจ สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ กฎหมายที่เปลี่ยนแปลง
3. ความเสี่ยงทางเทคโนโลยี เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนกระบวนการดำเนินงาน เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ เพื่อให้สามารถดำเนินเป็นกระบวนการ ส่งมอบบริการการควบคุมการผลิตผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่ให้บริการและกิจกรรมการปฏิบัติการทางการเงินที่สนับสนุนการบันทึกและยืนยันรายการการค้นหาและระบุความเสี่ยงทางด้านเทคโนโลยีจะต้องทำความเข้าใจกับบทบาทของเทคโนโลยี กระบวนการดำเนินงานหลักของกิจการอย่างเป็นระบบ หลังจากทำความเข้าใจต่อความเสี่ยงแล้ว ก็จะสามารถลำดับความสำคัญของระบบงานแอพลิเคชั่น และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่เชื่อมโยงกับการดำเนินงานได้ทั้งระบบและทั่วทั้งองค์กร การบริหารจัดการทางด้านเทคโนโลยี แยกออกเป็น 2 ประเด็นหลัก คือ
   - การประเมินผลตอบแทนจากการลงทุนทางด้านเทคโนโลยีให้มีการใช้เทคโนโลยีร่วมกับบุคลากรได้อย่างเหมาะสม
   - ความพยายามที่จะกำกับกิจการด้านเทคโนโลยี ซึ่งจะต้องมีกระบวนการในการกำหนดขอบของไอทีภิบาลภายในกิจการที่เหมาะสมกันและสอดคล้องกับพันธกิจ ตลอดจนกำหนดบทบาทของ ผู้ให้บริการภายนอก (Outsourcing) ด้านเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากเทคโนโลยีความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
4. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ ถือเป็นความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการที่ทำความเข้าใจและบริหารจัดการความเสี่ยงได้ยากที่สุด เพราะเป็นส่วนการปฏิบัติการเกี่ยวข้องกับบุคลากรทุกคนทุกระดับขององค์กร ซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือในการให้ข้อมูลจากบุคลากร ประเภทของความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ
   4.1 ความเสี่ยงด้านบุคลากร อันเป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานอันเกิดจากตัวบุคคล ซึ่งพิจารณาดังนี้

4.1.1 Incompetence Risk หรือความเสี่ยงจากการที่มีสมรรถนะไม่เพียงพอ อาจหมายถึง การขาดความรู้ ความชำนาญในงานที่รับผิดชอบ การขาดความสามารถการทำงานเป็นทีม การละเลยไม่ให้ความสำคัญกับกลุ่มลูกค้า การขาดการทำงานแบบมืออาชีพ การขาดความสามารถในการวิเคราะห์หรือใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ การตีความข้อมูลที่ใช้ในการปฏิบัติ ผิดพลาด ทั้งหมดนี้อาจนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ผิดพลาด

4.1.2 Internal Fraud หรือการทุจริตหรือกระทำผิดจรรยาบรรณจากบุคลากรภายใน หรือใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนเพื่อใช้ประโยชน์ส่วนตัว

4.1.3 External Fraud เป็นการทุจริตหรือกระทำผิดจรรยาบรรณโดยบุคคลภายนอก เช่น การปลอมแปลงเช็ค การแฮคข้อมูล การโจรกรรมข้อมูลเป็นต้น

4.1.4 Human Error เป็นความผิดพลาดของบุคคลในการปฏิบัติงาน การผิดพลาดพลั้งเผลอ ประมาท สะเพร่า ขาดความระมัดระวัง

4.1.5 Human Resource Management Risk หมายถึง การบริหารทรัพยากรบุคคลไม่เหมาะสม เช่น ความไม่เหมาะสมของจำนวนพนักงาน การขาดประสิทธิภายในการสรรหาพนักงาน การมอบหมายไม่ตรงความสามารถ การขาดการนักอบรมให้พนักงานมีความเชี่ยวชาญ หรือเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน การขาดเครื่องมือในการสร้างแรงจูงใจ และพนักงานที่มีความสามารถให้อยู่กับองค์กร การประเมินผลงานที่ไม่ยุติธรรม และค่าตอบแทนที่ไม่เหมาะสม การพึ่งพิงกับพนักงานหลัก (Reliance on Key)

4.1.6 Resource Management Risk เป็นความเสี่ยงจากการที่การบริหารทรัพยากรขององค์กรไม่เหมาะสม เช่น ไม่มีอุปกรณ์ที่ให้ความสะอาด หรือไม่เพียงพอต่อความจำเป็นในการปฏิบัติงาน อุปกรณ์ไม่อยู่ในสภาพที่ดีต่อการใช้งาน การมี

โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี (Technology Infrastructure) ที่ไม่เหมาะสม

4.2 ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานที่เกิดจากกระบวนการทำงานที่มิใช่ตัวบุคคล (Process Risk) หรือความเสี่ยงที่เกิดจากขั้นตอนการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

4.2.1 Model Methodology Error หมายถึง ความผิดพลาดจากการพัฒนากำหนดสูตรคำนวณต่างๆ เช่น อัตราส่วนทางการเงิน ประเมินมูลค่าหลักทรัพย์ สินทรัพย์ หนี้สิน และประเมินมูลค่าหลักประกัน ตลอดจนข้อบกพร่องของวิธีการ ขั้นตอนการทำงาน ซึ่งทำให้การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

4.2.2 Products Service Risk เป็นความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการออกแบบพัฒนาสินค้าและบริการไม่ดีพอ สินค้าและบริการมีความซับซ้อนมีข้อบกพร่อง และอาจนำมาซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต้นทุน การให้บริการแก้ไขปัญหาแก่ลูกค้า หรือชดเชยค่าเสียหายแก่ลูกค้า

4.2.3 Legal Regulatory Risk เป็นกรณีที่อาจจะเกิดความเสี่ยงจากการกำกับดูแลกฎ ระเบียบต่างๆ ไม่สอดคล้องกับข้อกำหนดของทางการ นอกจากนี้ยังรวมถึงความเสี่ยงจากข้อกฎหมายที่เอื้อต่อการดำเนินงาน

4.2.4 Communication Risk หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการเข้าใจ ไม่ตรงกันในการสื่อสาร ข้อความทำให้เกิดการตีความผิดพลาด หรือบิดเบือน การสื่อสารที่ไม่ทั่วถึงทุกฝ่าย หารือทุกโครงการ ทุกระดับงาน ข้อมูลที่เผยแพร่ภายนอกองค์กรไม่ถูกต้อง ไม่สอดคล้องกัน ก่อให้เกิดการขาดความน่าเชื่อถือในการนำข้อมูลไปอ้างอิง

4.2.5 Inadequate Systems & Control Risk เป็นกรณีของความเสี่ยงจากการขาดมาตรฐาน คู่มือ รายละเอียดในการปฏิบัติงานให้เพียงพอ โดยเฉพาะในระดับฝ่ายงานย่อยในงานวานิชธนกิจ การจาดระบบตรวจสอบ การควบคุม การรักษาความปลอดภัยที่ขาดประสิทธิภาพ

5. ความเสี่ยงจากอุบัติการณ์หรือพิบัติภัยภายนอก (Operation Catastrophe Risk) เป็นความเสี่ยงจากการดำเนินงาน ซึ่งเกิดจากอุบัติการณ์ภัยพิบัติประเภทต่างๆ หรือสาธารณภัยต่างๆ ได้แก่ ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติหรือความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุประเภทต่างๆ

6. ความเสี่ยงในงานโครงการ (Project Risk) จำแนกความเสี่ยงได้ดังนี้

1) ความเสี่ยงที่เป็นระบบ (Systematic risk หรือ market Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้และส่งผลกระทบต่อกิจการ ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงในระดับราคาสินค้าโดยทั่วๆ ไป ซึ่งทำให้อัตราผลตอบแทนที่แท้จริงลดลง เชื่อความเสี่ยงประเภทนี้ว่าเสี่ยงจากอำนาจซื้อ หรือความเสี่ยงจากภาวะเงินเฟ้อ (Purchasing power หรือ Inflation risk) การเปลี่ยนแปลงในระดับอัตราดอกเบี้ย การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้ลงทุนโดยส่วนรวม

2) ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ (Unsystematic) หรือ Unique Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยภายในของกิจการ เช่น การเปลี่ยนแปลงของผลตอบแทน อันเนื่องมากจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและกิจการ ไม่สามารถบริหารงานเพื่อรับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างไร เรียกความเสี่ยงประเภทนี้ว่าความเสี่ยงของธุรกิจ ความเปลี่ยนแปลงของผลตอบแทนอันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเงินทุน ความเสี่ยงประเภทนี้คือความเสี่ยงทางการเงิน (Financial risk)

สุขใจ น้ำผุด (2557 : 2534) ความเสี่ยง คือ โอกาสที่จะเกิดความสูญเสียอย่างใดอย่างหนึ่ง อันจะนำความเสียหายมาสู่บุคคลนั้นได้ ความสูญเสียสามารถวัดได้เป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจหรือวัดออกมาเป็นตัวเงินได้ ประเภทของความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในการดำเนินชีวิต (Real life risk) และความเสี่ยงจากการลงทุน (Investment risk)

1. ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินชีวิต (Real Life risk) เน้นความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินชีวิตของบุคคล ความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและการเงินของบุคคล
2. ความเสี่ยงจากการลงทุน (Investment risk) เป็นความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นจากการลงทุน ทำให้ผลตอบแทนจากการลงทุนไม่เป็นไปตามคาดหวัง

การบริหารความเสี่ยง เป็นการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยง มี 5 วิธีดังนี้

1. การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Avoiding risk) เป็นวิธีการที่ไม่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์เป็นวิธีการป้องกันความเสี่ยงที่ง่ายที่สุด ทำให้ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นนั้นเป็นศูนย์
2. การลดความเสี่ยง (Reducing risk) เป็นการควบคุมหรือหาทางลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากหนักให้เป็นเบาลง
3. การคงไว้ซึ่งความเสี่ยง (Retaining risk) ในกรณีที่ไม่มีทางเลือกหรือแก้ไขอย่างใดก็จะเป็นต้องการความเสี่ยงนี้ไว้ หรือยอมรับความเสียหายที่จะเกิดขึ้น
4. การโอนความเสี่ยง (Transferring risk) เป็นวิธีการโอนภัยไปให้กับสถาบันอื่นโดยวิธีการต่างๆ กัน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นการโอนความเสี่ยงนั้นไปให้กับบริษัทประกันภัย เป็นผู้รับภาระแทน ซึ่งบริษัทประกันภัยจะเป็นผู้รับภาระความเสี่ยงหลายๆ ประเภท ทั้งในเรื่องของบุคคล ทรัพย์สินและหนี้สินที่จะเกิดขึ้น
5. การแบ่งความเสี่ยง (Sharing risk) เป็นการแบ่งความเสี่ยงจากการโอนความเสี่ยงตรงที่การแบ่งความเสี่ยงไม่ได้ทำให้ความเสี่ยงถูกโอนออกไปทั้งหมด ยังคงมีความเสี่ยงบางส่วนเหลืออยู่

ขั้นตอนของการบริหารความเสี่ยง (The Risk Management Process)

ขั้นตอนในการดำเนินการอย่างถูกต้องให้สามารถหาทางป้องกันแก้ไขก่อน มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การจำแนกลักษณะภัยหรือความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับตนเองหรือครอบครัวและประเมินความเสียหายที่เกิดขึ้น (Identifying and evaluating risks)
2. การเลือกกลยุทธ์การป้องกันแก้ไขความเสี่ยง (Choosing on appropriate Strategy) ซึ่งการดำเนินการกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ควรเลือกวิธีการหนึ่งวิธีการใดที่เหมาะสมที่สุดกับสถานะภาพของบุคคลนั้น
3. การควบคุมและติดตามผล (Controlling the program) หลังจากเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับความเสี่ยงบุคคลและครอบครัวที่มีอยู่แล้ว เพื่อดำเนินไปได้ระยะหนึ่งต้องมีการติดตามผล

การบริหารความเสี่ยงของการบริหารการเงินบุคคล เกี่ยวข้องกับการจัดการความไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้น และทำให้บุคคลไม่สามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงิน

5.แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน

ความสำคัญของการวางแผนทางการเงิน การวางแผนทางการเงินมีความสำคัญต่อมนุษย์ทุกช่วงอายุ การคำนวณค่าใช้จ่าย จึงเป็นข้อเท็จจริงว่า การวางแผนทางการเงินเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นตลอดช่วงชีวิต (a life-long activity) และจะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ทางการเงินที่ตั้งไว้ ไม่จำเป็นต้องคงที่ตลอดเวลา อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ทั้งลักษณะและความสำคัญเช่น การวางแผนเพื่อวัยเกษียณควรถูกพิจารณาตั้งแต่ เข้ามาทำงานในอาชีพ แต่จะอยู่ในลักษณะการสะสมเงินออมและลงทุนไปจนเมื่อใกล้เกษียณ การวางแผน ทางการเงินเพื่อวัยเกษียณและการวางแผนมรดก (retirement and estate planning)

การวางแผนทางการเงิน มีบทบาทสำคัญโดยการแปลงเป้าหมายทางการเงินให้เป็นแผนปฏิบัติการ(action plan) ที่มีกระบวนการปฏิบัติเป็นขั้นตอนเพื่อใช้เป็นแนวทางที่นำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายทางการเงินที่ต้องการ ทั้งนี้การวามแผนทางการเงินมีกระบวนการขั้นตอนดังนี้

1. การสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับคำปรึกษา เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญประการแรกที่ต้องวางแผนการเงินต้องพิจาณา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาให้ความร่วมมือในการเปิดเผยข้อมูลทั้งข้อมูลของผู้รับคำปรึกษา ครอบครัว เป้าหมายข้อมูลทางการเงิน แหล่งเงินที่ผู้รับคำปรึกษามีอยู่ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการจัดทำแผนการเงินเป็นไปอย่างใกล้เคียงตรงเป้าหมายแล้วต้องการของผู้รับคำปรึกษามากที่สุด
2. ก่อนกระบวนการการวิเคราะห์ที่จะนำไปสู่การจัดทำแผนทางการเงินนั้น จะต้องมีการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องของผู้รับคำปรึกษาทั้งหมด เพื่อตรวจสอบสถานะภาพทางการเงินของผู้รับคำปรึกษา รวมถึงขีดความสามารถในการยอมรับความเสี่ยงของผู้รับคำปรึกษา ซึ่งข้อมูลที่มีการเก็บรวบรวมนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น
   - ข้อมูลทางด้านการเงินแสดงให้เห็นถึงสถานะทางการเงินหรือสุขภาพทางการเงินของผู้รับคำปรึกษา
   - ข้อมูลเชิงคุณภาพทั่วไป เช่นข้อมูลประวัติส่วนตัว สุขภาพโดยรวมของผู้รับคำปรึกษา วิถีการดำเนินชีวิต ทัศนคติในด้านการออมการลงทุนการยอมรับความเสี่ยง และความคาดหวังอื่นๆของผู้รับคำปรึกษา

   นอกจากนี้การวางแผนต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายทางการเงิน รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายทางการเงิน กรอบระยะเวลาที่ต้องการบรรลุตามเป้าหมายทางการเงิน ผู้รับคำปรึกษา เนื่องจากเป้าหมายทางการเงินมีความสำคัญมากต่อการจัดทำ หรือการวางแผนทางการเงิน คนส่วนใหญ่ไม่รู้ว่าจำเป็นต้องตั้งเป้าหมาย

ทางการเงิน ทั้งที่เป้าหมายทางการเงินเป็นส่วนสำคัญอย่างมากในชีวิต ไม่ว่าจะมีรายได้มากหรือน้อย การกำหนดเป้าหมายทางการเงินเปรียบเสมือนเข็มทิศที่จะช่วยให้เดินทางไปสู่ฐานะทางการเงินที่ดีขึ้นในอนาคตได้อย่างราบรื่น เป้าหมายทางการเงินจะแสดงถึงจุดมุ่งหมายที่ผู้รับคำปรึกษาต้องการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เป้าหมายทางการเงิน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นอีกหนึ่งกระบวนการที่มีบทบาทและมีผลอย่างมากต่อการจัดทำแผนทางการเงิน ทั้งนี้ความถูกต้องและความแม่นยำของการวิเคราะห์ข้อมูลจะมีผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของแผนทางการเงินและการให้คำปรึกษาแก่ผู้รับคำปรึกษา โดยการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น จะต้องวิเคราะห์ทั้งในส่วนของข้อมูลทางการเงินเพื่อพิจารณึงความเข้มแข็งทางการเงินและตรวจสอบปัญหาทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ซึ่งจะเป็นดัชนีชี้ให้เห็นถึงศักยภาพหรือความเป็นไปได้ ในการที่จะบรรลุตามเป้าหมายทางการเงิน ที่ผู้รับคำปรึกษาทีโอกาสที่จะต้องพบเพื่อที่จะได้หามาตรการมารองรับหรือจัดการกับความเสี่ยงดังกล่าว
4. การจัดทำและนำเสนอแผนทางการเงิน การนำเสนอแผนทางการเงินมีกระบวนการดังนี้
   4.1 ประเมินทางเลือกของแผนทางการเงินทั้งหมดที่มี ผลจากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในประการที่ 2และ3 ทำให้สามารถประเมินถึงสถานะทางการเงินในปัจจุบันของผู้ขอรับคำปรึกษาทางการเงินได้ และเมื่อนำมาพิจารณาควบคู่ไปกับเป้าหมายทางการเงินของผู้รับคำปรึกษาในกระบวนการที่ 1 จะนำไปสู่การจัดทำแผนทางการเงินเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับคำปรึกษา ทั้งนี้แนวทางในการบรรลุตามเป้าหมายทางการเงินที่วางไว้อาจจะมีได้หลายแนวทางหรือมีทางเลือกที่จะสามารถใช้แผนทางการเงินได้มากส่วนหนึ่งทางเลือกหรือมากกว่าหนึ่งแผนเพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถบรรลุตาเป้าหมายทางการเงินที่ได้วางไว้
   4.2 พัฒนาแผนการเงิน จากทางเลือกของแผนทางการเงินทั้งหมดที่มี ผู้จัดทำแผนมีหน้าที่จะต้องพิจารณาถึงข้อดี ข้อเสียและข้อจำกัดของแต่ละแผนทางการเงินที่พัฒนาขึ้นมาและนำเสนอให้แก่ผู้ขอรับคำปรึกษาเพื่อประกอบการพิจารณา ทั้งนี้จะต้องพิจารณาควบคู่ไปกับเงื่อนไขหรือข้อจำกัดเฉพาะที่มีของผู้รับคำแนะนำปรึกษา อันจะนำมาซึ่งแผนทางการเงินและแผนการปฏิบัติการ ที่เหมาะสมต่อตัวผู้ของผู้รับคำปรึกษาที่สุด ทังนี้แผนทางการเงินจะต้องสอดคล้องกับเป้าหมายและความต้องการทางการเงินที่ตั้งไว้ภายใตข้อสมมติฐานและข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมด
   4.3 นำเสนอแผนการเงินต่อผู้รับคำปรึกษา ในขั้นตอนนี้ผู้แนะนะการวางแผนทางการเงินมีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญที่จะต้องนำเสนอแผนทางการเงินที่ได้มีการคัดเลือกแล้วเพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถเข้าถึงสถานะทางการเงินในปัจจุบันของผู้รับคำปรึกษา ข้อ

สมมติฐาน รายละเอียดและขั้นตอน ข้อดีและข้อจำกัด ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลกระทบของแผนทางการเงินดังกล่าวที่จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษา สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์เป้าหมายและความต้องการทางการงินที่ต้องการทางการเงินที่ต้องการได้ ในขณะเดียวกันจะต้องมีการอธิบายเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยแวดล้อมต่างๆ เช่น เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางด้านครอบครัวและหน้าที่ การเงินที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งอาจทำให้แผนทางการเงินไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายหรือความต้องการทางการเงินดังกล่าวได้ กระบวนการนำเสนอแผนทางการเงินแก่ผู้รับคำปรึกษานีจะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้วางแผนทางการเงินสามารถประเมินความคาดหวังของผู้รับคำปรึกษาได้ว่าพอใจกับแผนทางการเงินดังกล่าว หรือไม่หรืออาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนรายละเอียดในบางประเด็นเพื่อให้เกิดความพึงพอใจต่อทั้งฝ่ายของผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ที่จะนำไปสู่การประยุกต์ใช้และลงมือปฏิบัติตามแผนทางการเงิน

4.4 การปฏิบัติตามแผนการเงิน ภายหลังจากที่ผู้รับคำปรึกษายอมรับแผนทางการเงินที่ผู้วางแผนทางการเงินได้นำเสนอไปแล้ว ก็จะนำไปสู่ขั้นตอนของการนำไปใช้ปฏิบัติ ซึ่งจะต้องมีการตกลงร่วมกันถึงขอบเขตความรับผิดชอบและแผนปฏิบัติการที่เป็นหน้าที่ที่แต่ละฝ่ายจะต้องนำไปปฏิบัติ รวมถึงทำหน้าที่เป็นผู้พิจารณาเลือกเครื่องมือหรือสินค้าและบริการทางการเงินที่จะนำมาใช้ตามแผนปฏบัติการทางการเงินที่ได้ผ่านการคัดเลือกมาแล้ว ทั้งนี้ในกระบวนการและขั้นตอนของการเลือกเครื่องมือ หรือสินค้าและบริการทางการเงินที่จะนำมาใช้นั้น ผู้วางแผนทางการเงินจะต้องคำนึงถึงสถานภาพทางการเงินของผู้รับคำปรึกษา และความหมายของเครื่องมือดังกล่าวในการตอบสนองต่อเป้าหมายและความต้องการทางการเงินของผู้รับคำปรึกษา นอกจากนี้ให้คำปรึกษายังต้องมีหน้าที่เป็นตัวแทนผู้รับคำปรึกษาในการเจรจาต่อรองเพื่อให้แน่ใจว่าผู้รับคำปรึกษาได้สินค้าและบริการทางการเงินที่ดีที่สุดที่เหมาะสมกับแผนทางการเงินที่นำมาใช้

5. การทบทวนตรวจสอบแผนทางการเงินอย่างสม่ำเสมอ ว่าผลที่ได้มีการเบี่ยงเบนไปจากที่คาดหวังไว้หรือไม่และเป็นผลเนื่องมาจากปัจจัยหรือสาเหตุใด หรือข้อสมมติฐานที่กำหนดไว้มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงแผนทางการเงินให้เหมาะสมอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นผู้วางแผนทางการเงินจึงมีหน้าที่ในการกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามแผนทางการเงินที่ตกลงร่วมกัน โดยผู้วางแผนทางการงินจะต้องชี้แจงให้ผู้รับคำปรึกษาทราบถึงความจำเป็นของกระบวนการติดตามและประเมินผลทั้งในด้านกิจกรรม ความถี่ และรายงานผลให้ผู้รับคำปรึกษาทราบ ทั้งนี้ขอบเขตของการทบทวนและตรวจสอบจะครอบคลุมในด้านต่างๆ ที่สำคัญได้แก่ ผลและความก้าวหน้าของแผนทางการเงินทีนำไปปฏิบัติ เช่นผลตอบแทนที่ได้รับ

จากการลงทุน การเปลี่ยนแปลงด้านสถานภาพของผู้รับคำปรึกษาเช่น เป้าหมายทางการเงิน สุขภาพ รายรับและรายจ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยวางแผนทางการเงินจะต้องปรึกษาแผนทางการเงินที่จะต้องอิงอยู่กับเงื่อนไขและสถานภาพที่เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอาจนำไปสู่การให้ข้อเสนอแนะหรือการปรับเปลี่ยนแผนทางการเงินที่จะต้องอิงอยู่กับเงื่อนไขและสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป วิ่งผู้วางแผนทางการเงินอาจจะต้องวกกลับไปเริ่มต้นใหม่ในขั้นตอนของการรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นเพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ให้ข้อเสนอแนะใหม่ที่สอดคล้องกับเป้าหมาย ความต้องการทางการเงินและเงื่อนไขปรือสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

6.แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเครดิต

ระบบเศรษฐกิจปัจจุบัน สินเชื่อเข้ามามีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวก โดยนำมาเป็นเครื่องมือแลกเปลี่ยนเพื่อการบริโภค การบริหารสินเชื่อให้มีประสิทธิภาพ เพื่อได้ใช้สินเชื่อเป็นเครื่องมือที่ให้ประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถาบันการเงิน หากการบริหารที่ผิดพลาดขาดประสิทธิภาพ อาจส่งผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจ ดังนั้นการบริหารงานสินเชื่อต้องประกอบด้วยข้อบังคับต่างๆ ตามขอบเขตและหน้าที่ของการบริหารที่ดีและมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นสินเชื่อส่งผลให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เข้าถึงบริการขายสินเค้าและบริการนักธุรกิจมีรายได้ที่เกิดจากยอดขายสินค้าหรือให้บริการมากขึ้น ส่งผลให้มีส่วนแบ่งตลาด(market share) สูงขึ้น กำไรมากขึ้น และภาคการเงิน คือ สถาบันการเงินหรือธนาคารมีเงินรับฝากและนำไปหารายได้โดยการปล่อยสินเชื่อ เพื่อก่อให้เกิดรายได้ในรูปของดอกเบี้ย ส่วนลด ค่าธรรมเนียมและส่งผลต่อกำไรธนาคารต่อไปและระบบเศรษฐกิจมีความแข็งแกร่ง คงจะเป็นข้อสรุปที่เห็นได้อย่างชัดเจนครบถ้วน การพิจารณาให้สินเชื่อสถาบันการเงินแต่ละประเภท ย่อมมีหลักการและวิธีการในการปฏิบัติแตกต่างกันออกไป วัตถุประสงค์หลัก คือต้องการให้ผู้ที่ขอสินเชื่อสามารถนำเงินไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินงานจนสามารถส่งผลประโยชน์ตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยและคืนเงินต้นได้ตามกำหนด โดยไม่กระทบต่อการดำเนินงาน ดังนั้นหลักเกณฑ์การพิจารณาเบื้องต้นในการพิจารณาสินเชื่อ คือ

1. วัตถุประสงค์และนโยบายในการให้สินเชื่อของกิจการ ซึ่งเป็นความต้องการและแนวทางที่ผู้บริหารสินเชื่อกำหนดไว้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่สินเชื่อนำไปปฏิบัติ สถานประกอบการต้องกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรที่แน่นอน โดยกำหนดระยะเวลาการพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือกฎหมายที่จะควบคุมการปฏิบัติงานของธุรกิจและนโยบายของกิจการที่กำหนดโดยคณะกรรมการบริหารกิจการ ดังนั้นลูกค้าของกิจการซึ่ง เป็นผู้ขอสินเชื่ออาจมีวัตถุประสงค์ที่ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์และนโยบาย

ของกิจการหรือเป็นฝ่ายให้สินเชื่อ ต้องแจ้งให้ลูกค้าทราบพร้อมเหตุผลเพื่อไม่ให้เป็นการเสียเวลาทั้งสองฝ่าย

2. การพิจารณาคำขอสินเชื่อเบื้องต้น สถาบันการเงินผู้ให้สินเชื่อ ต้องพิจารณาในขั้นต้นก่อนว่าโครงการที่ขอสินเชื่อนั้นมีทางบรรลุผลสำเร็จหรือไม่ วัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อตรงกับหลักเกณฑ์ของกิจการหรือไม่ เช่น จำนวนเงินให้กู้ยืมของกิจการและให้สินเชื่อมีเพียงพอหรือไม่ ต้นทุนของเงินทุนสูงเกินไปที่จะนำมาให้กู้ต่อหรือไม่ วงเงินกู้ยืมกับผู้ประกอบการของผู้ขอสินเชื่ออยู่ในสัดส่วนที่พอเหมาะสมหรือไม่ หลักทรัพย์ในการกู้ยืมมีเพียงพอคุ้มความเสี่ยงในการให้สินเชื่อหรือไม่ การสืบค้นข้อมูลในการพิจารณา วิเคราะห์คุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อเป็นงานที่ฝ่ายสินเชื่อจะต้องดำเนินการ เพื่อนำมาใช้ประกอบการพิจารณาให้สินเชื่อ

เกณฑ์พื้นฐานเบื้องต้นสำหรับพิจารณาสินเชื่อก่อนที่จะอนุมัติสินเชื่อ ควรพิจารณาเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายและความเสี่ยงของโครงการนั้น อย่างไรก็ดีการรวบรวมข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการวิเคราะห์สินเชื่อ การวิเคราะห์สินเชื่อนอกจากจะใช้เกณฑ์การพิจารณาเบื้องต้นแล้ว การวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ขอสินเชื่อ ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลหรือนิติบุคคล โดยทำการวิเคราะห์ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ จากข้อมูลสินเชื่อที่รวบรวมมาได้ทั้งหมดตั้งแต่อดีต ปัจจุบันและการพยากรณ์แนวโน้มในอนาคต เพื่อพิจารณาถึงความตั้งใจที่จะชำระหนี้และความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ขอสินเชื่อเป็นสำคัญ จากหลักเกณฑ์เบื้องต้นที่ได้ศึกษามาอาจนำมาเป็นแนวทางเพื่อวัดคุณค่าของผู้ขอสินเชื่อในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นตัวเลข ดังนั้น จึงแยกการวิเคราะห์สินเชื่อออกเป็น 2 วิธีการคือวิธีการวิเคราะห์สินเชื่อเชิงคุณภาพและวิธีการวิเคราะห์สินเชื่อเชิงปริมาณ

วิธีการวิเคราะห์สินเชื่อเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์สินเชื่อเชิงคุณภาพเป็นการวิเคราะห์เพื่อศึกษาคุณภาพของผู้ขอสินเชื่อในการพิจารณาเพื่ออนุมัติสินเชื่อ แบ่งการวิเคราะห์ หลักเกณฑ์ C's policy เพื่อพิจารณาคุณค่าทางสินเชื่อออกมาเป็นหัวข้อต่อไปนี้

1. คุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ (Character) หมายถึงอุปนิสัยและพฤติกรรมของผู้ขอสินเชื่อความเต็มใจชำระหนี้ โดยอาจพิจารณาได้เป็น 2 ประเภท คือ

- คุณสมบัติและประวัติส่วนตัว เช่น อุปนิสัยทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว อายุ นิติภาวะ การค้า สังคม ความซื่อสัตย์ ชื่อเสียงส่วนตัว เป็นต้น

- คุณสมบัติเฉพาะด้านเช่น ความสามารถ ความชำนาญ ประสบการณ์ ความรับผิดชอบด้านนิติกรรม เป็นต้น

คุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ เป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลแต่ละคน มีความแตกต่างกัน ดังนั้นการนำคุณสมบัติมาเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาวิเคราะห์สินเชื่อเชิงคุณภาพ

2. ความสามารถในการชำระหนี้ (Capacity) หมายถึงสมรรถภาพในการหารายได้เพื่อนำมาชำระหนี้ กรณีการขอสินเชื่อส่วนบุคคล พิจารณาจากคุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อเป็นหลัก กรณีนิติบุคคล พิจารณาจากงบการเงิน แผนการบริหารงาน แผนการชำระเงินคืนโครงการและวัตถุประสงค์ในการใช้เงินของผู้ขอสินเชื่อ ความสามารถในการชำระหนี้ ในการวิเคราะห์สินเชื่อ ความสามารถในการจ่ายชำระหนี้สินเมื่อครบกำหนด โดยจะเห็นได้ว่า ลูกหนี้ที่มีความตั้งใจในการชำระหนี้สินในขณะที่ไม่มีเงินหรือไม่มีความสามารถหารายได้ ทำให้เกิดสภาพความเสี่ยงขึ้น การประมาณความสามารถที่ต้องพิจารณาถึงปัจจัยหลายประการ ประการแรก คือ ความสามารถในการหารายได้ เนื่องจากค่าใช้จ่ายหรือหนี้สิน มักจะจ่ายจากรายได้มากกว่าจากเงินสะสม แต่รายได้เพียงอย่างเดียวไม่สามารถแสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ได้ ทั้งนี้ในปัจจุบันผู้ขอสินเชื่ออาจมีหนี้สินที่ต้องชำระจากรายได้อยู่เต็มจำนวนแล้วและไม่สามารถก่อหนี้ได้มากกว่านี้อีกต่อไป นอกจากนี้ความสามารถในการชำระหนี้อาจจำกัดด้วยแบบแผนการใช้จ่ายเช่น ครอบครัวที่มีบุตรหลายคนมักมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าครอบครัวซึ่งมีระดับรายได้เท่ากันแต่ไม่มีบุตรและความเสี่ยงในสินเชื่อมีมากกว่ากันด้วยระยะเวลา มีผลสำคัญต่อความสามารถในการชำระหนี้
3. เงินทุน (Capital) หมายถึง ส่วนของสินทรัพย์ที่มีเหนือหนี้สิน เพื่อเป็นหลักประกันความปลอดภัย ในกรณีที่คุณสมบัติและความสามารถในการชำระหนี้ โดยพิจารณาจาก กรรมสิทธิในสินทรัพย์กรณีบุคคลธรรมดา ส่วนของเจ้าของซึ่งรวมทั้งมูลค่าของสินทรัพย์เงินทุน เงินทุนแสดงถึงความมั่นคงทางการเงินของธุรกิจ เป็นเครื่องมือรับรองว่าธุรกิจสามารถชำระหนี้ได้โดยใช้เงินทุนแม้ว่าจะเกิดความผิดพลาดล้มเหลวทางด้านคุณสมบัติหรือความสามารถในการชำระหนี้ในเวลาต่อมา เงินทุนอาจวัดได้จากส่วนของเจ้าของหรือสินทรัพย์สุทธิของธุรกิจ
4. หลักประกัน (Collateral) หมายถึง การค้ำประกันการกู้โดยมีหลักทรัพย์ ได้แก่ ที่ดินอาคาร โรงเรือน สิทธิการเช่า พันธบัตร หรือบุคคลที่เชื่อถือได้มาค้ำประกัน หลักประกัน นับเป็นสินทรัพย์ชนิดหนึ่งซึ่งนำมาค้ำประกันการขอสินเชื่อและมักจะเป็นสินทรัพย์ถาวร จึงเป็นข้อหนึ่งที่ควรวิเคราะห์เพื่อพิจารณาความเสี่ยงของสินเชื่อที่จะอนุมัติ

5. สภาพทางเศรษฐกิจ (Condition) หมายถึง สถานการณ์โดยทั่วไปภายใต้การเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ทั้งเทคโนโลยี สังคม กฎหมาย การเมือง ภาษี การตลาด และเทคนิคการผลิต สภาพทางเศรษฐกิจ สภาพการณ์ภายนอกซึ่งอยู่นอกเหนืออำนาจการควบคุมทั้งของผู้ให้และผู้ขอสินเชื่อ อาจมีผลกระทบต่อความเสี่ยงในการให้สินเชื่อได้ สภาพการเปลี่ยนแปลงในธุรกิจทั้งระยะสั้นและระยะยาวเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาถึงผลกระทบที่จะมีต่อความสามารถในการชำระหนี้และเงินทุนของกิจการ
6. ประเทศที่ติดต่อด้วย (Country) หมายถึง ในกรณีที่มีการค้าระหว่างประเทศควรพิจารณา ภาวะการเมือง เศรษฐกิจและสังคม วัฒนธรรมของประเทศคู่ค้าที่ติดต่อธุรกิจ แนวความคิดโดยเฉพาะเกี่ยวกับเอกสารและการปฏิบัติทางการค้า เมื่อพิจารณาผู้ขอสินเชื่อตามหลักเกณฑ์เบื้องต้น การประเมินค่าความเสี่ยงของผู้ขอสินเชื่อแต่ละรายประกอบการพิจารณาประเทศที่ติดต่อด้วย ปัจจัยการค้าระหว่างประเทศ ทวีความสำคัญมากขึ้น ดังนั้นสำหรับผู้ขอสินเชื่อที่ดำเนินการค้าระหว่างประเทศ ผู้วิเคราะห์สินเชื่อต้องวิเคราะห์ถึงภาวะการเมือง เศรษฐกิจและสังคม การค้าระหว่างประเทศของผู้ขอสินเชื่อ เนื่องจากแนวความคิดและการปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบในเรื่องหนี้สินของแต่ละสังคม มีความแตกต่างกันด้านกฎหมาย พิธีการศุลการ เป็นเรื่องที่ต้องศึกษา อาจมีผลกระทบต่อผู้ขอสินเชื่อแล้วโยงต่อมาถึงผู้ให้สินเชื่อได้

วิธีการวิเคราะห์สินเชื่อเชิงปริมาณ

วิธีการวิเคราะห์สินเชื่อเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลจากงบการเงินเป็นหลัก ดังนั้นแนวทางในการวิเคราะห์ อาศัยเทคนิคและเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์งบการเงินโดยเลือกใช้ในส่วนที่จะเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สินเชื่อเท่านั้น ในอดีตที่ผ่านมาการวิเคราะห์ฐานะสินเชื่อ เป็นการวิเคราะห์จากงบแสดงฐานะทางการเงิน แต่ในระยะหลังนี้มีการนำงบกำไรขาดทุนมาวิเคราะห์ประกอบ เพื่อให้การวิเคราะห์ฐานะการเงินมีความใกล้เคียงความเป็นจริงมากขึ้น ที่มาของข้อมูลสินเชื่อที่สำคัญแหล่งหนึ่ง คือ งบการเงินของผู้ขอสินเชื่อ ซึ่งเป็นข้อมูลทางการเงินที่ได้จากการบันทึกทางการบัญชี ผู้วิเคราะห์สินเชื่อจะได้ทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆซึ่งอาจไม่มีในแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เช่น รายละเอียดเกี่ยวกับสินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ รายได้และรายจ่ายของผู้ขอสินเชื่อ ข้อมูลเหล่านี้ จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการพิจารณาฐานะการเงินของกิจการ อย่างไรก็ตามควรคำนึงไว้เสมอว่า ประเภทของการค้าหรือการดำเนินธุรกิจที่แตกต่างกัน ย่อมมีผลต่อการจัดสรร

การเงิน รูปแบบของงบการเงิน และการจะพิจารณาว่าควรนำงบการเงินมาประกอบการวิเคราะห์สินเชื่อหรือไม่ สำหรับผู้ขอสินเชื่อรายใหม่ทุกราย ผู้ให้สินเชื่อควรต้องของบการเงินมาวิเคราะห์ประกอบในขั้นตอนของการวิเคราะห์สินเชื่อเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจลงทุนและให้สินเชื่อ เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ในการลงทุนหรือคำแนะนำในการลงทุน ส่วนเจ้าหนี้และสถาบันการกงิน จะใช้งบการเงินเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการให้สินเชื่อ งบการเงินจะสะท้อนความสามารถในการดำเนินงานของกิจการ รวมทั้งความสามารถในการประเมินและพยากรณ์ จังหวะเวลาและความแน่นอนของกระแสเงินสดของกิจการที่ได้รับในอนาคต เช่นดอกเบี้ยรับ เงินปันผล หรือความเสี่ยงทางการเงิน การบริหารสินเชื่อนั้น ถือว่าความสามารถในการมีสินเชื่อคือความสามารถในการชำระหนี้สิน และไม่ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนเงินทุนที่มีอยู่เท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของสินทรัพย์และความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์และหนี้สินมากกว่า กิจการใดต้องการให้สถานะการมีสินเชื่ออยู่ในระดับดี กิจการนั้นจะต้องพยายามชำระหนี้ตามกำหนดเวลา ในขณะที่กิจการยังคงดำเนินงานต่อไปได้ ดังนั้นในขั้นตอนของการวิเคราะห์สินเชื่อซึ่งเป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณจึงควรศึกษาถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับงบการเงิน

ความเสี่ยงด้านสินเชื่อ หมายถึง ความเสี่ยงที่ลูกหนี้หรือคู่สัญญาของภาคธุรกิจ ไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อ การลงทุน และการก่อภาระผูกพันได้ ปัจจัยความเสี่ยงด้านเครดิต ได้แก่ประเด็นความเสี่ยงด้านต่างๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระคืนอย่างครบถ้วนของลูกหนี้ รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแก้ปัญหาหนี้ การให้บริการสินเชื่อ นับเป็นแหล่งรายได้หลักที่สำคัญของระบบธุรกิจ ดังนั้นความสำคัญของความสามารถในการให้บริการ ความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าจึงมีผลต่อการประกอบการขององค์กร ดังนั้นการวิเคราะห์ความเสี่ยง การใช้เครื่องมือบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม เพื่อใช้ในการติดตามและประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า สถาบันการเงินต้องให้ความสำคัญในการติดตามคุณภาพสินเชื่อ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการรักษาเสถียรภาพในการดำเนินงาน

การพิจารณาเพื่อประเมินความเสี่ยงของสินเชื่อแต่ละราย มักเริ่มจากการนำนโยบาย 6C's มาทำการวิเคราะห์ โดยผู้ประเมินจะให้น้ำหนักความสำคัญของตัว C แต่ละตัวไม่เท่ากัน และไม่มีหลักตายตัวเสมอไปว่า C แต่ละตัวต้องมีความสำคัญเท่าเดิมเสมอ เนื่องจากความแตกต่างของลูกค้าแต่ละรายหรือธุรกิจ แต่อย่างไรก็ตาม การพิจารณาความเสี่ยงของลูกค้า จากน้ำหนักรวมทุกด้าน ความเสี่ยงที่น่าจะยอมรับได้ต้องผ่านเกณฑ์ที่กำหนดของแต่ละกิจการ ต้องพิจารณาข้อมูลรายละเอียดของลูกค้าแต่ละรายจากปัจจัยความเสี่ยงแต่ละรายการ เพราะมีโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงในอนาคตสูง

ดังนั้น สถาบันการเงินจึงควรวิเคราะห์ ตามหลักเกณฑ์ C's policy เพื่อพิจารณาในเบื้องต้น เพื่อคัดลูกค้าเป้าหมายก่อนการวิเคราะห์สินเชื่ออย่างละเอียด โดยคุณค่าทางสินเชื่อ C คือ

คุณสมบัติของผู้กู้ (Charactor) ความสามารถในการชำระหนี้ (Capacity) และเงินทุนส่วนของผู้กู้ (Capital) (ดารณี พุทธวิบูลย์, 2543, หน้า 182) มาสร้างเป็นสมการประเมินความเสี่ยงสินเชื่อได้ดังนี้ แสดงสมการความเสี่ยงในการพิจารณาสินเชื่อ **ที่มา** (ดารณี พุทธวิบูลย์, 2543, หน้า 182)

สมการนี้หมายความว่า กิจการของลูกค้าผู้ขอกู้ มีคุณสมบัติที่ดี ความสามารถในการชำระหนี้ในอนาคตเป็นไปได้สูง รวมทั้งมีเงินทุนเองมากๆ ย่อมมีความเสี่ยงต่ำสำหรับผู้ให้สินเชื่อ ซึ่งอาจสร้างเป็นสมการที่อธิบายรายละเอียดเพิ่มได้ดังนี้

ความเสี่ยง = คุณสมบัติ + ความสามารถชำระหนี้ + เงินทุน

Credit Risk = Character + Capacity + Capital

ดังนั้นการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสินเชื่อนั้น องค์กรไม่เพียงประเมินจากลูกค้าเพื่อตัดสินใจในการพิจารณาปล่อยสินเชื่อเท่านั้น ต้องประเมินวงเงินสินเชื่อ คือการกำหนดจำนวนสูงสุดของสินเชื่อที่สถาบันการเงิน ให้แก่ลูกค้า การกำหนดวงเงินสินเชื่อเป็นงานสำคัญที่ต้องพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบและจัดทำขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน ทั้งนี้การหนดวงเงินแต่ละราย ลูกค้าที่ได้รับอนุมัติให้ใช้สินเชื่อรายใดรายหนึ่ง หากกู้ยืมจนเกินความสามารถ ต้องชำระหนี้ได้ นอกจากนี้ยังเป็นการตัดโอกาสลูกค้าที่ต้องการใช้สินเชื่อรายอื่น ที่มาทีหลัง เนื่องจากธุรกิจมีทรัพยากรจำกัด โดยวัตถุประสงค์ของการกำหนดวงเงินสินเชื่อ ดังนี้

1. เป็นแนวทางในการบริหารและควบคุมสินเชื่อของผู้บริหาร การกำหนดวงเงินสินเชื่อจะเกิดขึ้นต่อเมื่อองค์กรยอมให้สินเชื่อแก่ลูกค้า โดยกำหนดวงเงินสินเชื่อจะแตกต่างกันตามคุณภาพของลูกค้า

2. เป็นแนวทางในการบริหารความเสี่ยง กรณีที่วงเงินสินเชื่อถูกกำหนดขึ้นในความหมายของการกำหนดวงเงินสินเชื่อ เปรียบเสมือนธุรกิจกำหนดขอบเขตความเสี่ยงสูงสุดที่ยอมรับได้ให้แก่ตนเอง การให้สินเชื่อที่เกินกว่าวงเงิน ส่งผลถึงอันตรายที่ธุรกิจจะได้รับจากความสูญเสียหรือการขาดทุน การกำหนดวงเงินสินเชื่อ ที่ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดความเสี่ยง ช่วยให้ฝ่ายสินเชื่อมีความระมัดระวังและติดตามตรวจสอบสินเชื่อของลูกค้าที่กำหนดวงเงินสูงสุดที่ยอมให้ ซึ่งการติดตามดังกล่าวจะช่วยให้สถาบันการเงินได้รับข้อมูลเพิ่มขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงิน วงเงินสินเชื่อจึงมีข้อสังเกตว่าสามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลง

ลักษณะของวงเงินสินเชื่อ

วงเงินสินเชื่อสามารถกำหนดได้หลายลักษณะ ดังนี้คือ

1. กำหนดตามขนาดของรายได้ของลูกหนี้ เป็นการกำหนดวงเงินสินเชื่อยอดรวมทั้งหมดหรือกำหนด เป็นจำนวนเงินรวมของใบสั่งซื้อทั้งหมดในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

2. กำหนดยอดคงเหลือ เป็นการกำหนดวงเงินสินเชื่อของลูกค้า

3. กำหนดเป็นช่วงเวลาเฉพาะ เป็นการกำหนดวงเงินสินเชื่อที่ระบุเวลาเฉพาะช่วงที่ยอมให้สินเชื่อ

ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดวงเงินสินเชื่อ

1. ขนาดธุรกิจของผู้ให้สินเชื่อ กรณีผู้ให้สินเชื่อ เป็นธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีเงินทุนมากการให้สินเชื่อแก่ลูกค้าย่อมทำให้เกิดความรู้สึกว่ามีความเสี่ยงน้อยกว่าธุรกิจที่มีขนาดเล็กหรือมีเงินทุนจำกัดกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ จึงมีแนวโน้มของการกำหนดวงเงินสินเชื่อที่ง่ายกว่าหรือเข้มงวดน้อยกว่าธุรกิจขนาดเล็กเนื่องจากความรู้สึกในความเสี่ยงที่แตกต่างกัน

2. หลักของการกระจายความเสี่ยง ธุรกิจถือหลักของการกระจายความเสี่ยงนั้น หมายความถึงการไม่ยอมให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้รายใดรายหนึ่งมากเกินควร และการให้สินเชื่อจะใช้วิธีให้ลูกค้ามากรายแต่กำหนดวงเงินไม่มากแก่ลูกหนี้แต่ละราย

3. ประเภทธุรกิจของผู้ขอสินเชื่อ ถ้าผู้ขอสินเชื่อหรือลูกหนี้ดำเนินธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูงผู้ให้สินเชื่อย่อมเชื่อว่าสินเชื่อที่ให้ไปต้องมีความเสี่ยงด้วย เพราะความเสี่ยงย่อมกระจายอยู่ครอบคลุมทั้งธุรกิจวงเงินสินเชื่อจึงมักถูกกำหนดให้น้อยลงเมื่อผู้ให้สินเชื่อดำเนินธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูงการวัดความเสี่ยงของธุรกิจอาจพิจารณาได้จากอัตราผลตอบแทนที่ได้รับ เป็นที่ยอมรับทั่วไปว่าการดำเนินธุรกิจที่ให้ผลตอบแทนหรือกำไรในอัตราที่สูงย่อมมีความเสี่ยงมากกว่าการดำเนินธุรกิจที่ให้ผลตอบแทนอัตราต่ำอัตราผลตอบแทนจากการดำเนินงานของผู้ขอสินเชื่อจึงเป็นสิ่งที่ชี้ระดับความเสี่ยงของธุรกิจ

4. ระยะเวลาของสินเชื่อ ผู้ให้สินเชื่อย่อมมีความเชื่อมั่นว่าการให้สินเชื่อในระยะเวลาสั้น ระดับความเสี่ยงต่ำลงดังนั้นการกำหนดระยะเวลาในเงื่อนไขการให้สินเชื่อ จึงขึ้นอยู่กับความเชื่อมั่นว่าไม่มีความเสี่ยงหรือมีความเสี่ยงต่ำที่สุด

5. สภาวะทางธุรกิจ ธุรกิจของลูกหนี้อยู่ในสภาพที่เจริญรุ่งเรืองความเสี่ยงที่ผู้ให้ “สินเชื่อจะได้รับก็มีน้อยเพราะลูกหนี้สามารถหากำไรได้มากพอที่จะชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ในทางตรงกันข้ามถ้าธุรกิจอยู่ในสภาพตกต่ำการให้สินเชื่อย่อมทำให้เจ้าหนี้มีความเสี่ยงด้วยเพราะในสภาวะที่ธุรกิจตกต่ำนั้นหมายความว่าการขายไม่คล่องตัวโอกาสที่ธุรกิจจะทำกำไรได้ก็มีน้อยรายได้ที่จะเหลือจากการใช้จ่ายในการดำเนินงานที่สามารถนำไปชำระหนี้ได้ย่อมมีน้อยลงด้วย

หลักการกำหนดวงเงินซึ่งประกอบด้วย

1.หลักการกำหนดวงเงินจากประสบการณ์

โดยฝ่ายสินเชื่อเป็นหน่วยงานที่กำหนดได้ หลักและวิธีการกำหนด วงเงินเกี่ยวกับสินเชื่อทางการค้า หลักและวิธีการกำหนดวงเงินเกี่ยวกับสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค สินเชื่อทางการค้าอาจได้มาจากองค์กรธุรกิจด้วยกันเองหรือได้มาจากสถาบันการเงิน ในการกำหนดวงเงินสินเชื่อนั้น ผู้บริหารฝ่ายสินเชื่อหรือผู้จัดการฝ่ายสินชื่อ มีวิธีการที่สามารถเรียนรู้และใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวงเงินได้หลายวิธี คืออาจเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้การทดลองที่เรียกว่า วิธีลองถูกลองผิดหรืออาจใช้วิธีการที่ผู้อื่นใช้เป็น แนวทางที่เรียกว่า ทำตามผู้นำ ทั้งหมดถือว่าเป็นการกำหนดวงเงินที่ใช้ประสบการณ์เป็นหลัก ซึ่งสามารถยกออกเป็นวิธีย่อยๆ ได้ 4 คือ

- กำหนดวงเงินโดยใช้ผู้ขายรายอื่นเป็นเกณฑ์ โดยวิธีนี้องค์กรจะต้องหาข้อมูลของลูกค้าจากคู่แข่งหรือธุรกิจอื่นที่ดำเนินงานในลักษณะเดียวกัน กับธุรกิจของเรา เพื่อกำหนดขนาดวงเงินสินเชื่อให้แก่ลูกค้าอย่างไรและดำเนินการกำหนดวงเงินสินเชื่อในลักษณะเดียวกัน แต่เนื่องจากการหาข้อมูลที่แสดงความแน่นอนและถูกต้องของวงเงินสินเชื่อของคู่แข่ง เป็นสิ่งที่สามารถทำได้ยาก ข้อมูลที่ได้รับจึงอาจเป็นตัวเลขโดยประมาณ ซึ่งจะหาได้จาการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างธุรกิจ หรือรายงาน ที่จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่วงการธุรกิจในรูปนิตยสารการค้าต่างๆ การกำหนด วงเงินโดยวิธีนี้มีข้อที่น่าสังเกต 2 ประการ คือ **ประการแรก** ข้อมูลตัวเลขของวงเงินที่ได้รับมานั้น อาจเป็นตัวเลขที่ผิด ซึ่งอาจเป็นตัวเลขที่ปรากฏ ในขณะที่สินชื่อ ถูกใช้เกินวงเงินหรือต่ำกว่าวงเงินที่กำหนดในขณะนั้น **ประการที่สอง** ตัวเลขวงเงินที่ธุรกิจคู่แข่งกำหนดขึ้นนั้น ใช้อะไรเป็นเกณฑ์ในการกำหนด ภายใต้สถานการณ์อย่างไร วงเงินสินเชื่ออาจถูกกำหนดโดยใช้ประสบการณ์หรือวิจารณญาณของบุคคลเพียงคนเดียวและถูกใช้มาเป็นเวลานานจนถึงเวลาที่สมควรต้องปรับแก้ไขให้ทันกับเหตุการณ์ แต่ยังมิได้ถูกดำเนินการ วงเงินสินเชื่อดังกล่าวจึงไม่สามารถใช้เป็นตัวแบบกำหนดวงเงินสินเชื่อของธุรกิจที่ดีได้ และถ้าธุรกิจนำไปใช้ วงเงินที่กำหนดขึ้นก็จะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ธุรกิจ ในทางตรงกันข้ามอาจเป็นสาเหตุทำให้การดำเนินงานล้มเหลวได้ เนื่องจากมิได้ทำการวิเคราะห์เครดิตของลูกค้าด้วยตนอง ทำให้มีความเสี่ยงสูง จากข้อสังเกต 2 ประการนี้ธุรกิจส่วนใหญ่จึงไม่นิยมกำหนดวงเงินสินเชื่อที่เหมือนหรือเท่ากับธุรกิจคู่แข่ง แต่จะใช้วิธี รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น และใช้วงเงินสินเชื่อของธุรกิจคู่แข่ง เป็นแนวทางในการกำหนดวงเงินสินเชื่อของตนเอง

- การกำหนดวงเงินที่เริ่มจากจำนวนน้อย โดยวิธีนี้ธุรกิจจะยอมให้สินเชื่อแก่ลูกค้า เป็นจำนวนน้อยเมื่อเริ่มต้นให้สินเชื่อ จากประสบการณ์ของการติดต่อดำเนินธุรกิจระหว่างเจ้าหนี้ กับลูกหนี้ ถ้าลูกหนี้สามารถพิสูจน์ตัวเองให้เจ้าหนี้ยอมรับ ถึงการเป็นลูกหนี้ที่ดี หรือเป็นลูกค้าที่น่าพอใจ ธุรกิจก็จะเพิ่มทำการให้สินเชื่อดังนั้นลูกหนี้ยังสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด และอยู่ในระดับที่สร้างความพอใจให้แก่เจ้าหนี้แล้วสามารถขยายการให้สินเชื่อเพิ่มขึ้นอย่างไม่จำกัด แต่เมื่อใดที่ลูกหนี้เริ่มมีพฤติกรรมที่ แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ลดลง เช่น การชำระหนี้ช้าลง ยอดลูกหนี้เพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ธุรกิจก็จะกำหนดวงเงินสินเชื่อให้แก่ลูกหนี้ทันที ซึ่งวงเงินที่กำหนดอาจสูงหรือต่ำกว่ายอดหนี้สินที่ปรากฏ การกำหนดวงเงินโดยวิธีนี้ เป็นการ

กำหนดวงเงินโดยประสบการณ์ที่จัดเป็นวิธีลองถูกลองผิด และนิยมใช้กับลูกค้ารายใหม่ที่ธุรกิจไม่สามารถหาข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าได้ จึงให้สินเชื่อในจำนวนที่ไม่สูงในระยะแรกแล้วค่อยใช้ประสบการณ์พิสูจน์ได้ว่าลูกหนี้มีเครดิตดีและการให้สินเชื่อเพิ่มให้ในครั้งต่อไป

- การกำหนดวงเงินเป็นช่วงเวลา ธุรกิจบางแห่งจะหาประสบการณ์เพื่อกำหนดวงเงินสินเชื่อ โดยการทดลองให้สินเชื่อแก่ลูกค้าเป็นช่วงเวลาตามวงเงินที่จำกัด เช่น กำหนดวงเงิน สินเชื่อ 5,000 บาทต่อเดือน หรือ 2,000 บาทต่อสัปดาห์ เป็นต้น การใช้สินเชื่อที่ไม่เกินวงเงิน และลูกหนี้มีพฤติกรรมชำระหนี้ที่ดีอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยสร้างเครดิตให้แก่ตัวลูกหนี้เอง และเจ้าหนี้ก็อาจปรับวงเงินสินเชื่อหรือปรับระยะเวลาการชำระหนี้ หรืออาจปรับทั้งวงเงินและระยะเวลาให้แก่ลูกหนี้ ในทางตรงกันข้าม ลูกหนี้มีพฤติกรรมสินเชื่อในทางลบ เจ้าหนี้อาจปรับวงเงินสินเชื่อให้น้อยลง หรือปรับเวลาการให้สินเชื่อเหลือสั้นลง หรืออาจปรับทั้งวงเงินและระยะเวลาสินเชื่อให้เหลือน้อยลง

- การให้สินเชื่อโดยไม่กำหนดวงเงิน วิธีนี้เจ้าหนี้ ไม่ได้กำหนดวงเงินสินเชื่อแก่ลูกค้า ธุรกิจจะให้สินเชื่อแก่ลูกค้าเพิ่มขึ้นได้ตลอดเวลาตราบเท่าที่ลูกค้าต้องการ โดยมีข้อกำหนดว่าลูกค้าจะต้องแสดงความสามารถในการชำระหนี้ของตัวเองว่าเป็นลูกหนี้ที่ดี เช่น ชำระหนี้ตรงตามกำหนด ไม่มีประวัติการผิดนัดชำระหนี้ เป็นต้น แต่เมื่อใดที่ความสามารถในการชำระหนี้ลดลง ลูกหนี้ก็จะถูกจำกัดวงเงินทันที วิธีนี้มีส่วนคล้ายคลึงกับวิธีที่ 2 ความแตกต่าง จะมีเฉพาะวิธีที่ 2 โดยการใช้ประสบการณ์กำหนดวงเงินสินเชื่อที่เริ่มต้นการให้สินเชื่อวงเงินจำกัด มีข้อสังเกตว่าวิธีที่ 4 ไม่น่าจะเป็นวิธีการที่นำมาใช้ในการกำหนดวงเงิน เพราะเป็นการให้สินเชื่อที่ไม่กำหนดขอบเขตของวงเงินสินเชื่อนั่นเอง

2. หลักการกำหนดวงเงินจากความต้องการของลูกค้า

แนวทางในการทำหนดวงเงินการกำหนดวงเงินสินเชื่อโดยยึดความต้องการของลูกค้าเป็นหลักนั้นคือ

1. กำหนดวงเงินโดยพนักงานขายเป็นผู้ประเมินความต้องการของลูกค้า โดยวิธีนี้ถือว่าพนักงานขายเป็นผู้มีประสบการณ์ในการขาย จากการติดต่อกับลูกค้าจำนวนมากทำให้สามารถวิเคราะห์และประเมินได้ในครั้งแรกของการสั่งซื้อ ว่าลูกค้ามีความต้องการสินค้ามากน้อยเพียงใด ดังนั้นมูลค่าคำสั่งซื้อที่พนักขายเป็นผู้จัดทำขึ้น จึงเปรียบเสมือนวงเงินสินเชื่อที่กำหนดให้แก่ลูกค้านั่นเอง วงเงินสินเชื่อตามความต้องการของลูกค้าที่ใช้ประสบการณ์เป็นหลัก อาจเกิดจากการกำหนดโดยตัวลูกค้า ทั้งนี้เนื่องจากลูกค้าเป็นผู้ดำเนินธุรกิจจึงต้องรู้ถึงความต้องการในการสั่งซื้อ จึงมักที่จะระบุจำนวนการสั่งซื้อตามที่ต้องการ ซึ่งการระบุความต้องการดังกล่าว หมายถึงการกำหนดวงเงินสินเชื่อให้แก่ตัวเองเช่นกัน
2. กำหนดวงเงินตามสภาวการณ์ สินค้าบางชนิดโดยเฉพาะลักษณะของสินค้า เช่น สินค้าที่เสื่อมสภาพเร็ว เช่น อาหารสด ผู้ขายจะมีวิธีการกำหนดวงเงินสินชื่อที่แตกต่างจากสินค้าทั่วไป โดยทั่วไปจะกำหนดวงเงินในรูปของการยอมให้สินเชื่อเป็นระยะเวลาสั้นๆ ที่ไม่ระบุมูลค่าสินค้าตายตัว เหตุผลของการกระทำดังกล่าว เพื่อเปิดโอกาสให้มีการเปลี่ยนแปลงวงเงินสินเชื่อ เนื่องจากความต้องการสินค้าเหล่านี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามตามฤดูกาล

เช่น เทศกาลปีใหม่ เทศกาลสงกรานต์ ความต้องการของลูกค้าจึงเป็นความต้องการอย่างแท้จริง ประสบการณ์ของลูกค้าที่ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณากำหนดวงเงินสินเชื่อ จึงเป็นแนวทางในการกำหนดวงเงินสินเชื่ออีกวิธีหนึ่ง การกำหนดวงเงินสินเชื่อโดยวิธีนี้มีข้อสังเกตคือลูกค้าซื้อสินค้าจากผู้ขายรายเดียว และไม่กักตุนสินค้าเกินความจำเป็น

3. กำหนดวงเงินโดยวิธีการที่มีหลักเกณฑ์และเหตุผล เป็นการกำหนดวงเงินสินเชื่อแก่ลูกค้าอย่างมีหลักเกณฑ์และเหตุผล ดังนั้นกรณีผู้ให้สินเชื่อสามารถหาข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับลูกค้าได้ หมายถึงการกำหนดวงเงินสินเชื่อ ทำได้ถูกต้องและมีโอกาสของความผิดพลาดในการบริหารสินเชื่อน้อยลง วงเงินสินเชื่อที่กำหนดโดยวิธีคำนวณนี้ ยึดหลักเกณฑ์ในความต้องการสินค้าเป็นหลัก จึงคิดว่าจำนวนสินค้าที่ต้องการซื้อมาขาย คือจำนวนขายที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ดั้งนั้นหลักในการคำนวณจึงเน้นการประมาณการจากยอดขายของลูกหนี้ เพื่อใช้เป็นฐานในการคำนวณหาต้นทุนสินค้าโดยเฉลี่ยที่ลูกค้าสั่งซื้อจากผู้ขายแต่ละราย ซึ่งหมายถึงวงเงินสินเชื่อที่ควรกำหนดแก่ลูกค้านั่นเอง

วิธีการคำนวณเพื่อกำหนดวงเงินสินเชื่ออย่างมีหลักเกณฑ์และเหตุผล

การคำนวณเพื่อหาต้นทุนสินค้าโดยเฉลี่ยที่ลูกหนี้ซื้อจากผู้ขายแต่ละรายเพื่อนำมากำหนดวงเงินสินเชื่อนข้อมูลต่างๆ ที่กล่าวแล้วข้างต้นจะต้องถูกเตรียมพร้อมอย่างครบถ้วน ข้อมูลบางอย่างผู้บริหารสามารถหาได้จากเอกสารการค้า รายงานฐานะการเงินหรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลจากผู้ขายรายอื่น ความถูกต้องของข้อมูลเหล่านี้บางส่วนชื่อถือได้แต่บางส่วนก็ไม่น่าเชื่อถือ ผู้บริหารจะต้องใช้วิจารณญาณและความสามารถเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงความเป็นจริงมาก่อน จึงสามารถคำนวณหาข้อมูลต้นทุนสินค้าที่คาดว่าลูกหนี้จะซื้อจากผู้ขายแต่ละราย สำหรับขั้นตอนในการซื้อผู้ขายหรือเจ้าหนี้จะถือเป็นวงเงินสินเชื่อที่กำหนดแก่ลูกค้าได้ สำหรับขั้นตอนการคำนวณดังนี้

1. การคำนวณรายได้รวมตลอดปีของลูกหนี้ ผู้ขายหรือเจ้าหนี้อาจได้ตัวเลขรายได้จากรายงานแสดงผลการดำเนินธุรกิจซึ่งพนักงานหรือผู้บริหารในองค์กรของลูกหนี้เป็นผู้จัดทำขึ้นหรือรวบรวมจากรายงานของเจ้าหนี้แต่ละรายที่ทำการติดต่อธุรกิจกับลูกหนี้รายเดียวกัน

2. คำนวณหาสัดส่วนของยอดขายสินค้าเฉพาะอย่าง องค์กรธุรกิจของลูกหนี้อาจขาย สินค้าหลายชนิด ดังนั้นในขั้นนี้จึงต้องแยกสินค้าเฉพาะอย่างที่จะให้สินเชื่อและคำนวณหายอดขาย โดยประมาณของสินค้าเฉพาะอย่าง ซึ่งยอดขายที่คำนวณได้จะเป็นยอดขายรวมของสินค้าเฉพาะอย่างตลอดปีของลูกหนี้ เช่น ลูกหนี้ดำเนินธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้า ยอดขายรวมโดยประมาณในข้อ 1 จะเป็นยอดขายรวมของเครื่องไฟฟ้า ทุกชนิด ซึ่งมีทั้งตู้เย็น พัดลม โทรทัศน์ วิทยุ การคำนวณในขั้นที่ 2 จึงเป็นการคำนวณหายอดขายตลอดปีของสินค้าเฉพาะอย่างที่ต้องการให้สินเชื่อ สมมุติว่าการกำหนดวงเงินสินเชื่อในที่นี้เป็นของธุรกิจขายตู้เย็น ดังนั้นจึงต้องคำนวณหายอดขายตู้เย็นตลอดปีของลูกค้าเพื่อให้ทราบว่ามีจำนวนเท่าใด

3 คำนวณหายอดขายสินค้าเฉพาะอย่างตามความสามารถในการขายของเจ้าหนี้แต่ละราย ยอดขายที่คำนวณได้ในขั้นที่ 2 หมายถึงยอดขายของสินค้าชนิดเดียวแต่สินค้าดังกล่าวอาจได้มาจากเจ้าหนี้รายเดียวหรือหลายราย ทั้งนี้เนื่องจากสินค้าแต่ละประเภท มีหลายยี่ห้อ เช่นธุรกิจเครื่องมือสื่อสาร จึงนิยมซื้อสินค้าหลายชนิดมาขายเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ซื้อได้เลือกสินค้าที่พอใจ การคำนวณในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะหายอดขายสินค้าเฉพาะอย่างในสายผลิตภัณฑ์นั้น ว่าผู้ขายแต่ละรายมีอำนาจในการขายเพียงใด ดังนั้นจึงต้องทำการประมาณความสามารถของผู้ขายที่มีต่อลูกหนี้ พร้อมทั้งคำนวณหามูลค่าขายเฉพะส่วนของผู้ขายในแต่ละรายสมมติยอดขายเครื่องมือสื่อสาร ยอดขายสินค้าเฉพาะอย่างตามความสามารถในการขายของเจ้าหนี้จึงมีค่าเท่ากับผลคูณระหว่างอัตราส่วนความสามรถในการขายและยอดขายรวมเฉพาะสายผลิตภัณฑ์ ธุรกิจที่จะให้สินเชื่อจึงต้องประมาณว่าความสามารถ จะขายผลิตภัณฑ์เป็นอัตราส่วนเท่าใด เพื่อเทียบหามูลค่ายอดขายเฉพาะส่วนของตน ในกรณีที่ทราบจำนวนผู้ขายที่ขายสินค้าให้แก่ลูกค้าทั้งหมด และคาดว่าเจ้าหนี้ทุกรายมีความสามารถในการขายที่เท่ากันแล้ว ยอดขายที่เป็นส่วนของผู้ขายแต่ละรายสามารถหาได้โดยการเฉลี่ยยอดขายรวมทั้งสายผลิตภัณฑ์ด้วยจำนวนผู้ขายรวม

4. คำนวณหาความถี่ในการสั่งซื้อของลูกหนี้ โดยทั่วไปการขายเชื่อจะกำหนดเงื่อนไขของระยะเวลาการชำระหนี้ให้แก่ลูกหนี้ ความถี่ในการสั่งซื้อ หมายถึง อัตราการหมุนในการชำระหนี้ของลูกหนี้หรืออัตราส่วนการหมุนเวียนของลูกหนี้นั่นเอง สิ่งสำคัญที่เจ้าหนี้ต้องตัดสินใจจึงได้แก่การกำหนดระยะเวลาการและคำนวณหาระยะเวลาเฉลี่ยของการชำระหนี้ที่แท้จริงชำระหนี้ที่คาดว่าจะให้แก่ลูกหนี้

5. คำนวณหามูลค่าการสั่งซื้อของลูกค้าครั้งต่อไป ยอดขายสินค้าเฉพาะอย่างตามความสามารถในการขายของเจ้าหนี้ที่

6. ปรับมูลค่าการสั่งซื้อต่อครั้งให้เป็นต้นทุนขาย มูลค่าของการสั่งซื้อของลูกหนี้แต่ละครั้งที่ แสดงถึงมูลค่าของสินค้าที่ลูกหนี้ซื้อจากเจ้าหนี้แต่ละรายในแต่ละครั้งแต่มูลค่าดังกล่าวยังมิใช่มูลค่าของการสั่งซื้อที่แท้จริง เพราะการคำนวณเริ่มต้นจากยอดขายของลูกหนี้ซึ่งประกอบด้วยต้นทุนสินค้าที่ซื้อและกำไรที่ต้องการ

3 หลักการกำหนดวงเงินตามความสามารถในการชำระหนี้

การกำหนดวงเงินตามความสามารถในการชำระหนี้ (debt- paying power) กำหนดโดยใช้ข้อมูลทางการเงินของลูกหนี้เป็นฐานในการกำหนดอันได้แก่ **มูลค่าสุทธิ (net worth) เงินทุน (capial) ทุนหมุนเวียนสุทธิ (net working capital)** แนวความคิดของการกำหนดวงเงินโดย วิธีนี้ถือว่าสินทรัพย์ที่คำนวณได้เหล่านี้จะแสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ และความสามารถในการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แต่ละรายค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้จึงเป็นตัวเลขที่อธิบายขอบเขตความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ที่ประมาณขึ้น และใช้เป็นตัวทำหนดวงเงินสินเชื่อแก่ลูกหนี้ วงเงินที่กำหนดขึ้นโดยใช้ฐานในการคำนวณที่แตกต่างกันมีความหมายต่อการตัดสินใจที่แตกต่างกัน

1. การกำหนดวงเงินสินเชื่อโดยใช้ข้อมูลสุทธิปีฐานในการคำนวณ กระบวนการในการกำหนดวงเงินมี 3 ขั้นตอน คือ

1) คำนวณหามูลค่าสุทธิของธุรกิจลูกหนี้ ซึ่งหมายถึง ส่วนต่างระหว่างสินทรัพย์ทั้งหมดและหนี้สินทั้งหมดในธุรกิจลูกหนี้

2) หาจำนวนรวมเจ้าหนี้ผู้ขายสินค้าประเภทเดียวกันแก่ลูกหนี้

3) หาค่าเฉลี่ยมูลค่าสุทธิตามจำนวนรวมเจ้าหนี้ผู้ขายสินค้าประเภทเดียวกัน

ซึ่งค่าดังกล่าวก็คือวงเงินสินเชื่อที่จะกำหนดให้แก่ลูกหนี้นั่นเอง การกำหนดวงเงินโดยวิธีมูลค่าสุทธิมีข้อน่าสังเกตที่ชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อนหลายประการ **ประการแรก** คือ การตรวจสอบความสามารถในการชำระหนี้ได้นำเอาสินทรัพย์ถาวรเข้ามา พิจารณาด้วย ค่าที่คำนวณได้จึงมิใช่ค่าที่ควรแก่การนำมากำหนดเป็นวงเงินสินเชื่อ เพราะสินทรัพย์ถาวรมิได้จัดหามาเพื่อเป็นหลักประกันในการชำระหนี้ระยะสั้น แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานเพื่อหารายได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับหนี้สินระยะยาวมากกว่าหนี้สินระยะสั้นเพื่อการค้า การกำหนดวงเงินโดยใช้ข้อมูลมูลค่าสุทธิเป็นเกณฑ์ จึงอาจจะทำให้เกิดความเข้าใจผิด และมีความเสี่ยงสูง **ประการที่สอง** คือ ตัวเลขต่างๆ ที่นำมาคำนวณมูลค่าสุทธิและจำนวนเจ้าหนี้ อาจได้มาจากการประมาณมูลค่าสุทธิได้มาจากการคำนวณส่วนต่างระหว่างสินทรัพย์ ทั้งหมดและหนี้สินทั้งหมดของรุกิจ รายละเอียดที่เป็นส่วนประกอบของสินทรัพย์ เช่น ลูกหนี้ ตั๋วเงินรับ สินค้าคงเหลือ อาจมิใช่ข้อมูลที่แสดงความจริงหรือถูกต้องทั้งหมด ความผิดพลาด ของข้อมูลที่แสดงในงบแสดงฐานะการเงินซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลแหล่งหนึ่งนั้นอาจเกิดจากความ ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจของผู้จัดทำงบการเงิน ดังจะเห็นได้ว่าบัญชีลูกหนี้อาจใช้วิธีการบันทึกบัญชีวิธีการประมาณหรือติดหนี้สูญที่แตกต่างกัน หรือการจดบันทึกและตีราคาสินค้าคงเหลือในวิธีการที่แตกต่างกัน ความผิดพลาดเหล่านี้จะมีผลทำให้มูลค่าสุทธิที่คำนวณได้มีความผิดพลาดหรือไม่ถูกต้อง **ประการที่สาม** จำนวนรวมเจ้าหนี้ผู้ขายสินค้าประเภทเดียวกันให้แก่ลูกหนี้นั้น เป็นเพียงตัวเลขที่ประมาณขึ้น การสอบถามหรือหาข้อมูลจำนวนผู้ขายที่ถูกต้องทำได้ค่อนข้างยากซึ่งในทางปฏิบัติแม้ว่าเจ้าหนี้จะใช้วิธีสอบถามจากลูกหนี้โดยตรง ยังไม่มีหลักฐานยืนยันว่าเจ้าหนี้จะได้รับคำตอบที่เป็นความจริงเสมอไป มูลค่าเฉลี่ยของมูลค่าสุทธิจึงเป็นเพียงตัวเลขที่ได้จากการประมาณการ ซึ่งต้องใช้วิจารณญาณและประสบการณ์ช่วยในการตัดสินใจ

2. การกำหนดวงเงินสินเชื่อจากเงินทุน โดยวิธีนี้เจ้าหนี้จะจัดระดับชั้นของเงินทุน และกำหนดวงเงินสินเชื่อตามระดับชั้นของเงินทุนเป็นอัตราร้อยละ ดังตัวอย่างปรากฏในตารางแสดงการจัดระดับชั้นของเงินทุนและการกำหนดวงเงินสินเชื่อ

เงินทุน (บาท)	ระดับชั้น	วงเงินสินเชื่อ (%)
90,001 - 100,000	1	15
60,001 - 90,000	2	12
40,001 - 60,000	3	10

ตารางที่ 1 ตารางแสดงการจัดระดับชั้นของเงินทุนและการกำหนดวงเงินสินเชื่อ

จากตารางกรณีลูกหนี้มีเงินทุนอยู่ระหว่าง 9,001 - 100,00 บาท จะถูกจัดเป็นลูกหนี้ระดับชั้นที่ 1 ซึ่งจะได้รับวงเงินสินเชื่อในอัตราร้อยละ 15 หมายความว่า ถ้าลูกหนี้มีเงินทุนปรากฏในการดำเนินงาน 10,00 บาท ก็จะได้รับสินเชื่อจากเจ้าหนี้ในวงเงิน $\frac{15}{100}$ ×100,000 เท่ากับ 15,000 บาท การกำหนดวงเงินสินเชื่อวิธีนี้ได้รับความนิยมมาก แต่วิธีนี้ก็มีจุดอ่อนที่ชี้ให้เห็นว่ามิใช่วิธีการกำหนดวงเงินสินเชื่อที่ดีเช่นเดียวกับวิธีมูลค่าสุทธิที่กล่าวมาแล้ว คือ ให้ความสนใจที่ส่วนของเงินทุนแต่เพียงอย่างเดียว สิ่งที่ชี้ให้เห็นจุดอ่อนของวิธีนี้มากขึ้นคือการจัดระดับชั้น และกำหนดอัตราวงเงินสินเชื่อที่กำหนดตายตัว ซึ่งจำนวนเงินทุนโดยประมาณเป็นช่วงแต่เพียงอย่างเดียว มิได้แสดงสถานะของลูกหนี้อย่างแท้จริง ปัจจัยที่จะกำหนดระดับความน่าเชื่อถือหรือความสามารถในการชำระหนี้มีมากมายหลายชนิด การดูแต่เพียงเงินทุนและกำหนดวงเงินจึง ยังไม่มีเหตุผลที่เหมาะสม สิ่งที่ชี้ให้เห็นจุดอ่อนอีกประเด็น คือ การจัดระดับชั้นของลูกหนี้ ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้จัดการฝ่ายสินเชื่อเพียงคนเดียว ทำให้มีโอกาสผิดพลาดได้มากกว่าการตัดสินใจโดยใช้ความคิดของคนกลุ่มใหญ่

3. การกำหนดวงเงินสินชื่อโดยใช้ทุนหมุนเวียนสุทธิเป็นฐานในการคำนวณ กระบวนการในการคำนวณเพื่อกำหนดวงเงิน มีลักษณะเช่นเดียวกับการกำหนดวงเงินโดยใช้มูลค่าสุทธิเป็นฐานในการคำนวณ เว้นแต่เปลี่ยนฐานที่ใช้คำนวณจากมูลค่าสุทธิ เป็นทุนหมุนเวียนสุทธิ ซึ่งทุนหมุนเวียนสุทธิหมายถึง ส่วนต่างระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนกับหนี้สินหมุนเวียน ค่าเฉลี่ยของทุนหมุนเวียนสุทธิ คือ ทุนหมุนเวียนสุทธิหารด้วยจำนวนรวมเจ้าหนี้ที่ขายสินค้าประเภทเดียวกันให้แก่ลูกหนี้ และค่าเฉลี่ยดังกล่าวก็คือความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ ซึ่งเจ้าหนี้ใช้เป็นวงเงินที่กำหนดให้นั่นเอง วิธีนี้นับว่าเป็นการกำหนดวงเงินที่มีเหตุผลกว่าวิธีมูลค่าสุทธิ เมื่อพิจารณาแต่เฉพาะส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียน ผลการคำนวณที่ได้รับ จึงเป็นการแสดงความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ที่สมเหตุผล

การกำหนดวงเงินสินเชื่อโดยวิธีการที่มีหลักเกณฑ์และเหตุผล

หลักการในการคำนวณวงเงินสินเชื่อคือ การคำนวณยอดซื้อสินค้าของลูกหนี้จากเจ้าหนี้ทุกราย รวมทั้งเจ้าหนี้รายใหม่ ตลอดช่วงระยะเวลาหนึ่ง เช่นระยะเวลา 1 ปี หรืองวดระยะ 6 เดือน 3 เดือน แต่โดยทั่วไปจะคำนวณระยะเวลา 1 ปี จากนั้นจะหาความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ที่มีต่อเจ้าหนี้รายใหม่ที่ต้องการกำหนดวงเงินสินเชื่อเพียงรายเดียว ความสามารถในการชำระ ได้มาจากการนำหนี้สินที่มีต่อเจ้าหนี้รายอื่นๆ ทั้งหมดหักออกจากยอดซื้อรวม ผลที่ได้รับคือยอดซื้อสินค้าจากเจ้าหนี้รายใหม่ และนั่นหมายถึงวงเงินสินเชื่อที่ผู้ขายรายใหม่จะให้แก่ลูกค้า โดยพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ แต่เนื่องจากวงเงินดังกล่าวเป็นวงเงินที่กำหนดเป็นรายปี ดังนั้นจึงต้องคำนวณความถี่ในการสั่งซื้อของลูกค้าต่อปี เพื่อเฉลี่ยหาค่าของการสั่งซื้อแต่ละครั้ง ซึ่งหมายถึงวงเงินสินเชื่อที่กำหนดในการซื้อแต่ละครั้ง

กระบวนการในการคำนวณหาวงเงินสินเชื่อ

1. คำนวณยอดขายตลอดช่วงเวลาหนึ่งของลูกหนี้ ในที่นี้กำหนดให้คำนวณยอดขายรายปี ยอดขายดังกล่าวควรเป็นยอดขายที่รวมถึงการขายสินค้าของเจ้าหนี้รายใหม่ที่ต้องการกำหนดวงเงิน ด้วยการคำนวณหายอดขายที่ถูกต้องสามารถทำได้ยาก วิธีการที่ดีที่สุดคือการใช้ยอดขายในอดีตที่ปรากฏในงบการเงินของลูกหนี้เป็นแนวทาง ประกอบกับการคาดคะเนและประมาณยอดขายในส่วนของเจ้าหนี้รายใหม่
2. คำนวณหาต้นทุนขายของลูกหนี้ คำนวณหาต้นทุนขายของลูกหนี้ มูลค่าที่คำนวณได้จะแสดงถึงวงเงินสินเชื่อรวมที่ลูกหนี้ได้รับจากเจ้าหนี้ทุกราย มูลค่าของสินค้าที่ซื้อมาจากเจ้าหนี้ก็คือ ต้นทุนขายของลูกหนี้ต้นทุนขายสามารถคำนวณได้จากยอดขาย เพราะราคาขายคือผลรวมระหว่างต้นทุนขายและกำไร ดังนั้นต้นทุนขายของลูกหนี้หรือวงเงินสินเชื่อรวมจากเจ้าหนี้ทุกรายจึงคำนวณได้จาก ยอดขายรวมต่อปีคูณกับอัตราต้นทุนสินค้าที่ขาย
3. คำนวณหาหนี้ระยะสั้นของลูกหนี้จะต้องชำระเป็นลำดับแรก รวมตลอดระยะเวลา 1 ปี หนี้ระยะสั้นได้แก่ เจ้าหนี้และตั๋วเงินจ่าย หนี้เหล่านี้ถือว่าเป็นหนี้สินที่เกิดจากการซื้อขายสินค้าและเป็นหนี้ที่ต้องได้รับชำระก่อน เจ้าหนี้และตั๋วเงินจ่ายที่ค้างจ่ายและปรากฏยอดในงบการเงินของลูกหนี้ จึงเป็นหนี้สินที่มีความสำคัญและต้องได้รับการชำระเป็นลำดับแรก แต่หนี้สินดังกล่าวเป็นหนี้สินคงชำระเพียงงวดระยะเวลาหนึ่ง โดยทั่วไปจะแสดงถึงหนี้ที่เกิดจากการซื้อในแต่ละครั้ง เนื่องจากการคำนวณยอดขายและต้นทุนขายถูกคำนวณในระยะเวลา 1 ปี เพื่อให้การคำนวณมีเหตุผลและสอดคล้องกัน เจ้าหนี้และตั๋วเงินจ่ายก็ควรคำนวณในระยะเวลา 1 ปี ซึ่งสามารถคำนวณได้จาก ยอดเจ้าหนี้การค้าและตั๋วเงินจ่ายการค้าของลูกค้ากับอัตราหมุนของเจ้าหนี้และตั๋วเงินจ่าย
4. คำนวณหาความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้แก่เจ้าหนี้เฉพาะรายใหม่ ที่ต้องการกำหนดวงเงินสินเชื่อ ความสามารถในการชำระหนี้แก่เจ้าหนี้รายใหม่ ก็คือวงเงินสินเชื่อที่ผู้ขายรายใหม่ต้องการกำหนดแก่ลูกค้าเป็นรายปีนั่นเอง ที่กล่าวเช่นนี้ เนื่องจากวงเงินจะถูกกำหนดจากความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ ความสามารถในการชำระหนี้แก่เจ้าหนี้รายใหม่จะมีมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับภาระหนี้สินเดิมของลูกหนี้ ที่มีต่อเจ้าหนี้อื่นๆ ที่กล่าวถึงและคำนวณแล้วในขั้นที่ 3 และวงเงินสินเชื่อที่ลูกหนี้จะสามารถชำระหนี้แก่เจ้าหนี้รายใหม่ได้ก็คือ วงเงิน สินเชื่อจากเจ้าหนี้ทุกรายด้วยหนี้สินระยะสั้นของลูกหนี้ ที่ต้องชำระลำดับแรกในระยะเวลา1 ปี
5. คำนวณหาอัตราหมุนในการชำระหนี้ของลูกหนี้ หรือคำนวณหาความถี่ของการสั่งซื้อของลูกหนี้ เจ้าหนี้มักให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้โดยมีเงื่อนไขกำหนด ซึ่งสินเชื่อการค้านิยมให้ในระยะเวลาสั้น เช่น 30 วัน 60 วัน ลูกหนี้จึงต้องชำระหนี้เดิมก่อนที่จะสั่งซื้อครั้งใหม่ ระยะเวลาของสินเชื่อที่เจ้าหนี้กำหนดจึงเป็นสิ่งกำหนดความถี่ในการสั่งซื้อของลูกหนี้ และแสดงถึงความสามารถในการจัดหาเงินเพื่อชำระหนี้ของลูกหนี้ กล่าวอีกนัยหนึ่งแสดงให้เห็นได้ว่าลูกหนี้สามารถสั่งซื้อได้บ่อยครั้งเพียงใด เรียกว่า อัตราหมุนในการชำระหนี้ของลูกหนี้ อัตรานี้จะวัดสำหรับระยะเวลา 1 ปี ซึ่งคำนวณได้จากจำนวนวันต่อปีหารด้วยระยะเวลาเฉลี่ยในการชำระหนี้ของลูกหนี้

6. คำนวณวงเงินสินเชื่อกำหนดเป็นรายครั้งของการสั่งซื้อ ในขั้นนี้เป็นการเฉลี่ยวงเงินที่กำหนดได้แล้วจากขั้นที่ 4 เป็นวงเงินที่ลูกหนี้จะได้รับในการสั่งซื้อต่อครั้ง เนื่องจากวงเงินที่แสดงความสามารถในการชำระหนี้ที่คำนวณได้แล้ว เป็นวงเงินที่กำหนดรวมตลอดปี แต่การสั่งซื้อของลูกหนี้เกิดขึ้นหลายครั้งตามอัตราหมุนในการชำระหนี้ของลูกหนี้ ดังนั้นวงเงินสินเชื่อจึงต้องกำหนดเป็นรายครั้งของการสั่งซื้อ ซึ่งคำนวณได้จากวงเงินสินเชื่อเฉพาะเจ้าหนี้รายใหม่หารด้วยอัตราหมุนในการชำระหนี้ของลูกหนี้

4 การกำหนดวงเงินสินเชื่อของสถาบันการเงิน

สถาบันทางเงินมีวิธีการให้สินเชื่อ 2 รูปแบบคือ การให้กู้ระยะยาวและการให้กู้ระยะสั้น การให้ยืมระยะยาวเป็นการให้สินเชื่อเพื่อการจัดหาทรัพย์สินที่เป็นทุน ได้แก่อาคาร โรงงาน เครื่องจักร ส่วนการให้ก็ยืมระยะสั้นนั้นเพื่อนำไปใช้จ่ายเพื่อการจัดหาวัตถุดิบ สะสมเงินต้นไว้เพื่อจำหน่าย หรือใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน เช่นจ่ายค่าแรงงาน การเช่าสถานที่ ดอกเบี้ยเงินกู้ เป็นต้น สินเชื่อเพื่อการค้าจากสถาบันการเงินจะเป็นการให้สินเชื่อหรือการให้กู้ยืมเงินสด, การให้สินเชื่อของสถาบันการเงินมีลักษณะเช่นเดียวกับการให้สินเชื่อขององค์กรธุรกิจ คือ จะต้องวิเคราะห์สินเชื่อโดยใช้ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อตัดสินใจว่าจะให้กู้ยืมหรือไม่ ถ้าให้จะต้องกำหนดวงเงินสินเชื่อด้วยเพื่อประโยชน์เช่นเดียวกับเงินกู้ของสถาบันการเงินที่ให้เกิดประโยชน์เช่นเดียวกับการให้สินเชื่อของธุรกิจการค้า หรือมีวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งองค์กรธุรกิจนั้นไม่อาจกล่าวได้ว่ามีจำนวนเงินที่แน่นอน ในการกำหนดวงเงินเท่านั้น ทั้งนี้สถาบันการเงินโดยเฉพาะอย่างยิ่งธนาคารพาณิชย์ ซึ่งเป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาทอย่างมากในการให้สินเชื่อจะจัดประเภทของสินเชื่อไว้แตกต่างกันหลายประเภท เช่น สินเชื่ออุตสาหกรรม สินเชื่อพาณิชยกรรม และสินเชื่อแต่ละประเภทแบ่งเป็นสินเชื่อประเภทย่อยๆ ออกไปอีกลักษณะของการดำเนินธุรกิจที่แตกต่างกันทำให้วงเงินสินเชื่อแตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณารวมๆ กันแล้วอาจกล่าวได้ว่าวิถีทางในการกำหนดวงเงินสินเชื่อขององค์กรธุรกิจทุกประเภทมีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน คือ จะพิจารณาปัจจัยหลักที่คล้ายคลึงกันโดยคำนึงถึงความปลอดภัยจากการมีหนี้สูญ การมีสภาพคล่องของเงินทุน และการหากำไรให้แก่สถาบัน ดังนั้นการกำหนดวงเงินสินเชื่อของสถาบันการเงินต้องพิจารณาปัจจัยเพื่อการกำหนดวงเงินสินเชื่อดังนี้

1. วัตถุประสงค์ (purpose) การพิจารณาวัตถุประสงค์ของการขอกู้ ช่วยให้สถาบันการเงินรู้ว่าเงินกู้ควรมีขอบเขตเพียงใด โดยผู้วิเคราะห์สินเชื่อจะพิจารณาจากโครงการต้องการเงินจริงๆ จำนวนมากน้อยเพียงใด จำนวนที่ขอไว้นั้นเกินความจำเป็นหรือไม่ เป็นการช่วยกำหนดกรอบกว้างของวงเงินที่จะให้เบื้องต้น ทั้งนี้สถาบันการเงิน ต้องพิจารณาควบคู่กับระเบียบหรือข้อบังคับที่เป็นนโยบายของสถาบันการเงินซึ่งขึ้นอยู่กับกฎหมายที่ควบคุม โดยทั่วไปแล้วสถาบันการเงินมักจะกำหนดนโยบายของการให้เงินกู้กับลูกหนี้แต่ละประเภท โดยมีเพดานวงเงินที่แตกต่างกัน ในการตรวจสอบวัตถุประสงค์ นี้สถาบันการเงินจะตรวจสอบไปจนถึงการนำเงินกู้ไปใช้จ่าย เพื่อให้รู้ว่านำไปใช้ทางใดเพื่อจัดให้เข้ากับวัตถุประสงค์ที่ลูกค้าขอกู้ เช่น ใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนชำระหนี้ ซื้อสินค้าโดยมีส่วนลด หรือซื้อพืชผลทางการเกษตร เป็นต้น

2. ความสามารถในการชำระคืน (payment) เป็นการตรวจสอบความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ ตรวจสอบความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้เริ่มจากการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการที่ขอกู้ เงินไปใช้จ่ายว่าเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดเรียกว่า feasibility study จากนั้นจะพิจารณาถึงความสามารถในการหารายได้และรายจ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลาของโครงการ จากข้อมูลที่สถาบันการเงินต้องการตรวจสอบนี้เอง ผู้กู้จึงต้องจัดทำโครงการและงบการเงินที่แสดงถึงกระแสเงินหมุนเวียน (cash flow) ให้แก่สถาบันการเงิน เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณางบการเงินที่แสดงกระแสเงินเข้า – ออกในแต่ละช่วงเวลา เป็นเครื่องมือที่อธิบายได้ว่าลูกหนี้มีกระแสเงินเงินหมุนเวียนอย่างไร ในช่วงเวลาใด และต้องการเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนเท่าใดในแต่ละช่วงเวลา ตลอดจนสามารถอธิบายถึงความสามารถในการหารายได้และการชำระคืนเงินกู้ว่าทำได้มากน้อยเพียงใด

3. การป้องกันความเสี่ยง (protection) เนื่องจากสถาบันการเงินเป็นผู้รับฝากเงินจากประชาชนทั่วไป จึงมีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบต่อเงินฝากและรับผิดชอบต่อการจ่ายผลตอบแทนแก่ผู้ฝาก หน้าที่ดังกล่าวทำให้สถาบันการเงินต้องมีภาระผูกพันและต้องหารายได้มาชดเชยรายจ่าย ขณะเดียวกันก็ต้องดำเนินธุรกิจให้องค์กรอยู่รอด คือการหากำไร ความรับผิดชอบที่ต้องมีอย่างสูงทำให้สถาบันการเงินต้องนำเงินฝากออกหาผลประโยชน์โดยการให้กู้หรือลงทุน การให้กู้ยืมเงินสดเพื่อดำเนินงาน นับว่ามีจำนวนสูงเมื่อเปรียบเทียบกับการให้บุคคลกู้ยืม ประกอบกับการดำเนินธุรกิจของลูกค้าทุกชนิดย่อมต้องมีความเสี่ยง ดังนั้นสถาบันการเงินที่ให้ธุรกิจกู้เงินจึงต้องการหลักประกันที่ช่วยป้องกันความเสี่ยงแก่ตนเอง หลักประกันจึงมีทั้งบุคคลและสินทรัพย์ หลักประกันนับเป็นสิ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการกำหนดวงเงิน กรณีหลักประกันเป็นสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่อง ผู้กู้มักจะมีโอกาสได้รับวงเงินสูง ในทางตรงกันข้ามหลักประกันเป็นสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องต่ำหรือมีมูลค่าต่ำ ผู้ให้กู้มักจะขอให้ผู้กู้หาหลักประกันอื่นเพิ่มจนเป็นที่พอใจจึงจะยอมให้กู้เงิน และวงเงินกู้ก็มักจะมีเงื่อนไขตามมา

การพิจารณาความเสี่ยงของสถาบันการเงิน สัมพันธ์กับการกำหนดวงเงินของสถาบันการเงินแต่ละแห่ง ผู้บริหารที่ยอมรับความเสี่ยงระดับสูง โดยเชื่อว่าความเสี่ยงระดับสูงย่อมให้ผลตอบแทนที่สูง ดังนั้นในการพิจารณาให้สินเชื่อแม้ว่าจะพบว่าธุรกิจที่ขอกู้เงินดำเนินธุรกิจที่ค่อนข้างมีความเสี่ยง อาจยอมให้กู้ เช่น พอใจกับการลงทุนในธุรกิจใหม่ ๆ ในทางตรงกันข้าม สถาบันที่มีผู้บริหารที่ต้องการความมั่นคงปลอดภัย ยอมรับความเสี่ยงต่ำ การให้กู้ยืมอาจพิจารณาให้แต่ธุรกิจที่มีการติดต่อกันมานาน และมีประวัติการดำเนินธุรกิจที่ดีเสมอมา โดยกำหนดวงเงินกู้แต่ละรายไม่สูงจนเกินไปนัก สิ่งเหล่านี้อาจถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติและนโยบายที่แตกต่างกันไปในการยอมรับความเสี่ยงของแต่ละสถาบัน ในการกำหนดวงเงินกู้นั้นนอกจากการพิจารณาปัจจัยสามประการที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้บริหารต้องนำปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย อันได้แก่ ตัวบุคคลผู้ขอกู้หรือผู้บริหารขององค์การธุรกิจผู้กู้ ความสามารถในการบริหารงาน ความซื่อสัตย์สุจริต เครดิต เงินทุนของธุรกิจ ประวัติการติดต่อกับธนาคาร ซึ่งโดยสรุปกล่าวได้ว่าการกำหนดวงเงินสินเชื่อของสถาบันการเงินจะจัดทำพร้อมกับการวิเคราะห์สินเชื่อ คือ การตรวจสอบว่าจะให้สินเชื่อหรือไม่ และถ้าให้จะให้จำนวนเท่าใด เท่ากับหรือมากหรือน้อยกว่าที่ลูกค้าร้องขอ และการกำหนดวงเงินจะพิจารณาปัจจัยจาก 3 P

คือ Purpose Payment Protection และพิจารณาปัจจัยอื่นที่เกี่ยวกับตัวผู้กู้ อันได้แก่ C ต่าง ๆ ประกอบด้วย เช่น Charactor หมายถึง ลักษณะต่าง ๆ ของตัวผู้ Capital หมายถึง เงินทุนดำเนินธุรกิจของผู้กู้

เงื่อนไขสินเชื่อเพื่อการบริโภคของสถาบันการเงิน

สถาบันการเงินที่ให้สินเชื่อเพื่อการบริโภค โดยจะให้สินเชื่อในรูปเงินสด เพื่อให้ผู้ขอสินเชื่อนำเงินสดไปใช้ใน การบริโภค การให้สินเชื่อของสถาบันการเงินดังกล่าวจะให้ในลักษณะของวงเงินกู้ (Term loan) โดยมีเงื่อนไขการให้สินเชื่อคล้ายกัน

เงื่อนไขสินในลักษณะเงินกู้

1 เงื่อนไขเกี่ยวกับหลักประกัน สถาบันการเงินจะกำหนดหลักประกันซึ่งอาจจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สิน

2 เงื่อนไขเกี่ยวกับวงเงินกู้และงวดเวลาผ่อนส่ง สถาบันการเงินจะกำหนดวงเงิน กู้และงวดเวลาผ่อนส่งโดยพิจารณารายได้ของผู้ขอสินเชื่อ โดยกำหนดวงเงินและงวดเวลาผ่อนส่งในจำนวนเงินที่ผู้ขอสินเชื่อจะผ่อนชำระต่อเดือนประมาณ 1 ใน 3 ของรายได้ต่อเดือน ทั้งนี้เพื่อมิให้เป็นภาระต่องวดแก่ผู้ขอสินเชื่อจนเกินไป ซึ่งถ้าต้องผ่อนส่งต่อเดือนในจำนวนมาก อาจจะไม่สามารถผ่อนส่งครบจำนวนงวดตามที่กำหนดก็ได้ และปัญหาในการเรียก เก็บและติดตามหนี้จะตามมา

3 เงื่อนไขเกี่ยวกับการผ่อนชำระ กำหนดเงื่อนไขการผ่อนชำระในสถาบันการเงินในระบบมีรายละเอียดดังนี้

- กรณีที่ 1 ชำระเงินต้นเท่ากันทุกงวดโดยดอกเบี้ยคิดจากยอดค้างชำระ ซึ่งทำให้เงินรวมผ่อนต่องวดไม่เท่ากัน
- กรณีที่ 2 ชำระเงินรวมผ่อนต่องวดเท่ากันโดยดอกเบี้ยคิดจากยอดค้างชำระ ซึ่งทำให้เงินต้นและดอกเบี้ยแต่ละงวดไม่เท่ากัน
- กรณีที่ 3 คือชำระเงินต้นเท่ากันทุกงวด และดอกเบี้ยก็จะผ่อนเท่ากันทุกงวดเช่นกัน โดยคิดดอกเบี้ยจากยอดเงินต้นคงที่ ซึ่งทำให้เงินรวมผ่อนรายงวดเท่ากันทุกงวด

เงื่อนไขการผ่อนส่งของสินเชื่อกรณีที่ 1 และกรณีที่ 2 อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงจะเท่ากับอัตราดอกเบี้ยที่ตกลงกัน ส่วนกรณีที่ 3 ซึ่งนิยมใช้ในตลาดการเงินนอกระบบ อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงจะมากกว่าอัตราดอกเบี้ยที่ตกลงกัน

4 เงื่อนไขอื่น ที่ต้องกำหนด ได้แก่ กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน สถานที่และการเก็บรักษาทรัพย์สินตลอดจนเงื่อนไขที่จะปฏิบัติเมื่อผู้กู้ผิดนัดชำระเงิน

1) กรรมสิทธิ์ กรณีที่นำเงินสดที่ได้จากสินเชื่อ ไปจัดซื้อทรัพย์สิน กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ที่ผ่อนส่งมักจะระบุชื่อของสถาบันการเงินผู้ให้กู้เป็นเจ้าของและทำการโอนให้ผู้กู้ต่อ เมื่อการผ่อน

ชำระเงินเสร็จสิ้นแล้ว แต่สำหรับทรัพย์สินบางประเภท เช่น ที่ดิน บ้าน อาจจะระบุชื่อผู้กู้เป็นเจ้าของโดยผู้กู้ต้องทำสัญญาจำนองทรัพย์สินนั้นแก่ผู้ให้กู้

2) สถานที่และการเก็บรักษาทรัพย์สิน กรณีที่นำเงินสดไปจัดซื้อ ทรัพย์สินมาบริโภค ผู้กู้จะต้องเก็บรักษาทรัพย์สินไว้ในสถานที่ที่ระบุไว้ในสัญญา การเคลื่อนย้าย ต้องได้รับอนุญาตจากผู้ให้กู้เป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนการเก็บรักษาทรัพย์สินต้องจัดให้มีความปลอดภัย มีการประกันภัยและสลักหลังกรมธรรม์ยกประโยชน์ให้ผู้กู้

3) การปฏิบัติเมื่อผู้กู้ผิดนัดชำระเงิน การชำระเงินล่าช้ากว่าวันที่กำหนด ไว้ในสัญญาจะต้องมีการตกลงเงื่อนไขเกี่ยวกับการคิดดอกเบี้ยเมื่อชำระเงินเกินกำหนด นอกจากนี้ยังต้องมีเงื่อนไขกรณีค้างชำระหลายงวดติดต่อกันด้วย โดยปกติจะกำหนดเงื่อนไขว่าถ้าผู้กู้ค้าง ชำระเงินสองงวดติดกัน ให้ถือว่าผู้กู้ผิดสัญญา ผู้ให้กู้มีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ทันที และผู้กู้ ยอมให้รับเงินที่ได้ชำระแก่ผู้ให้กู้ไปแล้วทั้งสิ้น ทั้งยินยอมส่งมอบทรัพย์สินคืนในสภาพเรียบร้อย แก่ผู้ให้กู้ทันที

เงื่อนไขเกี่ยวกับการชำระหนี้ในกรณีวงเงินเครดิตแบบเงินกู้ (Term loan)

วงเงินเครดิตแบบเงินกู้ เป็นวงเงินเครดิตที่มีลักษณะหมุนเวียนไม่ได้ หมายถึง วงเงินที่ชำระคืนเงินต้นแล้ว จะกู้เงินต้นที่ชำระคืนแล้วอีกไม่ได้ แม้ว่าสัญญากู้เงินจำนวนนั้นยังไม่สิ้นสุดก็ตาม วงเงินนี้มีลักษณะเป็นการใช้เพียงครั้งเดียว (One time shot) ถ้าต้องการใช้เงินอีกก็ต้องทำสัญญา กู้เงินกันใหม่ โดยทั่วไปแล้วการกำหนดลักษณะวงเงินเครดิตที่หมุนเวียนไม่ได้ มักนิยมใช้กับการให้กู้เงินระยะปานกลางและระยะยาว แต่บางครั้งก็ใช้กับเงินกู้ระยะสั้น เงื่อนไขการชำระหนี้ จะประกอบด้วย เงื่อนไขเกี่ยวกับการชำระคืนเงินต้นเกี่ยวกับดอกเบี้ย

1. เงื่อนไขเกี่ยวกับการชำระคืนเงินต้น การชำระคืนเงินต้นมีการกำหนดเงื่อนไขหลายวิธี ได้แก่ ผ่อนชำระเงินต้นเป็นรายงวด ชำระเงินต้นทั้งจำนวนเมื่อครบกำหนด และกรณีเงินกู้นั้นใช้ลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ ผู้ให้กู้อาจจะกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้ (Grace period) สำหรับเงินต้น ทั้งนี้เพื่อช่วยเหลือผู้กู้ในช่วงที่เริ่มโครงการลงทุน แต่อย่างไรก็ตามระยะเวลา ปลอดหนี้นี้มักไม่นิยมกำหนดให้สำหรับดอกเบี้ย นั่นคือ แม้ว่าผู้กู้ไม่ต้องส่งคืนเงินต้นในช่วงเวลาปลอดหนี้ แต่ก็ยังมีภาระในการชำระดอกเบี้ย

1.1 การผ่อนชำระเงินต้นเป็นรายงวด จำแนกเป็นการผ่อนชำระเงินต้นเท่ากันทุกงวดและไม่เท่ากันในแต่ละงวดดังนี้

1) ผ่อนชำระเงินต้นเท่ากันทุกงวด โดยเงินรวม คือ การชำระเงินต้นบวกดอกเบี้ยอาจจะเท่ากันทุกงวด หรืออาจจะไม่เท่ากันทุกงวดก็ได้ ในกรณีที่เงินรวมเท่ากันเป็น การคิดดอกเบี้ยจากยอดคงที่ ส่วนกรณีที่เงินรวมไม่เท่ากันเป็นการคิดดอกเบี้ยจากยอดที่ลดลง

2) ผ่อนชำระเงินต้นไม่เท่ากันในแต่ละงวด แต่เงินรวม คือการชำระเงินต้นบวกดอกเบี้ยเท่ากันทุกงวด โดยในแต่ละงวดจะเป็นการผ่อนชำระเงินต้นจำนวนหนึ่งและดอกเบี้ยจำนวนหนึ่ง

การเปลี่ยนแปลงการชำระเงินต้นและดอกเบี้ยในงวดต่อมา จะเปลี่ยนแปลงเป็น การชำระเงินต้นในจำนวนที่มากขึ้นและการชำระดอกเบี้ยในจำนวนที่ลดลง

1.2 การชำระเงินต้น โดยชำระทั้งจำนวน โดยอาจจะชำระในครั้งเดียวเมื่อครบกำหนดหรืออาจแบ่งชำระหลายครั้ง โดยกำหนดเวลาแต่ละครั้งแล้วแต่จะตกลงกัน เช่น กู้เงิน 10,000 บาท ชำระสิ้นปีที่ 1 จำนวน 3,000 บาท และชำระเมื่อครบกำหนดอีก 7,000 บาท เป็นต้น

2 เงื่อนไขเกี่ยวกับดอกเบี้ย จะต้องมีการตกลงกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ย การคำนวณดอกเบี้ยและการชำระคืน สำหรับอัตราดอกเบี้ยอาจจะกำหนดเป็นอัตราตายตัว (Fixed rate) หรืออัตราลอยตัว (Floating rate) ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยที่เปลี่ยนแปลงตามสภาวะการเงิน ในทางปฏิบัติแล้วมักกำหนดอัตราลอยตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเงินกู้ระยะยาว ส่วนการคำนวณดอกเบี้ยอาจจะคำนวณดอกเบี้ยจากยอดเงินต้นค้างชำระ หรือคำนวณจากยอดเงินต้นคงที่ ซึ่งการคำนวณดอกเบี้ยกรณีหลัง จะมีผลทำให้ผู้กู้ต้องจ่ายดอกเบี้ยในอัตราที่สูงกว่ากรณีแรก สำหรับการชำระดอกเบี้ยอาจจะชำระในวันกู้หรือผ่อนชำระรายงวด หรือชำระในคราวเดียวกันพร้อมเงินต้น โดยปกติแล้วมักจะกำหนดให้ชำระดอกเบี้ยเป็นรายงวด

เงื่อนไขเกี่ยวกับการชำระหนี้

สำหรับเงื่อนไขเกี่ยวกับการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยดังที่กล่าวแล้วนั้น แต่ละเงื่อนไข จะมีผลทำให้ผู้กู้และผู้ให้กู้ได้เปรียบเสียเปรียบต่างกัน และบางวิธียังทำให้อัตราดอกเบี้ยปกติ หรืออัตราดอกเบี้ยที่ตกลงกัน (Normal rate) ต่างจากอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Effective rate) ดังจะแสดงรายละเอียดตามเงื่อนไขการชำระเงินในกรณีตัวอย่างต่อไปนี้

กรณีที่ 1 เงื่อนไขชำระดอกเบี้ยพร้อมเงินต้นเมื่อครบกำหนด

กรณีที่ 2 เงื่อนไขชำระดอกเบี้ยในวันกู้ ส่วนเงินต้นชำระเมื่อครบกำหนด

กรณีที่ 3 เงื่อนไขชำระดอกเบี้ยทุกงวด ส่วนเงินต้นชำระเมื่อครบกำหนด

กรณีที่ 4 เงื่อนไขชำระดอกเบี้ยและเงินต้นทุกงวด โดยดอกเบี้ยคิดจากยอดค้างชำระ และทุกงวดผ่อนเงินต้นเท่ากัน แต่เงินรวมผ่อนต่องวดไม่เท่ากัน

กรณีที่ 5 เงื่อนไขชำระดอกเบี้ยและเงินต้นทุกงวด โดยดอกเบี้ยคิดจากยอดค้างชำระ เงินต้นผ่อนต่องวดไม่เท่ากัน แต่เงินรวมผ่อนต่องวดเท่ากัน

กรณีที่ 6 เงื่อนไขชำระดอกเบี้ยและเงินต้นทุกงวด โดยดอกเบี้ยคิดจากยอดเงินต้นคงที่ ทุกงวดจะผ่อนเงินต้นและดอกเบี้ยเท่ากัน ซึ่งทำให้เงินรวมผ่อนแต่ละงวดเท่ากัน

เงื่อนไขกรณีที่ 1 - 3 เป็นลักษณะชำระเงินต้นครั้งเดียว (Single Payment) ส่วนเงื่อนไขกรณีที่ 4 - 6 เป็นการชำระเงินต้นเป็นงวดๆ (Installment Payment)

กรณีที่ 1 เงื่อนไขชำระดอกเบี้ยพร้อมเงินต้นเมื่อครบกำหนด เงื่อนไขแบบนี้อัตราดอกเบี้ย ที่แท้จริงไม่เปลี่ยนแปลงคือเท่ากับอัตราดอกเบี้ยที่กำหนด สถาบันการเงินให้สินเชื่อโดยให้กู้เงิน 12,000 บาทเป็นเวลา 1 ปี อัตราดอกเบี้ย 12% ชำระดอกเบี้ยพร้อมเงินต้นในวันครบกำหนด

$$\text{ดอกเบี้ยจ่าย} = 12{,}000 \times \frac{12}{100} \times 1 = 1{,}440 \text{ บาท}$$

$$\text{อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง} = \frac{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}}{\text{เงินต้นที่ได้รับ}}$$

$$= \frac{1{,}440}{12{,}000}$$

$$= 12\%$$

กรณีที่ 2 เงื่อนไขชำระดอกเบี้ยในวันกู้ เงื่อนไขแบบนี้ทำให้อัตราดอกเบี้ยแท้จริงสูง กว่าอัตราดอกเบี้ยที่ตกลงกัน โดยมีวิธีการคำนวณอัตราดอกเบี้ยดังนี้

$$\text{อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง} = \frac{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}}{\text{เงินต้นที่ได้รับ}}$$

สถาบันการเงินให้สินเชื่อโดยให้กู้เงินกู้เงิน 12,000 บาท เป็นเวลา 1 ปี อัตราดอกเบี้ย 12% ชำระดอกเบี้ยในวันที่กู้

$$\text{ดอกเบี้ยจ่าย} = 12{,}000 \times \frac{12}{100} \times 1 = 1{,}440 \text{ บาท}$$

$$\text{อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง} = \frac{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}}{\text{เงินต้นที่ได้รับ}}$$

$$= \frac{1{,}440}{12{,}000\text{-}1{,}440}$$

$$= 13.63\ \%$$

จะเห็นได้ว่าอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงเท่ากับ 13.63 % แต่อัตราดอกเบี้ยที่ตกลงกันคือ 12%

ดังนั้นถ้าผู้ให้กู้กำหนดเงื่อนไขชำระดอกเบี้ยในวันกู้ และผู้กู้ต้องการเงินครบตามจำนวน ที่ต้องการต้องทำการกู้ในจำนวนที่สูงกว่าที่ต้องการ คือต้องเผื่อดอกเบี้ยที่จะถูกหักด้วย มีวิธีการคำนวณดังนี้

$$\text{จำนวนเงินที่กู้} = \frac{\text{จำนวนเงินที่ต้องการ}}{1 - \text{อัตราดอกเบี้ยต่องวด}}$$

ต้องการเงิน 12,000 บาท เป็นเวลา 1 ปี อัตราดอกเบี้ย 12% ถ้าถูกหักดอกเบี้ย ในวันกู้ต้องกู้เงินเป็นจำนวนเท่าไรจึงจะได้เงินตามจำนวนที่ต้องการ

$$\text{จำนวนเงินที่กู้} = \frac{\text{จำนวนเงินที่ต้องการ}}{1 - \text{อัตราดอกเบี้ยต่องวด}}$$

$$= \frac{12,000}{1-.12}$$

$$= 13,636.36 \text{ บาท}$$

ถ้าต้องการเงิน 12,000 บาท จะต้องทำการกู้เงิน 13,636.36 บาท ทดสอบได้ดังนี้

$$\text{ดอกเบี้ยจ่าย} = 13,636.36 \times \frac{12}{100} \times 1$$

$$= 1,636.36 \text{ บาท}$$

$$\text{ดังนั้นเงินที่ได้รับ} = 13,636.36 - 1,636.36$$

$$= 12,000 \text{ บาท}$$

กรณีที่ 3 ชำระดอกเบี้ยทุกงวด ส่วนเงินต้นชำระเมื่อครบกำหนด ตามเงื่อนไขนี้อัตรา ดอกเบี้ยที่แท้จริงจะสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยที่ตกลงกัน แต่สูงน้อยกว่ากรณีที่ 1 การคำนวณอัตรา ดอกเบี้ยที่แท้จริงคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง} = \frac{\text{ดอกเบี้ยจ่ายต่องวด} + \frac{\text{ค่าใช้จ่ายอื่นในการกู้ยืม}}{\text{จำนวนงวดของการกู้}}}{(\text{เงินกู้} + \text{เงินสุทธิที่ได้รับ})/2}$$

กู้เงิน 12,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 12% โดยมีเงื่อนไขชำระคืนเงินต้นเมื่อครบ 1 ปี ส่วนดอกเบี้ยชำระทุก ๆ สิ้นเดือน ๆ ละ 120 บาท ในการกู้ครั้งนี้ผู้กู้ต้องเสียค่าใช้จ่าย ต่าง ๆ ทำให้ได้รับเงินสุทธิเพียง 11,800 บาท ให้คำนวณหาอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

ดอกเบี้ยจ่ายต่องวด = 120 บาท
ค่าใช้จ่ายอื่นในการกู้ยืม = 12,000 - 11,800 = 200 บาท
เงินกู้ = 12,000 บาท
เงินสุทธิที่ได้รับ = 11,800 บาท
การชำระดอกเบี้ยชำระทุก ๆ สิ้นเดือน
เป็นเวลา 1 ปี ดังนั้นจำนวนงวด = 12 งวด

$$\text{อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง} = \frac{120+\frac{200}{12}}{(12{,}000+11{,}800)/2}$$

$$= 1.148\% \text{ ต่องวด}$$

$$= 13.78\% \text{ ต่อปี}$$

อัตราดอกเบี้ยแท้จริงจะเท่ากับ 13.78% ซึ่งสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดคือ 12

กรณีที่ 4 ชำระดอกเบี้ยและเงินต้นทุกงวด โดยดอกเบี้ยคิดจากยอดค้างชำระและผ่อน ชำระเงินต้นเท่ากันทุกงวด แต่เงินรวมผ่อนชำระไม่เท่ากัน ตามเงื่อนไขนี้ผู้กู้จะชำระเงินต้นเท่ากัน ทุกงวด แต่ดอกเบี้ยจะลดลงตามเงินต้นที่ลดลง เงื่อนไขนี้ทำให้อัตราดอกเบี้ยแท้จริงเท่ากับอัตรา ดอกเบี้ยที่กำหนดเป็นวิธีที่ผู้ให้กู้ไม่เอาเปรียบผู้กู้การคำนวณอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง} = \frac{2 \times \text{จำนวนงวดในปี 1 ปี} \times \text{ดอกเบี้ยจ่ายทั้งสิ้น}}{\text{เงินต้น} \times (\text{จำนวนงวดที่ผ่อน} + 1)}$$

กู้เงิน 12,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 12% โดยมีเงื่อนไขชำระเงินต้นเท่ากันทุก เดือนเป็นเวลา 12 เดือน ส่วนดอกเบี้ยคิดจากยอดค้างชำระ รายละเอียดการผ่อนชำระเป็นดังนี้

เดือนที่	เงินต้นค้างชำระ	เงินรวมผ่อนชำระ		
		ดอกเบี้ย	เงินต้น	รวม
1	12,000	$12{,}000 \times \frac{12}{100} \times \frac{1}{12} = 120$	1,000	1,120
2	11,000	$11{,}000 \times \frac{12}{100} \times \frac{1}{12} = 110$	1,000	1,110
3	10,000	100	1,000	1,100
4	9,000	90	1,000	1,090
5	8,000	80	1,000	1,080
6	7,000	70	1,000	1,070
7	6,000	60	1,000	1,060
8	5,000	50	1,000	1,050
9	4,000	40	1,000	1,040
10	3,000	30	1,000	1,030
11	2,000	20	1,000	1,020
12	1,000	10	1,000	1,010
		780		1,780

ตารางที่ 2 ตารางแสดงการผ่อนชำระ

$$\text{อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง} = \frac{2 \times \text{จำนวนงวดในปี 1 ปี} \times \text{ดอกเบี้ยจ่ายทั้งสิ้น}}{\text{เงินต้น} \times (\text{จำนวนงวดที่ผ่อน} + 1)}$$

จำนวนงวดใน 1 ปี = 12 งวด

ดอกเบี้ยจ่ายทั้งสิ้น = 780 บาท

เงินต้น = 12,000 บาท

จำนวนงวดที่ผ่อน = 12 งวด

อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง $= \frac{2 \times 12 \times 780}{12{,}000 \times (12 + 1)}$

$= 12\%$

จะเห็นได้ว่าเงื่อนไขผ่อนชำระกรณีที่ 4 นี้ทำให้อัตราดอกเบี้ยแท้จริงเท่ากับอัตราดอกเบี้ย ที่กำหนดคือ 12% ผู้กู้ผ่อนเงินต้นเท่ากันทุกงวดคืองวดละ 1,000 บาท ส่วนดอกเบี้ยแต่ละงวด ไม่เท่ากัน โดยจะลดลงตามเงินต้นค้างชำระ มีผลทำให้เงินรวมผ่อนชำระแต่ละงวดไม่เท่ากัน

กรณีที่ 5 เงื่อนไขคือชำระดอกเบี้ยและเงินต้นทุกงวด โดยดอกเบี้ยคิดจากยอดค้างชำระ และเงินรวมผ่อนชำระแต่ละงวดเท่ากัน ตามเงื่อนไขนี้ผู้กู้จะชำระเงินรวมเท่ากันทุกงวด แต่เงินต้นและดอกเบี้ยแต่ละงวดไม่เท่ากัน โดยการชำระเงินในแต่ละงวดจะเป็นการชำระเงินต้น จำนวนหนึ่งและชำระดอกเบี้ยจำนวนหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงการชำระเงินต้นและดอกเบี้ยในงวด ต่อมา จะมีการเปลี่ยนแปลงโดยจะชำระเงินต้นในจำนวนที่เพิ่มขึ้นและชำระดอกเบี้ยในจำนวน ที่ลดลง การคำนวณอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงจะได้อัตราใกล้เคียงกับอัตราดอกเบี้ยที่กำหนด อัตรา ดอกเบี้ยที่แท้จริงคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง} = \frac{2 \times \text{จำนวนงวดในปี 1 ปี} \times \text{ดอกเบี้ยจ่ายทั้งสิ้น}}{\text{เงินต้น} \times (\text{จำนวนงวดที่ผ่อน} + 1)}$$

กู้เงิน 12,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 12% โดยมีเงื่อนไขชำระเงินรวมเท่ากันทุกเดือน เดือนละ 1,066.19 บาท[1] เป็นเวลา 12 เดือน การคิดดอกเบี้ยคิดจากยอดค้างชำระ รายละเอียดการผ่อนชำระ

เดือนที่	เงินรวมผ่อนชำระต่อเดือน			เงินต้นค้างชำระ
	ดอกเบี้ย	เงินต้น	รวม	
1	$12{,}000 \times \frac{12}{100} \times \frac{1}{12} = 120$	946.19	1,066.19	11,053.81
2	$11{,}053.81 \times \frac{12}{100} \times \frac{1}{12} = 110.54$	955.65	1,066.19	10,098.16
3	100.98	965.21	1,066.19	9,132.95
4	91.32	974.87	1,066.19	8,158.08
5	81.58	984.61	1,066.19	7,173.47
6	71.73	994.46	1,066.19	6,179.01
7	61.79	1,004.40	1,066.19	5,174.61
8	51.75	1,014.44	1,066.19	4,160.17
9	41.60	1,024.59	1,066.19	3,135.58
10	31.36	1,034.83	1,066.19	2,100.75
11	21.01	1,045.18	1,066.19	1,055.57
12	10.56	1,055.57	1,066.19	
รวม	794.22	12,000.00	12,794.22	

ตารางที่ 3 ตารางแสดงการผ่อนชำระต่องวด

เงินรวมผ่อนชำระต่องวดคำนวณได้โดยเปิดตาราง Present - Value Interest Tractors for a One Dollar (PVIPA) ดูภาคผนวกโดยดูที่ = "12%" /"12%" " " n 12 งวด ได้ค่า 1.255 นำไปหารเงินต้นค้าง

ชำระ 12,000 บาท จะได้เงินรวมผ่อน ชำระต่องวดเท่ากับ 1,066.19 งวดสุดท้ายชำระเพียง 1,066.13 บาท เพราะมีการปัดเศษการคำนวณในแต่ละเดือน ถ้าชำระ 1,066.19 บาท จะชำระเกินไป 0.06 บาท

$$\text{อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง} = \frac{2 \times \text{จำนวนงวดในปี 1 ปี} \times \text{ดอกเบี้ยจ่ายทั้งสิ้น}}{\text{เงินต้น} \times (\text{จำนวนงวดที่ผ่อน} + 1)}$$

จำนวนงวดใน 1 ปี	=	12 งวด
ดอกเบี้ยจ่ายทั้งสิ้น	=	794.22 บาท
เงินต้น	=	12,000 บาท
จำนวนงวดที่ผ่อน	=	12 งวด
อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง	=	$\frac{2 \times 12 \times 794.22}{12{,}000 \times (12 + 1)}$
	=	12.21%

อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงตามเงื่อนไขนี้ อาจจะไม่เท่ากับอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดคือ 12% แต่จะมีความต่างกันโดยสูงกว่าเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้เนื่องจากการปัดเศษของค่าจากตาราง PVIFA และดอกเบี้ยในแต่ละงวด แต่อย่างไรก็ตามวิธีนี้เป็นวิธีที่นิยมใช้กันในสถาบันการเงินในระบบ เช่น ธนาคารพาณิชย์ เพราะวิธีนี้สะดวกในการผ่อนชำระ โดยผ่อนชำระในแต่ละงวดเท่ากัน

กรณีที่ 6 ชำระดอกเบี้ยและเงินต้นทุกงวด โดยดอกเบี้ยคิดจากยอดเงินต้นคงที่ เงินรวม ผ่อนชำระแต่ละงวดเท่ากัน ตามเงื่อนไขผู้กู้จะชำระเงินรวมเท่ากันทุกงวด โดยทุก ๆ งวดจะมีเงินต้นผ่อนชำระเท่ากัน และทุก ๆ งวดจะชำระดอกเบี้ยเท่ากันด้วย การคำนวณอัตราดอกเบี้ย ที่แท้จริงตามเงื่อนไขนี้จะได้อัตราดอกเบี้ยสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยที่ตกลงกัน ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่ผู้ให้กู้ได้เปรียบผู้กู้ เงื่อนไขนี้นิยมใช้ในตลาดเงินนอกระบบ และในวงธุรกิจขายสินค้าผ่อนส่ง การคำนวณอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง} = \frac{2 \times \text{จำนวนงวดในปี 1 ปี} \times \text{ดอกเบี้ยจ่ายทั้งสิ้น}}{\text{เงินต้น} \times (\text{จำนวนงวดที่ผ่อน} + 1)}$$

กู้เงิน 12,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 12% โดยมีเงื่อนไขชำระเงินรวมเท่ากันทุกเดือน ๆ ละ 1,120 บาท เป็นเวลา 12 เดือน การคิดดอกเบี้ยคิดจากยอดเงินต้นที่คงที่ รายละเอียดการผ่อนชำระเป็นดังนี้

การคำนวณเงินรวมผ่อนชำระแต่ละเดือนคำนวณได้ดังนี้

เงินต้นต่อเดือน	= 12,000	= 1,000 บาทต่อเดือน
ดอกเบี้ยต่อเดือน	$= \frac{12{,}000 \times \frac{12}{100} \times 1}{12}$	$= \frac{1{,}440}{12}$ =120 บาทต่อเดือน
เงินรวมผ่อนต่อเดือน	= 1,120 บาท	

เดือนที่	เงินรวมผ่อนชำระต่อเดือน		
	เงินต้น	ดอกเบี้ย	รวม
1	1,000	120	1,120
2	1,000	120	1,120
3	1,000	120	1,120
4	1,000	120	1,120
5	1,000	120	1,120
6	1,000	120	1,120
7	1,000	120	1,120
8	1,000	120	1,120
9	1,000	120	1,120
10	1,000	120	1,120
11	1,000	120	1,120
12	1,000	120	1,120
รวม	12,000	1,440	13,440

ตารางที่ 4 ตารางแสดงการผ่อนชำระต่องวด

$$\text{อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง} = \frac{2 \times \text{จำนวนงวดในปี 1 ปี} \times \text{ดอกเบี้ยจ่ายทั้งสิ้น}}{\text{เงินต้น} \times (\text{จำนวนงวดที่ผ่อน} + 1)}$$

จำนวนงวดใน 1 ปี = 12 งวด

ดอกเบี้ยจ่ายทั้งสิ้น = 1,440 บาท

เงินต้น = 12,000 บาท

จำนวนงวดที่ผ่อน = 12 งวด

$$\text{อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง} = \frac{2 \times 12 \times 1{,}440}{12{,}000 \times (12 + 1)}$$

$$= 22.15\%$$

ตามเงื่อนไขกรณีที่ 6 นี้ อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงเท่ากับ 22.15% ในขณะที่อัตราดอกเบี้ย ที่ตกลงกัน คือ 12% จะเห็นได้ว่าการกู้เงินตามเงื่อนไขนี้ผู้กู้เสียเปรียบมากที่สุด

เปรียบเทียบอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงและอัตราดอกเบี้ยปกติของเงื่อนไขการชำระเงินแต่ละกรณี

จากรายละเอียดเงื่อนไขการชำระเงินที่กล่าวมาทั้ง 6 กรณี โดยใช้ข้อมูลเงินต้นเท่ากัน อัตราดอกเบี้ยปกติเท่ากัน และระยะเวลาเป็นหนี้เท่ากัน จะเห็นได้ว่าแต่ละเงื่อนไขผู้ให้กู้และผู้ กู้ได้เปรียบเสียเปรียบต่างกัน สรุปอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงและอัตราดอกเบี้ยปกติของแต่ละเงื่อนไข ภายใต้ข้อมูลเงินต้น 12,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 12% ระยะเวลาเป็นหนี้ 12 เดือน ได้ดังนี้

เงื่อนไขการชำระเงิน	อัตราดอกเบี้ยปกติ (Normal rate) (ร้อยละ)	อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Effective rate) (ร้อยละ)
กรณีที่ 1 ชำระดอกเบี้ยพร้อมเงินต้นในวันครบกำหนด	12	**12.00**
กรณีที่ 2 ชำระดอกเบี้ยในวันกู้ ส่วนเงินต้น ชำระเมื่อครบกำหนด	12	16.82
กรณีที่ 3 ชำระดอกเบี้ยทุกงวด ส่วนเงินต้น ชำระเมื่อครบกำหนด	12	13.78
กรณีที่ 4 ชำระดอกเบี้ยและเงินต้นทุกงวดโดยดอกเบี้ยคิดจากยอดค้างชำระและเงินต้นผ่อนเท่ากันทุกงวด แต่เงินรวมผ่อนต่องวดไม่เท่ากัน	12	12.00
กรณีที่ 5 ชำระดอกเบี้ยและเงินต้นทุกงวดโดยดอกเบี้ยคิดจากยอดค้างชำระเงินต้นผ่อนต่องวดไม่เท่ากันแต่ เงินรวมผ่อนต่องวดเท่ากัน	12	21.00
กรณีที่ 6 ชำระดอกเบี้ยและเงินต้นทุกงวดโดยดอกเบี้ยคิดจากยอดเงินต้นคงที่เงินต้นและดอกเบี้ยผ่อนแต่ละงวดเท่ากัน นั่นคือ เงินรวมผ่อนแต่ละงวดเท่ากัน	12	22.15

ตารางที่ 5 ตารางสรุปอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงและอัตราดอกเบี้ยปกติ

บทที่ 3
วิธีการดำเนินการวิจัย

การจัดการนวัตกรรมและภูมิปัญญา การเปลี่ยนผ่านของสถาบันการเงินชุมชนในเขตภาคกลางตอนล่าง การวิจัยมุ่งศึกษาถึงสภาวะความมั่นคงทางด้านการเงินโดยศึกษากระบวนการทำงานของสถาบันการเงินชุมชน เพื่อพัฒนาแนวทางแก้ไขปัญหาทางการเงินของสถาบันการเงิน โดยนักวิจัยได้ทำการสำรวจพื้นที่เบื้องต้นและเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน ในเขตจังหวัดราชบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดเพชรบุรี เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกของพื้นที่เขตภาคกลางตอนล่าง

ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เน้นการวิจัยแบบผสมผสานหรือพหุวิธี (Mixed methods or Multi methods) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายสภาพครัวเรือนในภาคกลางตอนล่าง จำแนกตามลักษณะของข้อมูล ทั้งทางด้านสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ครัวเรือน ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐาน โดยค่าผลรวมร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม (Focus Groups) การประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งปรับปรุงมาจากขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของฉลาด จันทรสมบัติ (2550:54) โดยเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action Learning) การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่ออธิบายผลที่ได้จากการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงปริมาณในรายละเอียดเชิงลึก และเพิ่มเติมข้อมูลให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งช่วยให้เกิดความเข้าใจในวิถีความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมของเกษตรกร ทั้งปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษารวบรวมเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องการศึกษาจากสภาพปัจจุบัน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือ การปฏิบัติให้เป็นจริงโดยการจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อสะท้อนผล

ขั้นตอนที่ 4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเวลา รอบระยะเวลา 1 ปี ภายในปีงบประมาณ 2563 โดยเริ่มทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีและพัฒนาเครื่องมือวิจัย ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2562 – กันยายน 2563

2. ด้านพื้นที่ ศึกษาในพื้นที่จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 3 จังหวัดได้แก่ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดราชบุรี

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มเป้าหมายของการศึกษาประกอบด้วย สมาชิกของกองทุนพร้อมทั้งสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้นำในพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำสมาชิกของกองทุนการเงินชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดละ 1 อำเภอ

ขนาดของประชากร

จังหวัด	จำนวนประชากร
กาญจนบุรี	839,776
ราชบุรี	839,075
เพชรบุรี	464,033
รวม	2,142,884

ตารางที่ 6 ตารางแสดงขนาดประชากร

ที่มา : สำนักทะเบียนกลาง ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม 2558

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากขนาดของประชากรตามขอบเขตที่กำหนด สามารถคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตร Taro Yamane ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,142,884 คน ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ความคาดเคลื่อน $\pm$ 5% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ควรเก็บข้อมูลดังนี้

$$M = \frac{N}{1+Ne^2}$$

$$= \frac{2,142,884}{1+(2,142,884)(0.05)^2}$$

$$= 400$$

กำหนดให้ M คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดของประชากร

E คือ ความคาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

การเลือกตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากร

การเลือกตัวอย่างตามสัดส่วนตัวอย่างของประชากร

จังหวัด	จำนวนประชากร	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
กาญจนบุรี	839,776	39	156
ราชบุรี	839,075	39	156
เพชรบุรี	464,033	22	88
รวม	2,142,884	100	400

ตารางที่ 7 ตารางแสดงสัดส่วนตัวอย่างของประชากร

วิธีการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ

   1.1 การสุ่มจังหวัดตัวอย่างในจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 3 จังหวัด คือ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี

   1.2 กลุ่มครัวเรือนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกองทุนการเงินชุมชน จำนวน 400 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง (Random Sampling) และกำหนดจัดสรรจำนวนครัวเรือนตัวอย่างในแต่ละจังหวัด ด้วยวิธีแบบสัดส่วน กับจำนวนครัวเรือนสมาชิกกองทุนการเงินชุมชน

   1.3 การสัมภาษณ์ เจาะลึกสมาชิกกองทุนการเงินชุมชนในประเด็นที่นอกเหนือจากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจ สังคม ครัวเรือนสมาชิกกองทุนการเงินชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ประกอบด้วยข้อมูลสภาพเศรษฐกิจ สังคม อาชีพและสภาพแวดล้อมของครัวเรือนเกษตรกรตัวอย่าง รวมทั้งข้อคิดเหนือของเกษตรกรในการแก้ไขปัญหาและเน้นการตรวจสอบความสอดคล้องกันของข้อมูลที่ได้จากการจัดกลุ่มสนทนา

   1.4 การจัดกลุ่มสันทนา ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบกลุ่มเฉพาะ (Focus Group Interview) โดยเก็บข้อมูลจากผู้นำในพื้นที่ เช่น ผู้นำเกษตรกร องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน ใน 3 จังหวัด จังหวัดละ 1 กลุ่ม ในประเด็นสภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรในชุมชน ประเด็นปัญหาความต้องการ ความช่วยเหลือจากภาครัฐในด้านต่างๆ และแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อให้ได้ข้อมูลในภาพรวมของแต่ละพื้นที่

2. ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่สามารถนำมาสนับสนุนจากการวิวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาวะความมั่นคงทางด้านการเงินโดยศึกษากระบวนการทำงานของสถาบันการเงินชุมชน
2. เพื่อพัฒนาแนวทางแก้ไขปัญหาทางการเงินของสถาบันการเงินของสถาบันการเงินโดยเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาทางการเงินด้านความเสี่ยงของรายได้จากผลตอบแทนในการให้สินเชื่อ

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสนับสนุนซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

   ปัจจัยส่วนบุคคล

   1. เพศ
   2. อายุ
   3. สถานภาพสมรส
   4. ระดับการศึกษา
   5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว
   6. รายได้ต่อเดือน
   7. รายจ่ายต่อเดือน
   8. ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยง

2. ตัวแปรตามได้แก่ นวัตกรรมทางการเงินที่ส่งผลต่อความยั่งยืนทางการเงิน

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสนับสนุนมีความสัมพันธ์ต่อการเข้าถึงบริการทางการเงินอันจะส่งผลต่อความยั่งยืนทางการเงิน

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการจัดการนวัตกรรมและภูมิปัญญา การเปลี่ยนผ่านของสถาบันการเงินชุมชนในเขตภาคกลางตอนล่าง มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาทางการเงินแก่สมาชิกของสถาบันการเงิน โดยเสนอแนะความรู้แก่สมาชิกเกี่ยวกับความเสี่ยงของรายได้ ความรู้เกี่ยวกับเครดิตที่เกิดจากสินเชื่อองค์กรการเงินและการวิเคราะห์สภาวะความมั่นคงทางด้านการเงิน เพื่อพัฒนาแนวทางแก้ไขปัญหาทางการเงินของสถาบันการเงินของสถาบันการเงิน โดยเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาทางการเงินด้านความเสี่ยงของรายได้จากผลตอบแทนในการให้สินเชื่อ ซึ่งตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและข้อเสนอแนะ จากผู้เชี่ยวชาญวิจัยในครั้งนี้เน้นการวิจัยแบบผสมผสานหรือพหุวิธี (Mixed methods or Multi methods) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก (Logistic regression analysis) ของปัจจัยที่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการเงิน เกษตรกรในเขตภาคกลางตอนล่าง

ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม (Focus Groups) การประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งปรับปรุงมาจากขั้นตอนการวิจัย เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของ ฉลาด จันทรสมบัติ (2550:54) โดยเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action Learning) การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่ออธิบายผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในรายละเอียดเชิงลึกและเพิ่มเติมข้อมูลให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งช่วยให้เกิดความเข้าใจในวิถีความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมของเกษตรกร ทั้งปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

การวิเคราะห์สถิติพื้นฐานเพื่อบรรยายข้อมูลของกลุ่มตัวแปร

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	145	36.3
	หญิง	255	63.7
	รวม	400	100.0

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า สมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน เพศชายจำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.3 เพศหญิงจำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 63.7

ตารางที่ 9 อายุของสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน

ระดับการศึกษา		จำนวน	ร้อยละ
อายุ	ต่ำกว่า 40 ปี	58	14.5
	40 – 50 ปี	155	38.8
	มากกว่า 50 ปี	187	46.8
	รวม	400	100.0

จากตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า สมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน ที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี จำนวน 58 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.5 ช่วงอายุ 40-50 ปี จำนวน 155 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.8 ช่วงอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 187 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.8

ตารางที่ 10 สถานภาพสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน

	จำนวน	ร้อยละ
โสด	60	15.0
สมรส	221	55.3
หม้าย/หย่าร้าง	119	29.8
	400	100.0

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า สถานภาพสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน สถานภาพโสด จำนวน 60 ราย คิดเป็นร้อยละ 15 สถานภาพสมรส จำนวน 221 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.3 สถานภาพหม้าย/หย่าร้าง จำนวน 119 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.8

ตารางที่ 11 ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	204	51
มัธยมศึกษา	137	34.25
สูงกว่ามัธยมศึกษา	59	14.75
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า สมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน มีระดับการศึกษา ระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 204 ราย คิดเป็นร้อยละ 51 ระดับการศึกามัธยมศึกษา จำนวน 137 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.25 สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา จำนวน 59 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.75

ตารางที่ 12 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
1-3 คน	205	51.2
4-6 คน	180	45.0
มากกว่า 6 คน	15	3.5
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า สมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน ในครัวเรือน 1-3 คน จำนวน 205 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.2 ครัวเรือนที่มีสมาชิก 4-6 คน จำนวน 180 รายคิดเป็นร้อยละ 45 ครัวเรือนที่มีสมาชิกมากกว่า6 คน จำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.8

ตารางที่ 13 รายได้ต่อเดือนสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน

รายได้ต่อเดือน (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000	127	31.8
10,001 – 20,000	156	39.0
มากกว่า 20,000	117	29.2
รวม	400	100

จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า สมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน ที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 127 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.8 รายได้ตั้งแต่ 10,001-20,000 จำนวน 156 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.0 รายได้มากกว่า 20,000 จำนวน 29.2 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.2

ตารางที่ 14 รายจ่ายต่อเดือนของสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน

รายจ่ายต่อเดือน (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000	204	51.0
10,001 – 20,000	110	27.5
มากกว่า 20,000	86	21.5
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า สมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน ที่มีรายจ่ายต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 204 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.0 รายจ่ายต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 110 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.5 รายจ่ายตั้งแต่ 20,000 บาท จำนวน 86 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.5

ส่วนที่ 2

2.1 พฤติกรรมการบริโภคของสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน

ตารางที่ 15 เหตุผลที่ใช้พิจารณาในการตัดสินใจกู้ยืมเพื่อการบริโภคสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน

เหตุผล	1		2		3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความจำเป็น	319	79.8	41	10.3	23	5.8
คุณภาพสินค้า	26	6.5	195	48.8	126	31.5
งบประมาณ	10	2.5	41	10.3	76	19.0
กระแสความนิยม	4	1.0	31	7.8	18	4.5
ราคาสินค้า	41	10.3	90	22.5	153	38.3
ราคาสินค้าประเภทเดียวกันแตกต่างยี่ห้อ			2	.5	4	1.0
	400	100.0	400	100.0	400	100.0

จากตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เหตุผลสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน ใช้ในการพิจารณาตัดสินใจในการบริโภคพ่บว่า อันดับหนึ่ง ความจำเป็น จำนวน 319 ราย คิดเป็นร้อยละ 79.8 อันดับสอง คือคุณภาพสินค้า จำนวน 195 ราย คิดเป็นร้อยละ 48.8 อันดับสาม ราคาของสินค้า จำนวน 153 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.3

ตารางที่ 16 สิ่งกระตุ้นที่ทำให้บริโภคสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน

สิ่งกระตุ้น	1		2		3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เงินที่มีอยู่ในมือ	187	46.8	105	26.3	81	20.3
ความจำเป็น	164	41.0	136	34.0	82	20.5
สินค้าลดราคา	26	6.5	85	21.3	178	44.5
สื่อโฆษณา	19	4.8	61	15.3	26	6.5
เพื่อนแนะนำ	2	.5	10	2.5	22	5.5
กระแสความนิยม	2	.5	3	.8	11	2.8
	400	100.0	400	100.0	400	100.0

จากตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สิ่งกระตุ้นที่ทำให้บริโภคพบว่า อันดับหนึ่ง เงินที่มีอยู่ในมือ จำนวน 187 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.8 อันดับสอง ความจำเป็น จำนวน 136 ราย คิดเป็นร้อยละ 34 อันดับสาม สินค้าลดราคา จำนวน 178 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.5

ตารางที่ 17 ครอบครัวของเกษตรกรมีความรู้ต่อการออมของสมาชิก

พฤติกรรมการออม	จำนวน	ร้อยละ
มีการออม	276	69.0
ไม่มีการออม	124	31.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการออมของสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน พบว่า มีการออม จำนวน 276 ราย คิดเป็นร้อยละ 69 ไม่มีการออมจำนวน 124 รายคิดเป็นร้อยละ 31

ตารางที่ 18 ครอบครัวสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน มีเงินเหลือหลังจากหักค่าใช้จ่ายต่อเดือน

เงินเหลือจ่ายหลังหักค่าใช้จ่าย	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 1,000	65	16.3
1,001 – 5,000	165	41.3
5,001 – 10,000	31	7.8
10,001 – 15,000	10	2.5
มากกว่า 15,000	7	1.8
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ครอบครัวของสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน มีเงินเหลือหลังจากหักค่าใช้จ่ายพบว่า ไม่เกิน 1,000 บาท จำนวน 65 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.3 จำนวนเงิน 1,001 – 5,000 บาท จำนวน 165 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.3 3 จำนวนเงิน 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.8 3 จำนวนเงิน 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.5 จำนวนเงินมากกว่า 15,000 บาท จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.8

ตารางที่ 19 วิธีการออมสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน

		จำนวน	ร้อยละ	Percent of Cases
วิธีการออม	รายวัน	25	5.3	9.0
	รายเดือน	95	20.1	34.2
	รับรายได้	86	18.2	30.9
	เงินเหลือ	83	17.5	29.9
	โอกาส	129	27.3	46.4
	กำหนดวงเงินออม	13	2.7	4.7
	ไม่ได้ตั้งวงเงินออม	42	8.9	15.1
รวม		473	100.0	170.1

จากตารางที่ 19 วิธีการออมของสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน พบว่า อันดับหนึ่ง ขึ้นอยู่กับโอกาสในการออม จำนวน 129 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.3 อันดับสอง ออมเป็นรายเดือน จำนวน 95 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.1 อันดับสาม เมื่อรับรายได้ จำนวน 86 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.2

ตารางที่ 20 ปัจจัยการออมสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน

เงินเหลือจ่ายหลังหักค่าใช้จ่าย	จำนวน	ร้อยละ
มีรายได้เพิ่มขึ้น	203	50.7
การศึกษาของบุตร	60	15.0
อัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น	13	3.3
อื่นๆ	124	31.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยการออมของสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน พบว่า การออมเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้นจำนวน 203 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.7 เพื่อการศึกษาของบุตร จำนวน 60 ราย คิดเป็นร้อยละ 15 ออมเมื่ออัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น จำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.3

ตารางที่ 21 สาเหตุไม่มีการออมของสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน

		จำนวน	ร้อยละ	Percent of Cases
สาเหตุที่ไม่ออม	ภาระรายจ่ายมาก	125	62.8	94.7
	มีภาระหนี้สินมาก	74	37.2	56.1
รวม		199	100.0	150.8

จากตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สาเหตุที่สมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน ไม่มีการออมพบว่า สาเหตุที่ไม่ออมเนื่องจากภาระค่าใช้จ่าย จำนวน 125 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.8 สาเหตุที่ไม่ออมเนื่องจากมีภาระหนี้สินมาก จำนวน 74 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.2

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการกู้ยืม

ตารางที่ 22 แหล่งกู้ยืมของสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน

		จำนวน	ร้อยละ	Percent of Cases
แหล่งกู้ยืม	สถาบัน	112	21.9	28.0
	นายทุนเงินกู้	42	8.2	10.5
	บริษัทที่ขายสินค้า	58	11.3	14.5
	ญาติพี่น้อง	131	25.6	32.8
	สถาบันการเงินที่รัฐบาลสนับสนุน เช่น กองทุนหมู่บ้าน	169	33.0	42.3
รวม		512	100.0	128.0

จากตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แหล่งกู้ยืมเงินพบว่า อันดับหนึ่ง กู้ยืมจากสถาบันการเงินที่รัฐบาลสนับสนุน (กองทุนหมู่บ้าน) จำนวน 169 ราย คิดเป็นร้อยละ 33 อันดับสอง กู้จากญาติพี่น้อง จำนวน 131 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.6 อันดับสาม กู้ยืมจากสถาบันการเงิน จำนวน 112 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.9

ตารางที่ 23 สาเหตุการเป็นหนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

		จำนวน	ร้อยละ	Percent of Cases
สาเหตุเป็นหนี้	เพื่อที่อยู่อาศัย	160	20.8%	40.0%
	การเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากนโยบายของภาครัฐ	18	2.3%	4.5%
	เพื่อการศึกษา	145	18.8%	36.3%
	เพื่อชำระหนี้	165	21.4%	41.3%
	เพื่อการลงทุน	132	17.1%	33.0%
	เพื่อการอุปโภค	151	19.6%	37.8%
รวม		771	100.0%	192.8%

จากตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สาเหตุของการเป็นหนี้ของสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน พบว่า อันดับหนึ่ง เพื่อนำไปชำระหนี้เดิมที่มีอยู่ จำนวน 165 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.4 อันดับสอง เพื่อที่อยู่อาศัย จำนวน 160 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.8 อันดับสาม เพื่อการอุปโภค จำนวน 151 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.6

ส่วนที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับนโยบายทางการเงิน

ตารางที่ 24 การทำธุรกรรมทางการเงินผ่านอินเทอร์เนต (Internet Payment)

	จำนวน	ร้อยละ
เคย	93	23.3
ไม่เคย	307	76.8
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน เคยทำธุรกรรมทางการเงินผ่านอินเทอร์เนต จำนวน 93 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.3 ไม่เคยทำธุรกรรมทางการเงินผ่านอินเทอร์เนต จำนวน 307 ราย คิดเป็นร้อยละ 76.8

ตารางที่ 25 การรู้จักระบบการชำระเงินทางอิเลคทรอนิกส์

	จำนวน	ร้อยละ
รู้จัก	356	89.0
ไม่รู้จัก	44	11.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน รู้จักระบบการชำระเงินทางอิเลคทรอนิกส์ จำนวน 356 ราย คิดเป็นร้อยละ 89 ไม่รู้จักระบบการชำระเงินทางอิเลคทรอนิกส์ จำนวน 44 ราย คิดเป็นร้อยละ 11

ตารางที่ 26 การรับรู้ระบบชำระเงินของสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน

		จำนวน	ร้อยละ	Percent of Cases
การชำระเงินที่	เคาน์เตอร์	362	43.3%	96.0%
เกษตรกรรู้จัก	โมบาย	172	20.6%	45.6%
	บัตรเครดิต	96	11.5%	25.5%
	คิวอาร์โคต	43	5.1%	11.4%
	พร้อมเพย์	168	19.5%	43.2%
รวม		836	100.0%	221.8%

จากตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ระบบการชำระเงินทางการเงินแบบใดบ้างพบว่า อันดับหนึ่ง Counter Service. จำนวน 362 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.3 อันดับ Mobile payment จำนวน 172 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.6 อันดับสาม พร้อมเพย์ จำนวน 168 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.5

ตารางที่ 27 ความต้องการเพิ่มความรู้จากหน่วยงานในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงิน

	จำนวน	ร้อยละ
ต้องการ	315	78.8
ไม่ต้องการ	85	21.3
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ความต้องการเพิ่มความรู้จากหน่วยงานในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินพบว่า สมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน มีความต้องการฝึกอบรม จำนวน 315 ราย คิดเป็นร้อยละ 78.8 ไม่ต้องการฝึกอบรม จำนวน 85 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.3

ส่วนที่ 6 ความรู้เกี่ยวกับการความเสี่ยงทางการเงิน

ตารางที่ 28 ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงทางการเงิน

	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ทราบ	380	95.0
ทราบ	20	5.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ความรู้ของของสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน ถึงการวางแผนเกี่ยวกับความเสี่ยงทางการเงิน พบว่าของสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน ไม่ทราบถึงความเสี่ยงทางการเงิน จำนวน 380 ราย คิดเป็นร้อยละ 95 ทราบเกี่ยวกับการวางแผน จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 5

ตารางที่ 29 ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบความเสี่ยงทางการเงิน

	จำนวน	ร้อยละ
รู้มาก	24	6.0
รู้ปานกลาง	314	78.5
รู้น้อย	24	15.5
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงทางการเงิน พบว่า มีของสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน มีความรู้ระดับมาก จำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.00 ระดับปานกลาง จำนวน 314 ราย คิดเป็นร้อยละ 78.5 ระดับน้อย จำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 6

ตารางที่ 30 การวางแผนทางการเงินหรือไม่

	จำนวน	ร้อยละ
มี	392	98.0
ไม่มี	8	2.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์การวางแผนทางการเงินเมื่อได้รับรายได้พบว่า มีการวางแผนทางการเงิน จำนวน 392 ราย คิดเป็นร้อยละ 98 ไม่มีการวางแผนทางการเงิน จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 2

ตารางที่ 31 ความต้องการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินที่ถูกต้อง

	จำนวน	ร้อยละ
ต้องการ	400	100.0
ไม่ต้องการ	0	0.0

จากตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์ความต้องการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินที่ถูกต้องพบว่าของสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน มีความต้องการฝึกอบรมจำนวน 400 ราย คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก(Logistic regression analysis) ของปัจจัยที่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงทางการเงิน

ตารางที่ 32 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยแต่ละด้าน

ตัวแปร	(x_1)	(x_2)	(x_3)	(x_4)	(x_5)	(x_6)	(x_7)	(x_8)	(x_9)	(x_{10})	(x_{11})	(x_{12})	(x_{13})	(x_{14})	(x_{15})
เพศชาย (x_1)	1.000	.107	.220	.033	-.007	-.064	.133	-.067	.311	.279	.058	.179	.069	.089	.026
อายุ<40 ปี (x_2)		1.000	.268	-.289	-.238	.294	.214	-.010	-.014	.008	.026	-.002	.018	-.066	-.010
อายุ40-50ปี (x_3)			1.000	-.220	-.264	.378	.255	-.003	.046	.054	.052	-.005	-.037	-.109	-.108
สถานภาพโสด (x_4)				1.000	.919	-.066	.107	-.105	-.060	-.017	-.044	-.006	-.048	-.077	-.181
สถานภาพสมรส (x_5)					1.000	-.078	.088	.029	-.073	-.036	-.002	-.011	-.065	-.076	-.126
<มัธยมศึกษา (x_6)						1.000	.234	.019	-.028	-.100	-.009	-.061	.034	-.071	-.116
มัธยมศึกษา (x_7)							1.000	.035	-.099	-.014	.085	.065	.055	-.064	-.199
สมาชิก 1-3 คน (x_8)								1.000	-.258	-.135	.125	-.075	-.101	.024	-.024
รายได้<10,000 บาท (x_9)									1.000	.321	-.036	-.092	.177	.093	.144
10,000-20,000 (x_{10})										1.000	-.112	-.170	.085	.110	.138
รายจ่าย<10,000 (x_{11})											1.000	.273	.095	-.051	-.168
10,000-20,000 (x_{12})												1.000	.153	-.017	-.159
มีเงินออม (x_{13})													1.000	.120	.053
รู้เกี่ยวกับความเสี่ยงทางการเงิน(x_{14})														1.000	.174
ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของความเสี่ยงระดับปานกลาง (x_{15})															1.000

จากตารางที่ 32 พบว่าตัวแปรปัจจัยแต่ละตัวแปรมีค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในระดับต่ำ แสดงว่าตัวแปรปัจจัยที่ศึกษาไม่เกิดปัญหาความเป็นสหสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity)

ตารางที่ 33 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติกในรูปค่าสถิติ Chi-Square

	Chi-square	df	sig
Step	82.836	15	.000
Block	82.836	15	.000
Model	82.836	15	.000

จากตารางที่ 33 ใช้ค่า Model Chi-Square เพื่อทดสอบสมมติฐาน

H_o: โอกาสที่จะมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการเงินไม่ขึ้นกับตัวแปรอิสระทุกตัวแปร

H_1: โอกาสที่จะมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการเงินขึ้นกับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปร

ผลการทดสอบพบว่า ค่า Model Chi-Square = 82.836 และมีค่า Sig. = .000 ดังนั้นที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จึง ปฏิเสธ H_o เพื่อยอมรับ H_1 ว่าโอกาสที่จะมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการเงินขึ้นกับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปร

ตารางที่ 34 แสดงการวัดความเหมาะสมของ Logistic model ด้วยค่า -2 Log Likelihood และ Nagelkerke R^2

	ไม่มีตัวแปรอิสระ	มีตัวแปรอิสระ
-2 Log likelihood	277.212	194.377
Nagelkerke R^2		.374

จากตารางที่ 34 ใช้ค่า -2 Log Likelihood เพื่อทดสอบความเหมาะสมของ Model (Goodness of fit) พบว่า ค่า -2 Log Likelihood ที่มีตัวแปรปัจจัยทั้งหมด คือ 194.377 ซึ่งน้อยกว่า -2 Log Likelihood ของ Model ที่มีเฉพาะค่าคงที่ ซึ่งเท่ากับ 277.212 ส่วนค่า Nagelkerke R^2 ซึ่งเป็นค่าที่บอกสัดส่วน หรือค่าร้อยละที่สามารถอธิบาย ความผันแปรใน Logistic Regression model มีค่า 0.374 แสดงว่าสมการโลจิสติกสามารถอธิบายได้ร้อยละ 37.40

ตารางที่ 35 แสดงการทดสอบความเหมาะสมของ logistic model ด้วย Hosmer Lemeshow goodness-of-fit test

Group	มีความรู้		ไม่มีความรู้		Total
	Observed	Expected	Observed	Expected	
1	40	39.917	0	.083	40
2	39	39.819	1	.181	40
3	40	39.613	0	.387	40
4	40	39.302	0	.698	40
5	36	38.850	4	1.150	40
6	41	38.844	0	2.156	41
7	39	37.462	2	3.538	41
8	32	34.934	9	6.066	41
9	32	29.739	8	10.261	40
10	17	17.519	20	19.481	37
Goodness of- fit		Chi-square	df	Sig.	
		17.553	8	.025	

จากตารางที่ 35 แสดงการใช้ค่า Hosmer –Lemeshow goodness-of-fit test เพื่อทดสอบความเหมาะสมของ Model P Model P (ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการเงิน) = $\frac{1}{1+e^{-\omega}}$

โดยที่ w = $\beta_0 + \beta_1$ เพศ $+\beta_2$ อายุ $+\beta_3$ สถานภาพการสมรส $+\beta_4$ ระดับการศึกษา $+\beta_5$ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน $+\beta_6$ รายได้ต่อเดือน $+\beta_7$ รายจ่ายต่อเดือน $+\beta_8$ การออม $+\beta_9$ ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

สมมติฐานที่ทดสอบ คือ

H_0: โมเดลเหมาะสม

H_1: โมเดลไม่เหมาะสม

ผลการทดสอบพบว่าค่าสถิติทดสอบ Chi-Square มีค่า 17.553 และค่า Significance = .025 ซึ่ง > 0.05 จึงยอมรับ H_0 ว่าโมเดลมีความเหมาะสม

ตารางที่ 36 ตารางแสดงตัวแปรอิสระที่เข้าสมการด้วยการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก แบบ Enter method

ตัวแปร	B	S.E.	Wald	df	Sig.
เพศ					
เพศชาย	-.927	.454	4.182	1	.041
อายุ					
ต่ำกว่า 40 ปี	-.542	.638	.722	1	.395
40 – 50 ปี	-1.937	.697	7.738	1	.005
สถานภาพการสมรส					
โสด	2.739	1.184	5.354	1	.021
สมรส	2.434	1.183	4.231	1	.040
ระดับการศึกษา					
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	-1.296	.554	5.477	1	.019
มัธยมศึกษา	-.651	.659	.974	1	.324
จำนวนสมาชิก					
1-3 คน	.068	.424	.025	1	.873
รายได้ต่อเดือน					
ต่ำกว่า 10,000 บาท	-1.758	.471	13.933	1	.000
10,000 – 20,000 บาท	-3.298	.839	15.437	1	.000
รายจ่ายต่อเดือน					
ต่ำกว่า 10,000 บาท	-.784	.544	2.079	1	.149
10,000 – 20,000 บาท	.212	.524	.163	1	.686
การออม					
ออม	.042	.402	.011	1	.917
ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงทางการเงิน					
มีความรู้มาก	-2.174	.961	5.115	1	.024
มีความรู้ปานกลาง	-.808	.650	1.546	1	.214
Constant	-.459	1.275	.130	1	.719

จากตารางที่ 36 พบว่า ตัวแปรปัจจัยที่ทำให้สัดส่วนของการมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการเงินต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 มีจำนวน 8 ตัวแปร ได้แก่ เพศชาย อายุ 40 – 50 ปี สถานภาพการสมรสโสด และสมรส ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท และ10,000 – 20,000 บาท และการมีความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงทางการเงินมาก โดย

ปัจจัยด้านเพศ พบว่า เพศชายมีโอกาสที่จะมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการเงิน ต่ำกว่าเพศหญิง .927 หน่วย

ปัจจัยด้านอายุ พบว่า ผู้ที่มีอายุ 40 – 50 ปี นั้นมีโอกาสที่จะความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการเงิน ต่ำกว่า ผู้ที่มีอายุ ต่ำกว่า 40 ปี และมากกว่า 50 ปี จำนวน 1.937 หน่วย

ปัจจัยด้านสถานภาพการสมรส พบว่า ผู้ที่มีสถานภาพการสมรส โสดและสมรส นั้นมีโอกาสที่จะมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการเงิน มากกว่า ผู้ที่มีสถานภาพการสมรส หม้าย/หย่าร้าง จำนวน 2.739 และ2.434 หน่วย ตามลำดับ

ปัจจัยด้านระดับการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา นั้นมีโอกาสที่จะมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการเงิน ต่ำกว่า ผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และสูงกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 1.296 หน่วย

ปัจจัยด้านรายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท และ 10,000 – 20,000 บาท นั้นมีโอกาสที่จะมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการเงิน ต่ำกว่า ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า20,000 บาท จำนวน 1.758 และ3.298หน่วย ตามลำดับ

ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงทางการเงิน พบว่า ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงทางการเงิน ในระดับมีความรู้มาก นั้นมีโอกาสที่จะมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการเงิน ต่ำกว่า ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับปานกลางและมีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับน้อย จำนวน 2.174 หน่วย

ตารางที่ 37 ตารางแสดงการทำนายโอกาสในการมีความรู้และไม่มีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการเงินจากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก โดยใช้ค่า cut value = .5

ความรู้เกี่ยวกับการจัดการนวัตกรรมทางการเงิน	ผลการทำนายโอกาสในการมีความรู้		ร้อยละความถูกต้อง
	มีความรู้	ไม่มีความรู้	
มีความรู้	347	9	97.5
ไม่มีความรู้	28	16	36.4
รวมทั้งหมด			90.8

จากตารางที่ 37 พบว่า ประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression) สามารถ ทำนายโอกาสในการจัดการนวัตกรรมทางการเงิน ด้านความรู้ได้ร้อยละ 97.50 และทำนายโอกาสในการไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการนวัตกรรมทางการเงิน ได้ร้อยละ 36.40 ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วสมการถดถอยโลจิสติกสามารถทำนายโอกาสในการมีความรู้และไม่มีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการเงิน ได้ ร้อยละ 90.80 และสามารถคำนวณความผิดพลาดในการจัดเข้ากลุ่มได้จากการคำนวณ อัตราความผิดพลาดในการจัดเข้ากลุ่ม (Apparent error rate) ซึ่งมีค่าเท่ากับจำนวนที่จัดเข้ากลุ่มผิด หารด้วยจำนวนตัวอย่างทั้งหมดซึ่งในการจำแนกกลุ่มด้วยการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกในการศึกษาครั้งนี้มีอัตราความผิดพลาดในการจัดเข้ากลุ่ม (Apparent error rate) เท่ากับ $\frac{9+28}{400}$ 0.0925 หรือ ร้อยละ 9.25

หลังจากนักวิจัยได้ทำการสำรวจพื้นที่เบื้องต้นในเขตภาคกลางตอนล่าง และเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานจังหวัดเพชรบุรี ราชบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี เป็นพื้นที่นำร่องเพื่อให้ได้ข้อมูลบริบทในด้านต่างๆ เชิงลึกของพื้นที่ตามกรอบข้อมูลของโครงการส่วนกลาง ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการนำเสนอและการวิจัยเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การกำหนดประเด็นและวางแผนแบบมีส่วนร่วม

ตอนที่ 2 การปฏิบัติให้เป็นจริง

ตอนที่ 3 การสรุปและสะท้อนผล

ตอนที่ 4 แนวทางในการแก้ไขปัญหา

ตอนที่ 1 การกำหนดประเด็นและวางแผนแบบมีส่วนร่วม

1. สมาชิกองค์กรจะเป็นผู้บริหารจัดการร่วมกัน ซึ่งไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคล ดังนั้นหากมีปัญหาขึ้นทำให้ภาระความรับผิดชอบอยู่ในฐานะบุคคลธรรมดา และเป็นการรับผิดชอบแบบไม่จำกัด จึงส่งผลกระทบในการให้บริการทางการเงินขององค์กรการเงินชุมชน เนื่องจากความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นตามมาภายหลัง
2. การขาดความรู้ความสามารถการเงินและขาดความมั่นคงและยั่งยืนต่อการบริการจัดการด้านความเสี่ยงในด้านการเงินเช่น การกำหนดวงเงินสินเชื่อแก่สมาชิก ไม่สามารถสะท้อนผลการดำเนินการที่แท้จริง การบริหารจัดการและการดำเนินงานภายในองค์กร ความเสี่ยงด้านเครดิต เน้นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการผิดนัดชำระหนี้ของสมาชิก อันจะส่งต่อกระแสเงินสดของกิจการต่ำกว่าที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจส่งผลต่อความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

ผลการดำเนินงานในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลสภาพปัจจุบันของชุมชน นำไปสู่การพัฒนาการวางแผน โดยมีแผนและขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญคือ การศึกษาข้อมูลสภาพปัญหาในชุมชน และการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การวางแผนพัฒนา มีวิธีการและกิจกรรมการเรียนรู้คือ จัดเตรียมกลไกการดำเนินงานโครางการ พัฒนาตัวชี้วัดและกำหนดเกณฑ์การประเมิน จัดทำเอกสารและคู่มือการปฏิบัติงาน ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. จัดเตรียมกลไกการดำเนินโครงการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจต่อกระบวนการและเป้าหมายของการดำเนินโครงการและแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการดำเนินงาน ผู้วิจัยได้มีการชี้แจงร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

2. พัฒนาตัวชี้วัดและกำหนดเกณฑ์การประเมิน การดำเนินงานในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดเป้าหมายผลสำเร็จในการดำเนินงานร่วมกับพื้นที่เป้าหมาย วิธีการและขั้นตอนการดำเนินงานทีมวิจัยได้ดำเนินการ 2 วิธีคือ ศึกษาดูงานพื้นที่ดำเนินงาน แล้วนำมาสู่การยกร่างและนำไปทดลองใช้เพื่อหาความเชื่อมั่นกับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่นำร่อง

ผลการดำเนินงาน นำไปสู่การได้ตัวชี้วัดการดำเนินงานอยู่ 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 รายงานการจัดทำตัวชี้วัด

ส่วนที่ 2 แบบประเมิน จำแนกตามกรอบประเมิน 3 ด้าน คือ การพัฒนาเพื่อการแก้ไขปัญหาด้านความเสี่ยงของการให้สินเชื่อ

3. จัดทำเอกสารและคู่มือการปฏิบัติงาน การดำเนินงานในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างคู่มือและแผนแนวทางในการดำเนินงานโครงการ ซึ่งวิธีการดำเนินการประกอบด้วย

1) การประชุมคณะทำงานเพื่อแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ

2) ประชุมนำเสนอคู่มือการดำเนินงานกับคณะทำงาน

3) ปรับแก้ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินและจัดพิมพ์ใช้อบรมวิทยากรกระบวนการ

ผลการดำเนินการ ได้คู่มือ

1) สมุดบันทึกครัวเรือน

2) คู่มือการบริหารสินเชื่อ

ตอนที่ 2 การปฏิบัติให้เป็นจริง

ผลการดำเนินงานในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนข้อมูลนำไปสู่การแก้ไขปัญหา ส่งเสริมการนำแผนไปสู่การปฏิบัติจริงและเพื่อพัฒนาศักยภาพและยกระดับองค์ความรู้สู่กลุ่มเป้าหมาย โดยมีแผนและขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญคือ การจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วม ปฏิบัติตามแผนและปรับปรุง ผ่านวิธีการและกิจกรรมการเรียนรู้คือ การฝึกอบรมวิทยากร กระบวนการ จัดทำข้อมูลรายรับรายจ่าย จัดทำแผนแม่บท การเจรจาแผนสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น และปฏิบัติการสนับสนุนกิจกรรมตามแผนแก้ไขปัญหาทางการเงิน ซึ่งนำเสนอผลการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมดังนี้

1. การฝึกอบรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและเพิ่มทักษะวิทยากรกระบวนการด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน วิธีการ และขั้นตอนการดำเนินงานฝึกอบรมปฏิบัติการทำความเข้าใจคู่มือการดำเนินงานทุกประเภทและศึกษาดูงานชุมชนต้นแบบ

ผลการดำเนินงาน ส่งผลให้คณะทำงานมีความรู้ความเข้าใจและทักษะการเป็นวิทยากรเป็นวิทยากรกระบวนการ ตลอดจนเข้าใจบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานตามคู่มือการดำเนินงาน ประกอบด้วยเทคนิคการนำเสนอผลงาน และมีแผนการดำเนินงานในพื้นที่ที่ชัดเจนมากขึ้น จากการประเมินหลังจากการจัดกิจกรรมทำให้ทีมผู้วิจัยได้ข้อสังเกตคือ กลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่มีความสนใจในรายละเอียดค่อนข้างมาก ผลสำเร็จจากการดำเนินกิจกรรมคือชาวบ้านเคยคิดรอการช่วยเหลือปรับเปลี่ยนวิธีคิดว่าต้องลงมือทำได้เลยเพราะมีองค์ความรู้ กลุ่มเป้าหมายสามารถจับประเด็นวิธีคิดวิธีปฏิบัติของวิทยากรได้ และหลายคนมีการปรับแผนชีวิตของครอบครัวได้ดีขึ้น สอดคล้องกับสภาพปัญหาตนเองได้มากขึ้น บทเรียนสำคัญที่ได้คือ การเลือกคนเข้าร่วมอบรมควรเลือกเฉพาะคนที่สนใจเป็นหลักจะทำให้เข้าตั้งใจอยากเรียนรู้สิ่งใหม่เพิ่มขึ้นและต้องมีการปรับแผนชีวิต หรือแผนพัฒนาคุณภาพชีวิต และกลับไปลงมือปฏิบัติได้เลย

2. จัดทำข้อมูลวิเคราะห์ทางการเงิน เช่นข้อมูลรายรับ ข้อมูลรายจ่าย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าฝึกอบรมต้นแบบได้รู้จักตนเอง โดยผ่านการจัดเก็บบันทึกข้อมูลรายรับรายจ่าย วิธีการขั้นตอนการดำเนินงาน คัดเลือกครอบครัวต้นแบบในแต่ละชุมชน จัดพิมพ์บัญชีครัวเรือน ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจการบันทึกรายการรับ รายการจ่าย ทดลองการปฏิบัติ และอบรมบันทึก วิเคราะห์ข้อมูลรายรับรายจ่ายในระดับชุมชน

ผลการดำเนินงานคณะทำงาน ได้นำระบบการบันทึกรายรับ การบันทึกรายจ่าย มาชี้แจงทำความเข้าใจ ทดลองลงมือปฏิบัติ ได้เริ่มจัดเก็บข้อมูลรายจ่าย เป็นต้นมา จากการวิเคราะห์ข้อมูลการจดบันทึกและ สรุปข้อมูลรายรับรายจ่ายของพื้นที่ภาพรวม

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร โดยศึกษากระบวนการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน สรุปดังนี้ 1)การออม-การ์ฝาก 2)การกู้และการให้กู้ 3)การจัดการผลประโยชน์ตอบแทนและสวัสดิการ 4) การบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์การออมเพื่อส่งเสริมให้สมาชิก กลุ่มสมาชิก และบุคคลทั่วไปมีการออม ส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกออมทรัพย์ เพื่อการพึ่งพิงตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิก โดยส่งการออมออย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนข้อมูลดังต่อไปนี้

1. เพื่อส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชน
2. เป็นสถาบันให้สินเชื่อแก่สมาชิกของชุมชนทุกระดับและเครือข่ายชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงตามความจำเป็น
3. เพื่อลดต้นทุนการผลิตโดยตัดระบบพ่อค้าคนกลาง ตัดวงจนหนี้นอกระบบได้จึงเป็นเป็นแหล่งแปลงหนี้นอกระบบของสถาบันการเงินในการปลดหนี้ครัวเรือน
4. เป็นศูนย์กลางการบริการและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุน
5. การกระทำกิจการอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องและเกี่ยวเนื่องในการจัดการให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสถาบันการเงินชุมชนตามที่คณะกรรมการบริหารสถาบันการเงินเห็นสมควร โดยความเห็นชอบของประชาชนหรือที่ประชุมใหญ่สามัญ
6. เป็นตัวแทนในการบริการธุรกรรมทางการเงินและอื่นๆของธนาคารออมสิน
7. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการพึ่งพิงตนของชุมชนให้เกิดสังคมเอื้ออาทรและความสัพมนธ์ที่ดีของคนในชุมชน
8. เป็นแหล่งเชื่อมโยงธุรกิจร้านค้าเครือข่ายประจำตำบลและองค์กรชุมชน

การดำเนินงานด้านสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน

การดำเนินงานด้านสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชนนั้น มีหลักในการรับสมัครสมาชิกโดยเน้นการออมเป็นสำคัญ เพื่อให้ความเจริญในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนอย่างมั่นคงยั่งยืน โดยผู้ฝากเงินควรมีอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปขึ้นอยู่กับประเภทของการออม

1. การออม

การดำเนินงานด้านแหล่งที่มาของเงินออมและเงินให้สินเชื่อแหล่งเงินของสถาบันการเงินที่ให้บริการในสถาบันการในสถาบันการเงินชุมชน ได้จากการออมของสมาชิกและบุคคลทั่วไป ซึ่งจำนวนเงินออมเหล่านี้ไปให้บริการสินเชื่อเพื่อก่อให้เกิดรายได้แก่สถาบันการเงินชุมชน และปันผลให้สมาชิก โดยแบ่งประเภทแหล่งเงินของสถาบันการเงินได้ดังนี้

- การออมรายเดือน เป็นเงินที่สมาชิกนำฝากกับสถาบันการเงินชุมชนเป็นครั้งคราวตามความต้องการ เพื่อออมเพิ่มจากเงินสัจจะสะสมปกติ
- สัจจะสะสม เป็นเงินที่สมาชิกฝากกับสถานันการเงินชุมชนสม่ำเสมอเป็นประจำทุกเดือน เพื่อเป็นการเพิ่มหุ้นในสถาบันการเงินชุมชน โดยได้รับเป็นปันผลเป็นการตอบแทน
- ฝากออมทรัพย์ เป็นเงินที่สมาชิกหรือบุคคลทั่วไปนำฝากกับสถาบันการเงินชุมชน เพื่อการเก็บรักษาเงินและเบิกใช้ตามความต้องการ โดยได้รับดอกเบี้ยเป็นการตอบแทน
- เงินกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้าน เป็นเงินที่รัฐบาลจัดการให้หมู่บ้านเพื่อดำเนินการบริหารจัดการให้ชุมชนเข้าถึงแหล่งทุนได้โดยไม่คิดดอกเบี้ย
- เงินกู้ต่อยอดจากธนาคาร เป็นเงินที่สถาบันการเงินชุมชนกู้มาเพื่อต่อยอดการดำเนินงานให้สามารถบริการทางการเงินกับสมาชิกได้เพิ่มขึ้น โดยจ่ายดอกเบี้ยตามที่ตกลงกับธนาคาร

การดำเนินงานด้านการกำหนดประเภทเงินออมของสถาบันการเงินชุมชนเงินฝากของสถาบันการเงินชุมชนที่ให้บริการแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไปโดยสรุปจำแนกได้ดังนี้

1. เงินฝากสัจจะสะสม/หุ้น(มีเงินปันผล)
2. เงินฝากออมทรัพย์รายเดือน / สัจจะพิเศษ เพื่ออนาคตที่มั่นคง
3. เงินฝากออมทรัพย์ฝากเมื่อพร้อมถอนเมื่อจำเป็น
4. เงินฝากประจำเพื่อการออมระยะยาว

2. การกู้และการให้กู้ เป็นไปตามข้อตกลงระเบียบของสถาบันการเงินชุมชนนั้น และเป็นไปตามความเหมาะสมของแต่ละชุมชน

การดำเนินงานด้านการกำหนดประเภทสินเชื่อของสถาบันการเงินชุมชน

งานด้านสินเชื่อของสถาบันการเงินชุมชนที่ให้บริการแก่สมาชิกปละบุคคลทั่วไปโดยสรุปจำแนกได้ดังนี้

- สินเชื่อส่งเสริมอาชีพ (วิสาหกิจชุมชน สินเชื่อส่วนบุคคล) ใช้เงินกองทุนหมู่บ้านเป็นแหล่งสินเชื่อ
- สินเชื่อชีวิตสุขสันต์ (ปลดหนี้) ใช้เงินจากเงินกองทุนหมู่บ้านเป็นแหล่งเงินให้สินเชื่อ
- สินเชื่อเพื่อการเกษตร (ชำระเป็นงวด 6 เดือน รายปี) ใช้เงินกองทุนหมู่บ้านเป็นแหล่งเงินให้สินเชื่อ
- สินเชื่อเพื่อการศึกษา ใช้เงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำเป็นแหล่งเงินให้สินเชื่อ
- สินเชื่อทันใจ (ฉุกเฉิน) ใช้เงินกู้ต่อยอด หรือออมทรัพย์รายเดือน/สัจจะพิเษษเป็นแหล่งเงินให้สินเชื่อ
- สินเชื่อสวัสดิการชุมชน(ใช้จ่ายในครัวเรือน) ใช้เงินฝากสัจจะสะสม/หุ้น เป็นแหล่งเงินให้สินเชื่อ

3. การจัดการประโยชน์ตอบแทนและสวัสดิการ รายได้ที่เกิดจากการดำเนินการของสถาบันการเงินชุมชน รายได้ส่วนหนึ่งจะต้องนำมา ทำประโยชน์ให้กับสมาชิกและชุมชนของตนเอง อยู่ในรูปแบบการช่วยเหลือด้านสุขภาพและสภาพความเป็นอยู่ตั้งแต่เกิดจนตาย
4. การบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน

ที่มาของเงินทุนสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน จากแหล่งต่างๆ ดังนี้

- การระดมเงินทุน โดยการรวมเงินทุนหรือเงินลงหุ้นของกลุ่ม องค์กร กองทุนการเงินที่เป็นสมาชิก
- การสนับสนุนการดำเนินงานจากทางราชการ องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนและสมาชิก
- เงินบริจาค เป็นเงินที่มีหน่วยงานราชการ เอกชน หรือประชาชน ที่มีจิตศรัทธาและมีความประสงค์ที่จะบริจาคให้กับสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสมาชิก ซึ่งทุนการกำเนินการมาจาก การรวมเงินทุนหรือลงหุ้นของกลุ่ม องค์กร กองทุนการเงินที่เป็นสมาชิก
- ด้านกรรมการบริหารสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน

ที่มาของกรรมการบริหารสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนมาจาก

- ประธานหรือกรรมการผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากกลุ่ม องค์กร กองทุนการเงินที่สมัครใจเข้าร่วมกันจัดตั้งสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน อย่างน้อยทุนละ 1 คน
- ผู้นำ ผู้ทรงคุณวุฒิ ในหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ได้รับการคัดเลือกจากเวทีประชาคม ให้เป็นคณะกรรมหารบริหารสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน เพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการกองทุนชุมชนให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจำนวนผู้นำ ผู้ทรงคุณวุมิอย่างมากต้องไม่เกินกึ่งหนึ่ง

โครงสร้างคณะกรรมการสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน

คณะกรรมการบริหารประกอบด้วย

- ประธาน
- รองประธาน
- เหรัญญิก
- ประชาสัมพันธ์
- เลขานุการ
- กรรมการฝ่ายสมาชิกสัมพันธ์
- กรรมการฝ่ายส่งเสริมและพัฒนา
- กรรมการฝ่ายสินเชื่อ
- กรรมการฝ่ายการเงินและบัญชี
- กรรมการฝ่ายนิติกรรมและเร่งรัดหนี้สิน
- กรรมการฝ่ายอื่นๆ ตามความเหมาะสม

ที่ปรึกษาสถาบันการเงินชุมชน (เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ)

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารสถาบันการจัดการกองทุนชุมชน คณะกรรมการบริหารสถาบันการจัดการชุมชนมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานของสถาบันกรจัดการเงินทุนชุมชน
- ส่งเสริมสนับสนุนการจัดระเบียบการบริหารจัดการกองทุนและเงินทุนในชุมชนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เช่นการให้กู้ยืม การโอนแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ของสมาชิก การปรับปรุงหรืออกกฎเกณฑ์ เงื่อนไข ระเบียบข้อบังคับ ข้อตกลงร่วมกันระหว่างกองทุนกับกองทุน หรือกองทุนกับสมาชิกให้เอื้อต่อการดำเนินงานกองทุนและประโยชน์ของสมาชิก การปรับปรุงออกกฎเกณฑ์ เงื่อนไข ระเบียบข้อบังคับ ข้อตกลงร่วมกันระหว่างกองทุนกับกองทุนหรือกองทุนกับสมาชิกให้เอื้อต่อการดำเนินงานกองทุนและประโยชน์ของสมาชิก
- ส่งเสริมกองทุนชุมชน ให้มีการบูรณาการการบริหารจัดการร่วมกันอย่างเป็นระบบ
- ประสานงานกับสถาบันการเงินและหน่วยงานต่างๆ เพื่อพัฒนากองทุนชุมชน
- ส่งเสริมความรู้และทักษะในการบริหารจัดการกองทุนและการดำเนินกิจกรรมด้านต่างๆ เพื่อให้กองทุนในชุมชนมีความเข้มแข็ง
- กำกับดูแลและควบคุมการดำเนินงานของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และมติที่ประชุมสถาบันการเงินชุมชน

- ดำเนินกิจกรรมของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนให้เจริญก้าวหน้าและเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- ดูแลรักษาทรัพย์สินของสถาบันการจัดการเงินชุมชน
- จัดทำงบดุล กำไรขาดทุนประจำปี
- จัดทำร่างระเบียบข้อบังคับของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนเสนอต่อที่ประชุมสมาชิก
- จัดประชุมตามที่กำหนดในระเบียบการดำเนงานของสถาบัน
- ดำเนินการอื่นตามมติของสมาชิก

ด้านสมาชิก

การดำเนินงานของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน มีความต้องการให้ทุกกลุ่มองค์กร กองทุนการเงินในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นสมาชิกของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนโดยขึ้นอยู่กับความพร้อมและความสมัครใจได้แก่ กองทุนที่เกิดจากความร่วมมือของประชาชนดำเนินการก่อตั้งโดยการสนับสนุนจากภาครัฐ เอกชน และประชาชนเช่นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มอาชีพ

- กองทุนที่เกิดจากการสนับสนุนงบประมาณภาครัฐและเอกชนหรือภาคีการพัฒนาอื่นๆ เช่นกองทุนตามโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ด้านระเบียบข้อบังคับ

การกำหนดงานของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนควรกำหนดให้มีรายละเอียดการบริหารจัดการที่ครอบคลุมการดำเนินงานกองทุน ทุกกองทุน โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารจัดการอกองทุนของตนเองโดยมีขั้นตอนการจัดระเบียบข้อบังคับของสถาบันการจัดการเงินทุตนชุมชน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คณะกรรมการบริหารสถาบันจัดการเงินทุนชุมชนดำเนินการยกร่างระเบียบข้อบัคับของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 คณะกรรมการบริหารสถาบันการจัดการเงินชุมชน นำยกร่างระเบียบข้อบังคับของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน มอบให้กับคณะกรรมการกองทุนต่างๆ ที่สมัครใจเข้าเป็นสมาชิกสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน ไปศึกษาและให้ความคิดเป็นเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆ ของกลุ่มกองทุนที่เป็นสมาชิกสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการสถาบัน

ขั้นตอนที่ 3 คณะกรรมการบริการสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างระเบียบข้อบังคับของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน ที่ผ่านความเห็นชอบของสมาชิกตามขั้นตอนที่ 2

ขั้นตอนที่ 4 นำร่างระเบียบข้อบังคับของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน ฉบับที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน เข้าเสนอที่ประชุมของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน คณะกรรมการกองทุนต่างๆ ที่เป็นสมาชิกของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน คณะกรรมการกองทุนต่างๆ ที่เป็นสมาชิกของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนและที่ปรึกษาของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบระเบียบข้อบังคับของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนฉบับดังกล่าว

ขั้นตอนที่ 5 คณะกรรมการบริหารสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนนำร่างระเบียบข้อบังคับของสถาบัน ที่ผ่านความเห็นชอบตามขั้นตอนที่ 4 ประกาศใช้ระเบียบข้อบังคับของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนให้สมาชิกสาถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน

ด้านกิจกรรมของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน

สถาบันการเงินทุนชุมชน มีแนวทางในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกองทุนที่เป็นสมาชิกหรือกิจกรรมที่สมาชิกไม่ได้ดำเนินการหรือดำเนินการแล้วไม่ประสบผลสำเร็จ โดยสถาบันการเงินชุมชนสมารถดำเนินกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมได้ดังนี้

1. การให้บริการกู้เงินแก่สมาชิก
2. การปรับเปลี่ยนสัญญากู้เงินของสมาชิก
3. การโอนภาระหนี้สินระหว่างกองทุนสมาชิก
4. การทำข้อตกลงระหวางกองทุนเพื่อการกิจกรรมร่วมกัน
5. การให้บริการด้านการเงิน จัดทำบัญชีงบดุล
6. การให้บริการด้านการปรับปรุงและพัฒนาระบบงาน
7. การให้บริการด้านระเบียบ กฎหมาย
8. การให้บริการด้านการติดตาม เร่งรัดหนี้สินของสมาชิก
9. บริการด้านส่งเสริมพัฒนาอาชีพ
10. บริการด้านฝึกอบรม ประชุมสัมมนา ศึกษาดูงานแก่สมาชิก

11. การสวัสดิการชุมชน เช่นการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการกลุมฌาปนกิจสงเคราะห์ กองทุนประกันความเสี่ยง
12. การลงทุนประกอบธุรกิจด้านต่างๆ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของสถาบัน
13. การร่วมลงทุนกับสมาชิกในการดำเนินธุรกิจต่างๆ

แนวทางการจัดทำกิจกรรมประเภทต่างๆ ของสถาบันการเงินชุมชน

กิจกรรมประเภทต่างๆ ของสถาบันการเงินชุมชน ถือว่าหัวใจขอความสำเร็จในการดำเนินงานของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน จึงมีเป้าหมายในการที่จะทำให้กลุ่มองค์กรกองทุนการเงินในหมู่บ้าน/ ชุมชน มีความเข้มแข็ง บริหารจัดการเงินทุนชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อให้สถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนสมารถดำเนินกิจกรรมประเภทต่างๆ ให้เหมาะสมกับความต้องการของสมาชิกและคนในชุมชน และสอดคล้องกับสถานการณ์ของชุมชน จึงควรดำเนินการดังนี้

1. สำรวจความต้องการของสมาชิกทุกคนในชุมชนเพื่อให้ได้ข้อมูลความต้องการในการจัดทำกิจกรรมซองชุมชนอย่างแท้จริง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน
2. สำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่จะดำเนินการตามข้อ 1 ซึ่งมีผลต่อการดำเนินงานของสถาบันการจัการเงินทุนชุมชน
3. การระดมความคิดเห็น โดยมีคณะกรรมการบริหารตัวแทนสมาชิกและที่ปรึกษาของสถาบันการเงินชุมชน พิจารณาทั่วไป
4. กำหนดแนวทางและขั้นตอนในการดำเนินงานและจัดทำแผนงานสถาบันการเงินชุมชน
5. จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถาบันการเงินชุมชน
6. ดำเนินงานกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการ
7. คิดตามและประเมินผลความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงแก้ไข
8. สรุปรวมรวมปัญหา/อุปสรรคจากการดำนินงานและนำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการบริหาร/สมาชิก เพื่อหาแนวทางการแก้ไขการดำเนินงานต่อไป

รายได้ของสถาบันการเงินชุมชน

สถาบันการเงินชุมชนมีรายได้ดังต่อไปนี้

1. ดอกผลจากการให้สมาชิกกู้ยืม
2. ค่าธรรมเนียมค่าสมัครสมาชิก
3. รายได้จากการจัดกิจกรรมให้บริการแก่สมาชิก เช่นการดำเนินธุรกิจ การลงทุน การให้บริการกู้ยืมแก่องค์กรการเงินอื่น ค่าลงทะเบียนฝึกอบรม ค่าบริการ การจัดทำบัญชีงบดุลเร่งรัดหนี้สิน เป็นต้น
4. รายได้อื่นตามที่สถาบันกำหนด

การประชุมเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีความกำคัญต่อการบริหารจัดการสถาบัน การจัดการเงินสถาบันการเงินชุมชน เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าและการเคลื่อนไหวในการดำเนินงาน นอกจากนี้ทำให้สถาบันการเงินชุมชน ได้มีการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานต่างๆ ของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน ซึ่งแบ่งการประชุมออกเป็น 3 ประเภทคือ 1. การประชุมประจำเดือน 2. การประชุมสามัญประจำปี 3. การประชุมวิสามัญ

การประชุมของสถาบันการเงินชุมชนมีดังนี้

1. การประชุมคณะกรรมการบริหารสถาบันการเงินชุมชนประจำเดือน มีวิธีการดำเนินการดังนี้

- คณะกรรมการบริหารสถาบันการเงินชุมชนประชุมประจำเดือนอย่างน้อยเดือนละ ครั้ง ต้องมีการกำหนดวัน เวลา และมีสถานที่ที่เหมาะสม
- ประเด็นเนื้อหาการประชุม ต้องมีการสรุปผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชนที่การ มีการวางแผนการดำเนินงาน การวางแผนดำเนินกิจกรรมสนับสนุนสมาชิก การติดตามผลการดำเนินงานที่ผ่านมา การแสวงหาความร่วมมือจากภายนอก ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

2. การประชุมใหญ่สามัญประจำปี มีวิธีการดำเนินการดังนี้
คณะกรรมการบริหารสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน จัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ปีละ 1 ครั้ง โดยมีผู้แทนกลุ่ม องค์กรกองทุนการเงินชุมชนที่เป็นสมาชิกสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนเข้าร่วมประชุม เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา และขอความเห็นชอบแผนการดำเนินงานประจำปี
การประชุมใหญ่สามัญประจำปี
   - คณะกรรมการบริหารสถาบันการเงินชุมชน
   - สมาชิก ผู้แทนสมาชิกที่ได้รับมอบหมายที่ปรึกษาปีละครั้งหลังสิ้นปีทางบัญชี ภายใน 60 วัน ประเด็นเนื้อหาการประชุมมีรายละเอียดเกี่ยวกับ การ

แถลงผลการดำเนินงานในรอบปี การเสนองบดุลประจำปี การขอความเห็นชอบแผนการดำเนินงานประจำปี การให้ความเห็นชอบระเบียบข้อบังคับที่มีการปรับปรุงแก้ไข

3. การประชุมวิสามัญมีวิธีการดำเนินการดังนี้

คณะกรรมกาการบริหารสถาบันการเงิน สามารถจัดการประชุมวิสามัญได้เมื่อสถาบันการเงินมีความจำเป็นเร่งด่วนที่เป็นปัญหาความเดือดร้อนของสมาชิกที่ไม่อาจรอได้ถึงการประชุมใหญ่สามัญประจำปี เพราะอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่การดำเนินงานของสถาบัน หรือสมาชิกจำนวนเกินกึ่งหนึ่ง ร้องขอให้จัดการประชุม

การประชุมวิสามัญ

- คณะกรรมการสถาบันการเงินชุมชน
- สมาชิก ผู้แทนสมาชิกที่ได้รับมอบหมาย
- ที่ปรึกษา

เมื่อมีความจำเป็นเร่งด่วนหรือสมาชิกร้องขอให้จัดการประชุม ประเมิน เนื้อหาการประชุม เรื่องจำเป็นเร่งด่วน การพิจารณาเรื่องสมาชิกเสนอ การพิจารณาเรื่องที่คณะกรรมการเสนอ

การจัดทำแผนการดำเนินงานของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน

สถาบันการเงิน จัดทำการเงินจะต้องมีการจัดทำแผนการดำเนินงานที่มีทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน เนื่องจากแผนการดำเนินงานจะทำให้สถาบันการจเงินดำเนินงานอย่างมีเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งแผนการดำเนนงานความเป็นแผนระยะปานลาง และแผนปฏิบัติการประจำปีดังนี้

- แผนระยะปานกลาง เป็นแผนการดำเนินงานที่มีการวางแผนการทำงานของสถาบันการเงินชุมชนมีระยะเวลา 3- 5 ปี ซึ่งเป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าว่ามีอนาคตจะเกิดอะไรขึ้น สถาบันการงเนชุมชนควรจะต้องเตรียมความพร้อมอย่างไร
- แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นการนำแผนระยะปานกลางมาทบทวนและจัดทำเป็นแผนงาน โครงการประจำปีของสถาบันการเงินชุมชน ซึ่งเป็นการดำเนินการในรอบปีของสถาบันการเงินชุมชน โดยปรกฏไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี

การจัดทำข้อบังคับงบประมาณประจำปีของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน

ประโยชน์การจัดทำข้อบังคับงบประมาณประจำปีของสถาบันการเงินชุมชนมีดังนี้

1. ประมาณการรายรับประจำปี ส่งผลให้สถาบันการเงินชุมชนทราบถึงความเคลื่อนไวของเงินทุน ที่มีอยู่ของสถาบันการเงินชุมชนประจำปีว่ามีเท่าไรและคาดการณ์ว่าในปีถัดไปสถาบันการเงินเงินชุมชน มีเงินทุนเพิ่มขึ้นเท่าไร การบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของสถาบันการจัดการเงินชุมชน
2. ประมาณการรายจ่ายประจำปี จะทำให้สถาบันการเงินชุมชนสามารถวางแผนการสนับสนุนการจัดทำกิจกรรมต่างๆ ของสถาบันการจัดการเงินทุนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสมาชิกของชุมชน

วิธีการจัดทำข้อบังคับงบประมาณประจำปีของสถาบันการงินชุมชน ข้อบังคับงบประมาณประจำปีของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนมีวิธีการจัดทำดังนี้

1. จัดประชุมคณะกรรมการการบริหารสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนและผู้เกี่ยวข้องเพื่อตรียมการร่างข้องบังคับงบประมาณประจำปีของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน
2. มอบหมายตัวแทนของคณะกรรมการบริหารสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนและผู้เกี่ยวข้องในการรวบรวมข้อมูลที่จะใช้ประกอบการจัดทำข้องบังคับงบประมาณปร่ะจำปีของสถาบันการเงินชุมชน
3. ตัวแทนของคณะกรรมกาบริหารสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนและผู้เกี่ยวข้องวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวม และวางแผนจัดทำข้อบังคับงบประมาณประจำปีของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน
4. คณะกรรม่การบริหารสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนและที่ปรึกษานำข้อบังคับงบประมาณประจำปีของสถาบันการจัดการเงินชุมชนที่จัดทำมาพิจารณาและให้ความเห็นชอบ
5. คณะกรรมการบริหารสถาบันการเงินชุมชน จัดประชุมใหญ่สามัญเพื่อแจ้งข้อบับคับงบประมาณประจำปีของสถาบันการเงินชุมชนที่พิจารณาเห็นชอบให้ประชุมใหญ่สามัญประจำปีทราบ

สถานที่ทำการสถาบันการงินชุมชน

สถานที่ทำการสถาบันการเงินนับว่ามีความสำคัญในการดำเนินงาน เนื่องจากเป็นสถานที่ในการดำนินกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งเป็นสถานที่คณะกรรมการบริหารของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน พนักงาน ลูกจ้างของสถาบันเพื่อใช้เป็นสถานที่ในการปฏิบัติงาน การประสานงานและติดต่อกับ

สมาชิกรวมทั้งผู้ที่มาติดต่อกับสถาบันการจัดการเงินชุมชน เพื่อความเชื่อมั่น ศรัทธาในการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน ลักษณะของสถานที่ทำการสถาบัน ควรมีลักษณะดังนี้

1. อาคารที่ทำการชั่วคราว กรณีที่สถาบันการเงินชุมชน ไม่มีเงินทุนในกาจัดหาอาคารที่ทำการถาวร ในระยะเริ่มแรก สถาบันการเงินชุมชนจะต้องมีที่ทำงานของตนเองที่เป็นที่ทำการชั่วคราวไปพลางก่อน เช่นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อาคารสาธารณะในชุมชน
2. อาคารที่ทำการถาวร กรณีที่สถาบันการเงินชุมชนมีเงินทุนในการบริหารจัดการ ควรจัดหาอาคารที่ทำการถาวรในการดำเนินการ

เอกสารในการดำเนินการ บัญชี ทะเบียน สถาบันการเงินชุมชน ประกอบด้วย

1. เอกสารประกอบด้านการเงิน ประกอบด้วย ใบสมัคร ระเบียบข้อบังคับของสถาบันการเงินชุมชน ใบสำคัญรับเงิน ใบเสร็จรับเงิน ในสำคัญจ่าย เอกสารในการถอนเงิน สมุดตรวจเยี่ยม หนังสือสัญญาเงินกู้ หนังสือสัญญาค้ำประกัน สมุดบันทึกการประชุม สมุดลงเวลาคณะกรรมการบริหารสถาบันการเงินชุมชน
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบัญชี ระบบบัญชี ประกอบด้วย บัญชีเงินสด บัญชีรายวันรับ บัญชีรายวันจ่าย บัญชีแยกประเภท งบกำไรขาดทุน งบดุล
3. เอกสารทะเบียน ประกอบด้วย ทะเบียนคณะกรรมการบริหารสถาบันการเงินชุมชน ทะเบียนข้อมูลกองทุนในชุมชน ทะเบียนสมาชิกของสถาบันกาจัดการเงินทุนชุมชน ทะเบียนคุมทรัพย์สินของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน ทะเบียนเกี่ยวกับกิจกรรมของสถาบันการจัดการเงินชุมชนเช่น
    - 3.1 กิจกรรมให้กู้ยืม ได้แก่ทะเบียนคุมสัญญาเงินกู้ ทะเบียนคุมลูกหนี้
    - 3.2 กิจการรมระดมทุน ได้แก่ ทะเบียนคุมเงินหุ้น
    - 3.3 กิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน ได้แก่ ทะเบียนผู้ได้รับการช่วยเหลือด้านสวัสดิการ เช่น เด็กแรกเกิด ค่ารักษาพยาบาล ฌาปนกิจสงเคราะห์ ทุนการศึกษา
    - 3.4 กิจกรรมด้านพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็ง ได้แก่ทะเบียนรายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทะเบียนคุมวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ ทะเบียนคุมเงินโครงการ

การพัฒนาสถาบันการจัดการเงินชุมชนให้เข้มแข็ง

1. การประชุมประจำเดือน ต้องมีการกำหนดวันประชุมที่ชัดเจน มีสาระสำคัญ มีความต่อเนื่อง (โดยมีเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนสำหรับการเป็นพี่เลี้ยง)
2. การจัดทำแผนการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วยแผนระยะปานกลาง 3-5 ปี แผนปฏิบัติการประจำปีซึ่งเปรียบเสมือนเข็มทิศในการทำงาน
3. การจัดทำข้อบังคับประมาณประจำปี บัญชี งบดุล ประมาณการรายรับ ประมาณการรายจ่าย
4. การฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิการ
5. การนิเทศ เสนอแนะ
6. การจัดกิจกรรม โดยยึดแผนปฏิบัติการประจำปีและข้อบังคับงบประมาณประจำปีเป็นหลัก โดยเริ่มจากกิจกรรมง่ายๆ ไปหายาก และเป็นกิจกรรมที่กระทำโดยต่อเนื่อง
7. การแสวงหาความร่วมมือ ในเรื่องงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ด้านวิชาการ บุคลากร

การวางแผนติดตามผลการดำเนิน

สถาบันการเงินชุมชนแต่ละแห่ง กำหนดวันและเวลาทำการที่แตกต่างกันตามข้อตกลงของสมาชิก โดยส่วนใหญ่จะเปิดทำการสัปดาห์ละ 1 วัน ในช่วงเวลา 9.00-12.00 น. หรือทุกวัน ในช่วงเวลา 8.00-12.00 น. ทั้งนี้เพื่อให้สามารถนำเงินจากการดำเนินงานไปฝากธนาคารหรือนำไปติดต่อชำระค่าสาธารณูปโภคแทนสามาชิกได้ในช่วงเวลาหลังสถาบันการเงินชุมชนเปิดทำการ

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยการจัดการนวัตกรรมและภูมิปัญญา การเปลี่ยนผ่านของสถาบันการเงินชุมชนในเขตภาคกลางตอนล่าง เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเงินของชุมชนเกษตรกร ซึ่งเป็นหน่วยพื้นฐานหลักของประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเงินของครัวเรือนเกษตรกร ซึ่งเป็นหน่วยพื้นฐานหลักของประเทศ ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาความยั่งยืนทางการเงิน โดยศึกษาจาก 1 เพื่อวิเคราะห์สภาวะความมั่นคงทางด้านการเงินโดยศึกษากระบวนการทำงานของสถาบันการเงินชุมชน เพื่อพัฒนาแนวทางแก้ไขปัญหาทางการเงินของสถาบันการเงินาของสถาบันการเงินโดยเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาทางการเงินด้านความเสี่ยงของรายได้จากผลตอบแทนในการให้สินเชื่อ ในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 3 จังหวัดได้แก่ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดราชบุรี โดยใช้กระบวนการดำเนินงาน การวิจัยและพัฒนาโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนาโดยประยุกต์ใช้ การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action Learning) เป็นหลัก คือ 1.การสำรวจข้อมูลสภาพปัญหาปัจจุบัน 2.การวิเคราะห์ข้อมูล 3.การจัดทำแผน 4.ปฏิบัติตามแผนและสรุปผล ผลการดำเนินงานปรากฏดังนี้

1) แนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

ผลการดำเนินงาน

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความร่วมมือพัฒนาแก้ไขปัญหาหนี้สิน โดยเกิดกลไกการดำเนินงานมีผู้เข้ารับการฝึกอบรม เป็นเป้าหมายในการพัฒนา โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันผ่านการบันทึกรายได้รายจ่าย เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา

2) การสร้างกระบวนการเรียนรู้ จัดการองค์ความรู้ของชุมชน สู่การแก้ไขปัญหาหนี้สิน มีการเรียนรู้สู่การปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สิน โดยมีขั้นตอนกระบวนการดำเนินงานและผลการปฏิบัติที่สำคัญดังนี้

1. การสำรวจข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาในประเด็นของรายได้
2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การวางแผน เพื่อแก้ไขปัญหา
3. การจัดทำแผนแบบผ่านการหารือเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สิน เพื่อนำไปสู่การรับรู้ เป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกัน
4. ปฏิบัติตามแผน สรุปผลการดำเนินงานจากข้อมูลที่สำรวจ
5. การติดตามประเมินผล
6. สรุปบทเรียนและแลกเปลี่ยน โดยการนำเสนอผลการดำเนินงานบทเรียนสำคัญ ปัญหาอุปสรรคและแผนการดำเนินการ ประกอบการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และใน

ข้อคิดเห็นโดยนักวิชาการ ผลการดำเนินงานทำให้ทราบผลการดำเนินงานถึงผลสำเร็จ บทเรียนสำคัญ ปัญหา อุปสรรค และแผนการดำเนินงาน

ทีมวิจัยได้จัดกระบวนการเรียนรู้ ติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงาน ส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และหาทางออกการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้มีการประเมิน กลุ่มเป้าหมายได้ทราบสถานการณ์ และความเคลื่อนไหว การดำเนินการคู่การวางแผนพัฒนาถ่ายทอดขยายผลการพัฒนาศักยภาพยกระดับองค์ความรู้สู่กลุ่มเป้าหมาย คือ ให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย ตามประเด็นที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชน คือ การฝึกอบรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน การออมภาคครัวเรือน การบริหารการเงินส่วนบุคคล และการป้องกันความเสี่ยงในด้านต่างๆ เช่นความเสี่ยงเกี่ยวกับการเงิน และเน้นการบันทึกรายได้ รายจ่ายให้แก่กลุ่มเป้าหมาย

ผลการให้ความรู้ กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาและความพอใจในระดับที่ดี มีทักษะและเกิดความตระหนักในการบันทึกรายได้ รายจ่าย และช่องทางการชะลอรายจ่าย เพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว การส่งเสริมสนับสนุนเพื่อป้องกันความเสี่ยงด้านการเงิน ตามความต้องการของชุมชน

จากกระบวนการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ โดยมีขั้นตอนกระบวนการดำเนินงานและปฏิบัติที่สำคัญดังนี้

1. การวางแผน ระหว่างผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายในการป้องกันความเสี่ยงด้านการเงินของกลุ่มเป้าหมาย โดยเริ่มจากการข้อมูลสภาพปัจจุบันปัญหาของกลุ่มเป้าหมาย และการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นกลไกหลักให้เกิดการมีส่วนร่วม โดยใช้เครื่องมือการบันทึกรายได้รายจ่าย มาวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหา เพื่อป้องกันความเสี่ยงทางด้านรายได้ ซึ่งจากผลการใช้วิธีการดังกล่าวนำไปสู่การเกิดการทำงานแบบบูรณาการระหว่างกลุ่มเป้าหมายและทีมวิจัย นำไปสู่การขับเคลื่อนของแผนการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินของกลุ่มเป้าหมาย
2. การปฏิบัติให้เป็นจริง เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ในการป้องกันความเสี่ยงด้านการเงินกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้วิธีการปฏิบัติตามแผนและปรับปรุง โดยการจดบันทึกรายได้รายจ่าย เพื่อเป็นเครื่องมือให้สอดคล้องกับสถานการณ์
3. การสรุปสะท้อนผล เป็นองค์ประกอบขั้นตอนที่ 3 ของการเรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อการป้องกันค่วามเสี่ยง โดยผ่านกิจกรรมเรียนรู้ ด้วยวิธีการให้ความรู้ ผ่านการฝึกอบรม และติดตามประเมินผล ที่นำไปสู่กระบวนการสนับสนุนกระบวนการดำเนินการป้องกันความเสี่ยงด้านการเงิน โดยเฉพาะการให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ความเสี่ยงส่วนบุคคล โดยใช้เครื่องมือการคำนวณดอกเบี้ยแต่ละวิธีการบริหารความเสี่ยง การบริหารการเงินส่วนบุคคล เพื่อตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญการทำการเกษตรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงนำไปสู่การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน

สาเหตุของปัญหา

1. สาเหตุจากด้านแรงกระตุ้นจากการเข้าถึงนโยบายของภาครัฐบาล โดยการสร้างโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุน การสนับสนุนสินเชื่อรายย่อยเพื่อให้ประชาชนกู้ยืม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนมีแหล่งเงินทุน สำหรับให้ประชาชนกู้ยืม ในอัตราดอกเบี้ยต่ำเพื่อนำไปลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ เช่นสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพให้แก่ประชาชนที่มีรายได้น้อย การเพิ่มเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติแห่งละ 1 ล้านบาท การจัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ต่อมารัฐบาลมีนโยบาย การประกันภัยความเสี่ยงด้านผลผลิต โดยชดเชยความเสียหายจากภัยธรรมชาติ จึงเป็นสาเหตุที่เกษตรกรกู้ยืมมาเพื่อลงทุนทางด้านการเกษตรและกรณีที่เกษตรกรมีหนี้สินอยู่แล้ว รัฐบาลมีนโยบายพักชำระหนี้ ปรับโครงสร้างหนี้สลับกับการกู้ยืมเพิ่มแก่เกษตรกร ผลที่ตามมาคือเกษตรกรมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในอดีตการกู้ยืมจะมีข้อจำกัดด้านสินเชื่อจากการสำรวจการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ที่มีหนี้สินจากการกู้ยืมเงินมามักพบปัญหา ดังนี้
    1. ความล้มเหลวจากการกู้ยืมมาลงทุนเพื่อการเกษตร ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ
    2. การขาดความรู้ในเรื่องการบริหารการเงิน ในการบริหารรายได้และรายจ่ายของตัวเอง (Financial Literacy) ขาดความรู้เรื่องการคำนวณดอกเบี้ยและเงินต้น การขาดวินัยทางการเงินของเกษตรกร เช่น การกู้ยืมมาเพื่อนำมาจ่ายหนี้เดิม (Refinance) ทำให้เงินคงเหลือไม่เพียงพอในการลงทุน ขาดการวางแผนการออมไว้ในอนาคต การไม่ทำบัญชีรายรับรายจ่าย
    3. การเป็นหนี้เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย จากการสำรวจการวิจัย สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนมีหนี้สินจากการนำทรัพย์สินและที่ดินเป็นหลักทรัพย์ในการค้ำประกันเพื่อนำเงินมาลงทุน
2. สาเหตุจากการก่อหนี้ใหม่เพื่อนำมาชำระหนี้เดิม จากการสำรวจการวิจัยพบว่า การกู้ยืมมาเพื่อนำมาจ่ายหนี้เดิม (Refinance) ทำให้เงินคงเหลือไม่เพียงพอในการลงทุน การไม่ทำบัญชีรายรับรายจ่าย การไม่มีการวางแผนการออมไว้ในอนาคตเกษตรกร ขาดความรู้ในเรื่องการบริหารการเงิน เกษตรกรส่วนใหญ่ที่มีหนี้สินเดิมอยู่แล้ว การบริหารรายได้และรายจ่ายของตัวเอง (Financial Literacy) การขาดความรู้เรื่องการคำนวณดอกเบี้ยและเงินต้น การขาดวินัยทางการเงินของเกษตรกร

แนวทางการป้องกันความเสี่ยงเกี่ยวกับรายได้ของสถาบันการเงิน

การแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบจะแบ่งการพิจารณาออกเป็น 2 ส่วน คือการแก้ไขหนี้ในระบบสถาบันการเงินและการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบชุมชน เป็นสาเหตุของความเสี่ยงเกี่ยวกับรายได้ของสถาบันการเงินชุมชน ความเสี่ยงของหนี้ในระบบชุมชนจากนโยบายส่งเสริมของภาครัฐ ประกอบด้วย หนี้กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มสัจจะ ออมทรัพย์เครดิตยูเนี่ยน สหกรณ์ และกองทุนฟื้นฟูเกษตรกร

ขั้นตอนการแก้ไขปัญหาจะแบ่งเจ้าหนี้ออกเป็น 2 กลุ่ม

1. กลุ่มเจ้าหนี้ที่มีระบบการจัดการและฐานะการเงินที่เข้มแข็งที่สามารถปรับโครงสร้างหนี้
2. กลุ่มเจ้าหนี้ที่ระบบการจัดการและฐานะการเงินอ่อนแอที่ต้องให้ความช่วยเหลือ

การกำหนดกรอบปฏิบัติในการเจรจา

กรอบปฏิบัติในการเจรจาหนี้ในระบบชุมชนจะมีลักษณะคล้ายกับกรณีการเจรจาหนี้ในระบบสถาบันการเงินดังนี้

1. การเจรจาให้จำแนกเจ้าหนี้เป็นรายเจ้าหนี้ โดยเชิญเจ้าหนี้คราวละ 1 ราย ในแต่ละช่วงการเจรจาต่อลูกหนี้ทุกรายที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหนี้รายดังกล่าว เพื่อความรวดเร็วอาจจะจัดให้มีคณะผู้เจรจาจำนวนหลายคณะ เพื่อเจรจาไปพร้อมๆ กันก็ได้ ในการเจรจาหากลูกหนี้มีเจ้าหนี้จำนวนหลายราย ให้ยึดเจ้าหนี้เป็นหลักในการเจรจา โดยให้ดำเนินการตามข้อ 1 ข้างต้น ซึ่งลูกหนี้ที่มีเจ้าหนี้หลายรายจะต้องมาพบเจ้าหนี้แต่ละรายตามกำหนดนัดที่อยู่ในช่วงการเจรจาของเจ้าหนี้รายนั้นๆ
2. เมื่อการเจรจาเป็นผลสำเร็จให้ลูกหนี้ เจ้าหนี้ ตัวแทนแจ้งผลการเจรจาปรับโครงสร้างหนี้ พร้อมลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ จำนวน 3 ชุด สำหรับเจ้าหนี้ บันทึกข้อมูลผลการเจรจาในระบบคอมพิวเตอร์เพื่อเป็นหลักฐาน

เพื่อให้การป้องกันความเสี่ยงเกี่ยวกับรายได้ เป็นไปอย่างเบ็ดเสร็จ ยั่งยืน และถาวรไม่เกิดปัญหาการก่อหนี้ซ้ำซ้อนและการกลับมาเป็นหนี้ใหม่อีกครั้ง ในกระบวนการปรับโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินต้องมีกระบวนการให้ความช่วยเหลือแบบฟื้นฟูกับลูกหนี้ทุกรายควบคู่กันไปตามความต้องการของลูกหนี้ โดยกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินสำหรับเกษตรกรจะรับข้อมูลความต้องการต่างๆ ของลูกหนี้จากธนาคารแล้วประสานงานกับคณะกรรมการด้านอื่นๆ เช่น ด้านการส่งเสริมอาชีพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูมากำหนดมาตรการเสริม โดยจะประสานงานกับภาคประชาชนด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานอื่นๆ เกี่ยวกับการพัฒนาฟื้นฟู แล้วส่งผลการฟื้นฟูกลับมายังคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินคนยากจนเพื่อส่งข้อมูลให้ธนาคารดำเนินการต่อไป

และหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานอื่นๆ เกี่ยวกับการพัฒนาฟื้นฟู แล้วส่งผลการฟื้นฟูกลับมายังคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินคนยากจนเพื่อส่งข้อมูลให้ธนาคารดำเนินการต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการแก้ไขปัญหาหนี้สิน

การแก้ไขปัญหาหนี้สิน จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความรู้แก่สมาชิกในเรื่องความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น ในลักษณะภาคีความร่วมมือในทุกภาคส่วนจะต้องทำงานแบบบูรณาการกันอย่างต่อเนื่องดังต่อไปนี้

1. การแก้ไขปัญหาหนี้สินจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความรู้แก่ สมาชิกในลักษณะความร่วมมือและทุกภาคส่วนจะต้องทำงานแบบบูรณาการกันอย่างต่อเนื่อง
2. การคิดค้นเครื่องมือต่างๆ ในการนำไปสู่กระบวนการป้องกันความเสี่ยงเกี่ยวกับการเงิน จะต้องเหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย สอดคล้องกับวิธีชีวิตของชุมชน จึงจะทำให้กลุ่มเป้าหมาย นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม
3. การบันทึกรายรับและนำบัญชีรายจ่าย มาวิเคราะห์ทุกเดือนและนำผลวิเคราะห์ทุกเดือนมาสู่การวางแผนชีวิตของตนเอง จะทำให้กลุ่มเป้าหมายสามารถพิจารณาหารูปแบบในการพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม
4. การวิจัยและพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สิน ควรใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สิน เนื่องจากการวิจัยและพัฒนาไปพร้อมๆกัน สามารถปรับปรุงแก้ไข การดำเนินงานให้ไปสู่ความสำเร็จได้ในระหว่างการดำเนินงาน เป็นการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาตั้งแต่การคิด การตัดสินใจ การวางแผน การปฏิบัติตามแผนการประเมินผลและรับประโยชน์
5. การสร้างโอกาสในการพัฒนาฝีมือแรงงานแก่กลุ่มเกษตรกร ยกระดับพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยการสนับสนุนในภาคเอกข้ามามีส่วนร่วมในการยกระดับทักษะฝีมือแรงงาน และเสริมสร้างความรู้ในสาขาอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
6. การสร้างความรู้ความเข้าใจทางด้านการเงินที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพให้กับประชาชน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการบริหารจัดการทางการเงินที่นำไปสู่ การเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย และเพิ่มการออมในครอบครัว

ข้อเสนอแนะสถาบันการเงินกรณีการกำหนดวงเงินสินเชื่อ

1. กำหนดตามขนาดของรายได้ของลูกหนี้ เป็นการกำหนดวงเงินสินเชื่อยอดรวมทั้งหมดหรือกำหนดเป็นจำนวนเงินรวมทั้งหมดในช่วงระยะเวลาหนึ่ง บางครั้งอาจกำหนดวงเงินสินเชื่อของสมาชิกแต่ละครั้งเป็นรายบุคคล การกำหนดวงเงินโดยวิธีนี้เหมาะที่จะใช้กับองค์กรที่มีการกระจายอำนาจในการให้สินเชื่อ เพื่อเก็บข้อมูลทุกขั้นตอนแต่ละครั้งต้องมีวงเงินในการให้เครดิตไม่มากนัก สำหรับกรณีที่ให้สินเชื่อที่มีวงเงินสูงจะต้องผ่านการตรวจสอบและอนุมัติโดยผู้บริหารระดับสูงก่อน วิธีนี้จะช่วยให้การดำเนินการตามใบสั่งซื้อทำได้เร็วขึ้น

เนื่องจากไม่ต้องเสียเวลาในการวิเคราะห์และตรวจสอบเครดิตของลูกค้าทุกครั้งที่มีการขอสินเชื่อ และช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย ที่จะต้องเสียไปและไม่คุ้มกับการตรวจสอบความเสี่ยงของการขอสินเชื่อในรายย่อย ที่มีวงเงินไม่มากนัก

2. กำหนดยอดคงเหลือ เป็นการกำหนดวงเงินสินเชื่อของสมาชิก โดยการควบคุมยอดรวมบัญชีลูกหนี้มิให้สูงเกินกว่าที่กำหนด หลังจากยอดคงเหลือบัญชีลูกหนี้ครบวงเงินแล้ว ทำให้ยอดคงเหลือลูกหนี้ตามบัญชีไม่เกินกว่าวงเงินสินเชื่อที่กำหนด โดยวิธีนี้จะช่วยป้องกันมิให้ลูกค้าขอสินเชื่อมากเกินความจำเป็น เป็นการลดความเสี่ยงขององค์กร เนื่องจากการอนุมัติสินเชื่อทำให้บัญชีลูกหนี้เพิ่มขึ้น หมายถึงการมีหนี้สินที่เกินความสามารถชำระหนี้ของลูกหนี้เอง ดังนั้นการติดตามควบคุมการอนุมัติสินเชื่ออยู่ในกรอบของการมียอดคงเหลือลูกหนี้ที่เหมาะสม ซึ่งได้วิเคราะห์และกำหนดไว้แล้ว

3. กำหนดเป็นช่วงเวลาเฉพาะ เป็นการกำหนดวงเงินสินเชื่อที่ระบุเวลาเฉพาะช่วงหนึ่งๆ ที่ยอมให้สินเชื่อ เช่นกำหนดวงเงินสินเชื่อ 10,000 บาทต่อเดือนหมายความ ว่าการให้เครดิตแก่สมาชิกในแต่ละเดือนต้องมีมูลค่าไม่เกิน 10,000 บาท กรณีอนุมัติสินเชื่อที่เกินกว่านั้น จะต้องได้รับอนุมัติเป็นรายกรณีจากผู้บริหารระดับสูง โดยวิธีนี้คณะกรรมการต้องให้ความสำคัญกับยอดรวมทั้งหมดในบัญชีลูกหนี้ของสมาชิกและตรวจสอบเฉพาะยอดเครดิตในแต่ละเดือนมิให้เกินกว่าที่กำหนดในวงเงิน วิธีนี้ให้ประโยชน์กับองค์กรซึ่งต้องการควบคุมการให้เครดิต จึงต้องผ่านกระบวนการตามขั้นตอน เพื่อตรวจสอบและเก็บบันทึกข้อมูลก่อนอนุมัติ แต่เนื่องจากยอดรวมในบัญชีลูกหนี้ มักมีจำนวนสูงกว่าการให้เครดิตแต่ละครั้งเป็นอย่างมาก เนื่องจากสถาบันการเงินมิได้มีการกำหนดให้ลูกหนี้ชำระหนี้ทันที ผู้บริหารจึงควรต้องหามาตรการในการควบคุมบัญชีลูกหนี้ส่วนรวม เพื่อมิให้ยอดสูงเกินไปจนอาจเกินความสามารถที่จะชำระหนี้ได้

สถาบันการเงินควรกำหนดวงเงิน โดยแบ่งตามลักษณะของสินเชื่อ คือสินเชื่อระยะสั้นและสินเชื่อระยะยาว เพื่อเพื่อประโยชน์ต่อองค์กรดังนี้

1. เพื่อเป็นเครื่องมือควบคุมการให้สินเชื่อ เนื่องจากการกำหนดวงเงินจะทำขึ้นหลังจากวิเคราะห์และประเมินค่าสมาชิกแล้ว วงเงินสินเชื่อจึงเป็นกรอบที่จำกัดความเสี่ยงของการยอมรับลูกหนี้ว่าควรมีขอบเขตมากน้อยเพียงใดซึ่งก็หมายถึงการควบคุมการให้สินเชื่อนั้นเอง

2. การส่งเสริมการให้สินเชื่อแก่สมาชิก วงเงินสินเชื่อสามารถเปลี่ยนแปลงได้ดังนั้นสมาชิกที่มีวินัยทางการเงินที่ดี หรือมีการดำเนินงานที่แสดงถึงความมีประสิทธิภาพย่อมได้รับการส่งเสริมให้ขยายวงเงินสินเชื่อหรืออีกนัยหนึ่งสามารถกล่าวได้ว่า วงเงินสินเชื่อจะช่วยผลักดันให้สมาชิกปรับปรุงตนเองเพื่อประโยชน์ในการขอรับสินเชื่อในวงเงินที่สูงขึ้น

3. เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียกเก็บหนี้ การกำหนดวงเงินสินเชื่อเป็นการกำหนดขอบเขตการให้สินเชื่อที่พิจารณาถึงความตั้งใจและความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิกขององค์กร หนี้สินที่

เกิดขึ้นจึงอยู่ในความสามารถที่จะเรียกชำระได้ตามกำหนด เป็นผลให้มีหนี้สูญหรือหนี้ที่ชำระเกินกำหนดน้อย

4. ลดความขัดแย้งระหว่างสมาชิกกับ วงเงินสินเชื่อทำให้สมาชิกของสถาบันการเงินรู้ขอบเขตของสินเชื่อที่ได้รับอนุมัติ จึงช่วยมิให้ฝ่ายปฏิบัติต้องรู้สึกไม่สบายใจ เมื่อได้รับคำสั่งที่เกินวงเงินและต้องปฏิเสธขณะเดียวกันก็ช่วยประหยัดแรงงานในการทำงาน ทั้งนี้เพราะฝ่ายปฏิบัติย่อมรู้ดีว่าสมาชิกแต่ละรายได้รับวงเงินสินเชื่อมากน้อยเพียงใด ดังนั้นเขาจะรู้ดีว่าควรใช้ความพยายามในการปฏิบัติอย่างไร

5. เป็นการควบคุมบัญชีลูกหนี้ขององค์กรโดยส่วนรวม การกำหนดวงเงินสินเชื่อให้สมาชิกช่วยให้องค์การควบคุมบัญชีลูกหนี้ขององค์กรให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับโครงสร้างเงินทุนขององค์กร และเมื่อพิจารณาบัญชีลูกหนี้รายย่อยแต่ละราย วงเงินสินเชื่อก็เป็นส่วนที่ช่วยควบคุมบัญชีลูกหนี้เบื้องต้น

6. ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของฝ่ายสินเชื่อ เนื่องจากองค์กรมีการแบ่งผู้มีอำนาจในการอนุมัติสินเชื่อตามระดับวงเงินสินเชื่อ จึงต้องกำหนดตัวบุคคลพร้อมทั้งมอบหมายอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจนในการปฏิบัติงาน ทำให้ระบบการทำงานได้อย่างรวดเร็ว มีลักษณะเหมือนงานประจำ ลดความซ้ำซ้อนในการทำงานและไม่ต้องทำการวิเคราะห์ตรวจสอบลูกหนี้ทุกครั้งที่มีการขอสินเชื่อใหม่ ผู้บริหารระดับสูงมิต้องรับภาระในการตรวจสอบและอนุมัติสินเชื่อทุกรายการ ทำให้มีเวลาบริหารงานและแก้ปัญหาที่สำคัญมากขึ้น

7. ช่วยควบคุมการให้สินเชื่อของสมาชิกขององค์กร การที่สมาชิกขององค์กรได้สินเชื่อในขอบเขตที่จำกัดเท่ากับเป็นการกำหนดกรอบ มิให้มีการขอสินเชื่อมากเกินความจำเป็นและจะช่วยให้เขาพิจารณาลูกหนี้ที่จะให้สินเชื่อต่อด้วยความระมัดระวัง โดยจะต้องวางแผนที่ดีในการให้สินเชื่อต่อให้สอดคล้องกับภาระการชดใช้หนี้แก่เจ้าหนี้ ตามเงื่อนไขที่กำหนดในวงเงิน ผลดีข้อนี้จะเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้นถ้าเปรียบเทียบกับการให้สินเชื่อ โดยไม่มีการกำหนดวงเงินสินเชื่อ ปัญหาที่ตามมาคือไม่สามารถเรียกเก็บหนี้ได้หรือเรียกเก็บได้ช้าเพราะลูกหนี้มีคุณภาพต่ำและปัญหาดังกล่าวก็จะส่งผลกระทบต่อไปยังเจ้าหนี้ การกำหนดวงเงินสินเชื่อจึงให้ประโยชน์แก่ทุกฝ่ายทั้งผู้ให้และผู้ใช้สินเชื่อ

สถาบันการเงินอาจมีข้อจำกัดของการกำหนดวงเงินสินเชื่อ

1. ความต้องการข้อมูลที่เป็นจริงและทันต่อเหตุการณ์ การตัดสินใจเพื่อกำหนดวงเงินสินเชื่อต้องการข้อมูลเกี่ยวกับสมาชิกที่มาขอสินเชื่อและลักษณะของรายได้จากการประกอบอาชีพ แต่จากลักษณะการดำเนินงานและสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้วงเงินสินเชื่อต้องการการปรับเปลี่ยนด้วย วงเงินสินเชื่อที่ถูกกำหนดและใช้อยู่โดยไม่ได้รับการปรับปรุง จะไม่ให้ประโยชน์ที่แท้จริง ปัญหาที่เป็นข้อจำกัดข้อแรกในการกำหนดวงเงินสินเชื่อ จึงอยู่ที่ความยากลำบากในการติดตามและรวบรวมข้อมูลที่เป็นความจริงและเป็นปัจจุบันที่จะนำไปใช้ในการปรับวงเงินสินเชื่อ นอกเหนือจากความยากลำบากในการหา

ข้อมูลแล้ว ค่าใช้จ่ายที่จะต้องสูญเสียไป เพื่อจัดหาข้อมูลที่เป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่มีอยู่เสมอและเหตุการณ์บางอย่างก็มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

2. ความต้องการขยายวงเงินสินเชื่อ สมาชิกส่วนใหญ่มีความต้องการขยายวงเงินสินเชื่ออยู่เสมอ การพิจารณาอนุมัติสินเชื่อแต่ละครั้ง จึงพยายามให้เกินกว่าวงเงินที่กำหนด วิธีการดังกล่าวทำให้ผู้ให้สินเชื่อต้องพิจารณาการให้สินเชื่อใหม่เสมอ เพื่อตรวจสอบว่าควรให้หรือไม่ ทั้งนี้เนื่องจากต้องการรักษาความสัมพันธ์กับสมาชิกขององค์กร สถาบันการเงินที่ให้สินเชื่อจึงต้องทำงานเพิ่มขึ้น เพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวงเงินสินเชื่อหรือตอบคำถาม การขอขยายวงเงินในกรณีที่วงเงินสินเชื่อถูกกำหนดช่วงระยะเวลาเป็นปีนั้น หมายความว่าผู้ให้สินเชื่อจะพิจารณาปรับปรุงวงเงินสินเชื่อเมื่อระยะเวลาผ่านพ้น 1 ปีไปแล้ว ระยะเวลาที่ยาวนานจึงอาจทำให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายต้องสูญเสียโอกาสอันดีได้

3. แม้ว่าวงเงินสินเชื่อจะมีข้อจำกัดซึ่งอาจมีผลเสียต่อการดำเนินงานขององค์กร ตามข้อจำกัดเหล่านี้ก็มิใช่สิ่งที่ต้องหลีกเลี่ยง โดยยกเลิกการกำหนดวงเงินสินเชื่อเนื่องจาก วงเงินสินเชื่อเป็นเพียงตัวเลขที่ประมาณขึ้นและใช้เป็นแนวทางในการกำหนดความเสี่ยงซึ่งในความเป็นจริง วงเงินสินเชื่อที่กำหนดขึ้นมิได้หมายความว่าจะต้องแสดงสภาพการณ์ทางเครดิตของลูกค้าที่ถูกต้องเสมอไป วงเงินสินเชื่อจึงเปรียบเสมือนสัญญาณที่เตือนอันตรายให้ต้องระมัดระวัง หรือตรวจสอบให้รอบคอบ วงเงินสินเชื่อสามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อมีเหตุผลที่เหมาะสม โดยทั่วไปทั้งสถาบันการเงินส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการกำหนดวงเงินสินเชื่อให้แก่ลูกค้า เน้นการใช้วงเงินให้เป็นประโยชน์ในการควบคุมการให้สินเชื่อ การเรียกชำระหนี้

บรรณานุกรม

กมลวรรณ พิมพ์แพทย์. (2556). **การเงินธุรกิจ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

กฤษฎา สังขมณี. (2560). **การจัดการสินเชื่อ** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ฝ่ายธุรกิจมัลติมิเดียเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

จารุณี วงศ์ลิมปิยะรัตน์. (2561). **ระบบนวัตกรรมทางการเงินเพื่อการพัฒนาธุรกิจเทคโนโลยี.** (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จินตนา กาญจนวิสุทธิ์. (2559). **เส้นทางวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาอาชีพและการพึ่งพา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชาญ กิตติคุณาภรณ์. (2560). **คู่มือการแก้ปัญหาทางการเงิน**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัท ส. เอเชียเพรส(1989) จำกัด.

ชนงกรณ์ กุณฑลบุตร. (2560). **การศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนทางธุรกิจ**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เชาร์ เก่งชน. และคณะ. (2557). **การลดข้อจำกัดในการเข้าถึงเงินทุนในระบบธนาคารพาณิชย์ไทย.** สัมมนาวิชาการประจำปีธนาคารแห่งประเทศไทย.

ชลัยพร อมรวัฒนา. (2539). **เศรษฐศาสตร์มหภาค.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชนินทร์ พิทยาวิวิธ. (2550). **การบริหารสินเชื่อสถาบันการเงินครบวงจร**. (พิมพ์ครั้งที่6). กรุงเทพฯ: อักษรโสภณ.

ชาริณี ฉัตรไชยสิทธิกุล. (2543). **การวิเคราะห์การออมของครัวเรือนในจังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชัชวาลย์ เรืองประพันธ์. (2544). **การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Windows.** ขอนแก่น: โครงการผลิตตำรา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ฐาปนา ฉิ่นไพศาลและคณะ. (2558). **วาณิชธนกิจและนวัตกรรมทางการเงิน**. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ณริต บันชัย. (2555). **การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนโครงการส่งเสริมการปลูกข้าวอินทรีย์เพื่อการส่งออกของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ดารณี พุทธวิบูลย์. (2554). **การบริหารสินเชื่อ.** (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

แดน ฟูแสง. (2544). **ศักยภาพด้านเศรษฐกิจสังคมและสภาพแวดล้อมของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดพะเยาและเชียงราย.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ส่งเสริมการเกษตร. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2537). **การสำรวจพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.

ปัทมาวดี โพชนุกูล ซูซูกิ. และคณะ **โครงการศึกษาและจัดทำเครื่องมือประเมินตนเองขององค์กรการเงินฐานรากเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการทางการเงินและสวัสดิการชุมชน** .ระยะที่ 2.

รวี ลงกานี. (2563). **การประเมินความเป็นไปได้ด้านการเงินของโครงการ**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วีระชาติ ศรีบุญมา. (2560). **กฎหมายสถาบันการเงินภาคความผิด.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรรม.

วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2561). **การบริหารงานคลังภาครัฐบนฐานความยั่งยืน**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วันชัย ธรรมสัจการ. และคณะ. (2552). **กระบวนการปรับเปลี่ยนกองทุนการเงินชุมชนสู่ธนาคารหมู่บ้าน: ในอดีตและปัจจุบันเพื่ออนาคต**. ศูนย์วิจัยพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนาคณะศิลปะศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

เทิดศักดิ์ รัญจวน. (2553). **การวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์การผลิตข้าวอินทรีย์และข้าวทั่วไปของเกษตรกร อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ปีการเพาะปลูก 2550/2551,**วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2548). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS.** (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ: บริษัท วี.อินเตอร์ พริ้นท์ จำกัด.

นิยดา จันทร์มาศ. (2546). **การวิเคราะห์รายได้และรายจ่ายของข้าราชการสำนักการตรวจเงินแผ่นดิน.** วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม. (2558). **เปิดโลกการค้ำประกันสินเชื่อ หลากหลายรูปแบบค้ำประกันสินเชื่อที่ประสบความสำเร็จทั่วโลก.** กรุงเทพฯ : บรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม(บสย.)

ประพันธ์ เศวตนันท์. (2540). **ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มหภาค.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปรีดา นาคเนาวทิม. (2541). **เศรษฐศาสตร์จุลภาค 1.** (พิมพ์ครั้งที่11). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปัทม์ สภาวรัตน์ภิญโญ. (2546). **การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของการเลี้ยงกุ้ง.**

พาวิชช์ รัตนโกมล. (2526). **พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในประเทศไทย.** ภาคนิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.

พินิตย์ กิ่งสอน. (2551). **ศักยภาพการผลิตและการตลาดข้าวอินทรีย์ กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรอินรีย์เชียงใหม่ จำกัด.** การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

พิสิษฐ์ อุไรรงค์. (2550). **การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินของการลงทุนเลี้ยงกุ้งกรามกามในจังหวัดสุพรรณบุรี.** การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

พยัต วุฒิธงค์. (2563). **การจัดการนวัตกรรม ทรัพยากร องค์การแห่งการเรียนรู้และนวัตกรรม**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกร่ณ์มหาวิทยาลัย.

พงศ์ระพีพร อาภากรและคณะ. (2554). **บทบาทของระบบการเงินระดับฐานรากในการส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงิน.** สำนักนโยบายระบบการเงินและสถาบันการเงิน.

พัชรีพร วงศ์ใหญ่. (2551). **การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของธุรกิจเลี้ยงกุ้งกรามในอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย.** การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ภราดร ปรีดาศักดิ์. (2547). **หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภัทรกิตติ์ เนตินิยม. (2558). วาณิชธนกิจและนวัตกรรมทางการเงิน (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

มลธิวา โสมะ. (2552). **ทัศนคติของผู้บริโภคในอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีต่อข้าวอินทรีย์.** การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ยุวดี ไชยศิริ. (2554). **การบริหารสินเชื่อ.** (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ยุทธ ไกยวรรณ์. (2545). **พื้นฐานการวิจัย.** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

เยาวรักษ์ สุขวิลูลย์. (2562). **รายงานการเงินและการวิเคราะห์งบการเงิน.** (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: ห้างสุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็ม เพรส.

เยาวเรศ ทับพันธุ์. (2551). **การวางแผนและประเมินโครงการ.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.ราชกิจจานุเบกษา. 2548. เล่มที่ 122 ตอนที่ 86 ก, หน้า 4.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. (2545). **หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค.** (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

วรรณี บรรทัด. (2554). **การบริหารสินเชื่อ.** (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ศานิต เก้าเอี้ยน. (2538). **เศรษฐศาสตร์การผลิตทางการเกษตร.** กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศิรินุช อินละคร. (2559). **การเงินบุคคล.** (พิมพ์ครั้งที่5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศิลปพร ศรีจั่นเพชรและคณะ. (2562). **รายงานทางการเงินและการวิเคราะห์.** กรุงเทพมหานคร

ศุภชัย สุทธิเจริญ. (2551). **การยอมรับการปลูกข้าวอินทรีย์โดยใช้ข้าวกล้องพันธุ์หอมแดงของเกษตรกรในอำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ,** การค้นคว้าแบบอิสระวิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2554). **ข้าวอินทรีย์: ศักยภาพการตลาดที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง** สืบค้นจาก www.positioningmag.com เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2554.

สันติยา เอกอัคร. (2546). **เอกสารคำสอนวิชาทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มหภาค 1.** ภาควิชาเศรษฐศาสตร์, คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุนา สิทธิเลิศประสิทธิ์ และคณะ. (2554). **การบริหารสินเชื่อ.** (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุนี ศักรนันทน์. (2554). **การบริหารสินเชื่อ.** (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2545). **การใช้สถิติในงานวิจัยอย่างถูกต้องและได้มาตรฐานสากล.** กรุงเทพฯ: บริษัท เฟื่องฟ้าพริ้นติ้ง จำกัด.

สุปรียา แก้วละเอียด. (2563). **กฎหมายการคลังภาคงบประมาณแผ่นดิน.** กรุงเทพ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุมาลี จิวะมิตร. (2554). การบริหารสินเชื่อ. (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เสาวลักษณ์ ธรรมทีปกุล. (2538). **พฤติกรรมการออมครัวเรือนเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.).** วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมหมาย ปฐมวิชัยวัฒน์. (2549). **เศรษฐศาสตร์ธุรกิจและการเงินธุรกิจ.** หน่วยที่ 9 ความเสี่ยงและผลตอบแทน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์. (2560). **นโยบายสาธารณะ แนวคิด การวิเคราะห์ และกระบวนการ.** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.

สุขใจ น้ำผุดและคณะ. (2557). **กลยุทธ์การบริหารการเงินส่วนบุคคล.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เสกศักดิ์ จำเริญวงศ์. (2554). **การบริหารการเงินธุรกิจ : แนวคิดและแนวทางปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2550). **ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนเกษตร.** กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สำนักงานเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนไทย.** กรุงเทพฯ:

เสาวลักษณ์ ธรรมทีปกุล. (2538). **พฤติกรรมการออมของครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.** วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อาณัติ ลีมัคเดช. (2561). **การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงินภายใต้ความเสี่ยง.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เกรท ไอเดีย.

เอม เจริญทองตระกูลและคณะ. (2558). **นวัตกรรมในการพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน : แผนที่การเข้าถึงบริการทางการเงินระดับฐานราก.** ผลงานวิชาการเสนอในงานสัมมนาวิชาการประจำปีของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. สำนักเศรษฐกิจการคลัง.

เอมอร เจริญทองตระกูล.และคณะ. (2558). **นวัตกรรมในการพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน: แผนที่การเข้าถึงบริการทางการเงินระดับรากฐาน.** ผลงานวิชาการเสนอในงานสัมมนาวิชาการประจำปีของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง.

อัญญา ขัญธวิทย์. (2553). **วิศวกรรมการเงินในตลาดการเงินไทย.** (พิมพ์ครั้งที่1). กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Edmand, Michael R. 1983. **Macroeconomic: Theory and Policy.** Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.

Friedman, Milton. 1970. **A theory of the consumption function.** New Delhi: Oxford & IBH.

Gujarati, Demoder. 1995. **Basic Econometrics Edition3.** New York: Mcgaw-Hill.

Pakorn Vichayanond and Chalongphob Sussangkarn. 1994. "Mobilization of Domestic Saving" **Reserch and Information Development for Macroeconomic Policy Formulation.** Pp.1-42.

Rod Alessie, Annanmaria Lusardi and Arie Kapteyn. 1999. "Saving after Retirement: Evidence from three Different Surveys" **Labour Economics.** Pp. 277 – 310.

ไม่มีเนื้อหาจากต้นฉบับ

ประวัติผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการวิจัย

1. ชื่อ – นามสกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์กมลวรรณ พิมพ์แพทย์
ชื่อ – นามสกุล Asst.Prof. Kamonwan Pimpat
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน
3. ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
86 ถนนพิษณุโลก แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 0-22829101 ต่อ 2112 081-3145999
e-mail kamonwanfinance@hotmail.com

5. ประวัติการศึกษา บธ.ม. (บริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
บ.ธ. (การเงินการธนาคาร) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

6.สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
ไม่มี

7.ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละผลงานวิจัย

7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย: ชื่อแผนงานวิจัย

7.2 หัวหน้าโครงการวิจัย

7.2.1. พฤติกรรมการบริโภคและการออมไว้ในยามฉุกเฉินของครัวเรือนภายใต้ความไม่แน่นอนของรายได้: กรณีศึกษาเกษตรกรชาวสวนทุเรียนจังหวัดนนทบุรี

7.2.2. แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินชาวนาในเขตทุ่งกุลาร้องไห้

7.2.3. การพัฒนานวัตกรรมทางการเงินอย่างยั่งยืนของเกษตรกรในเขตภาคกลางตอนล่าง

7.3 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว

7.3.1 พฤติกรรมการบริโภคและการออมไว้ยามฉุกเฉินของครัวเรือน ภายใต้ความไม่แน่นอนของรายได้: กรณีศึกษาเกษตรกรชาวสวนทุเรียนจังหวัดนนทบุรี

7.3.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินชาวนาในเขตทุ่งกุลาร้องไห้

7.3.3 การพัฒนานวัตกรรมทางการเงินอย่างยั่งยืนของเกษตรกรในเขตภาคกลางตอนล่าง

7.3.4 การจัดการนวัตกรรมและภูมิปัญญา การเปลี่ยนผ่านของสถาบันการเงินชุมชนเขตภาคกลางตอนล่าง

7.4 งานวิจัยที่กำลังทำ

ผู้ร่วมโครงการวิจัย

1. ชื่อ – นามสกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ ชำนาญรบ
   ชื่อ – นามสกุล Asst.Prof.Dr.Sirirat Chamnanrob
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน
3. ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
   86 ถนนพิษณุโลก แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
   โทรศัพท์ 0-22829101 ต่อ 2312 061-6354798
   e-mail sirirat.c@rmutp.ac.th
5. ประวัติการศึกษา ปร.ด. (เทคโนโลยีเทคนิคศึกษา)
   มหาวิทยาลัยรเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
   ค.อ.ม. (เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์)
   มหาวิทยาลัยรเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
   บ.ธ. (ระบบสารสนเทศ) วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา

6.สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ์ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
ไม่มี

7.ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละผลงานวิจัย

7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย: ชื่อแผนงานวิจัย

7.2 หัวหน้าโครงการวิจัย

7.2.1 การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมกิจกรรมชุมชนนางเลิ้ง กรุงเทพมหานคร

7.2.2 ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารจัดการผลิตภัณฑ์ชุมชน ต.ระแหง อ.ลาดหลุมแก้ว จ.ปทุมธานี

7.2.3 การพัฒนา Application เพื่อกำหนดราคาสินค้าชุมชน

7.2.4 ระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนบ้านถ้ำเสือ อ.แก่งกระจาน จ.เพชรบุรี.

7.2.5 ระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนบ้านสามเรือน จ. เพชรบุรี

7.2.6 การบูรณการและการถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกพืชไม้เศรษฐกิจผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่มีคุณภาพในพื้นที่เสื่อมโทรม กรณีศึกษากลุ่มชุมชนภาคกลางตอนล่าง

7.3 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว

7.3.1 การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมกิจกรรมชุมชนนางเลิ้ง กรุงเทพมหานคร. 2556.

7.3.2 ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารจัดการผลิตภัณฑ์ชุมชน ต.ระแหง อ.ลาดหลุมแก้ว จ.ปทุมธานี, 2559. งานประชุมวิชาการระดับชาติ "การจัดการธุรกิจและเทคโนโลยีดิจิทัล BMDT 2016" คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. งบประมาณเงินรายได้ 2558

7.3.3 การพัฒนา Application เพื่อกำหนดราคาสินค้าชุมชน. 2561. งานประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 10 "ราชมงคลขับเคลื่อนนวัตกรรมสู่ประเทศไทย 4.0" จ.ตรัง งบประมาณเงินรายได้ 2560

7.3.4 ระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนบ้านถ้ำเสือ อ.แก่งกระจาน จ.เพชรบุรี. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 1 ประจำปี 2562 การจัดการในยุคเทคโนโลยีนำการเปลี่ยนแปลง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ เมื่อวันที่ 26 เมษายน 62งบประมาณเงินรายได้ 2561

7.3.5 ระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนบ้านสามเรือน จ.เพชรบุรี งบประมาณเงินรายได้ 2562 (อยู่ระหว่างเตรียมเผยแพร่)

7.3.6 แอปพลิเคชั่นระบบบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนเพชรน้ำทรัพย์ จ.เพชรบุรี งบประมาณเงินรายได้ 2563 (อยู่ระหว่างเตรียมเผยแพร่)

7.3.7 การบูรณการและการถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกพืชไม้เศรษฐกิจผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่มีคุณภาพในพื้นที่เสื่อมโทรม กรณีศึกษากลุ่มชุมชนภาคกลางตอนล่าง งบประมาณเงินรายจ่าย 2563 (อยู่ระหว่างเตรียมเผยแพร่)

7.3.8 การจัดการนวัตกรรมและภูมิปัญญา การเปลี่ยนผ่านของสถาบันการเงินชุมชนเขตภาคกลางตอนล่าง

7.4 งานวิจัยที่กำลังทำ

การพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อรองรับการท่องเที่ยว จังหวัดสมุทรสงคราม, งบประมาณ2564

ผู้ร่วมโครงการวิจัย

1. ชื่อ – นามสกุล นางสาวกรรณิการ์ จะกอ
   ชื่อ – นามสกุล Miss Kannika Jakor
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน
3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
   86 ถนนพิษณุโลก แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
   โทรศัพท์ 0-22829101 ต่อ 2112 081-3145999
   e-mail ninninan11@hotmail.com
5. ประวัติการศึกษา บธ.ม. (บริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
   บ.ธ. (การเงินการธนาคาร) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

6.สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
ไม่มี

7.ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละผลงานวิจัย

7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย : ชื่อแผนงานวิจัย

7.2 หัวหน้าโครงการวิจัย

7.2.1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อดัชนีราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีศึกษา ดัชนีราคาหุ้นกลุ่มธนาคาร

7.3 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว:

7.3.1 การลงทะเบียนเรียนและชำระค่าเล่าเรียนผ่านระบบ application กรณีศึกษา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

7.2.2. การจัดการนวัตกรรมและภูมิปัญญา การเปลี่ยนผ่านของสถาบันการเงินชุมชนเขตภาคกลางตอนล่าง

ผู้ร่วมโครงการวิจัย

1. ชื่อ – นามสกุล นางสาววริสรา ยงยิ่งประเสริฐ
   ชื่อ – นามสกุล Miss Waritsara Yongyingprasert
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน
3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
   86 ถนนพิษณุโลก แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
   โทรศัพท์ 0-22829101 ต่อ 2112 081-3145999
   e-mail kulisara.y@rmutp.ac.th
5. ประวัติการศึกษา MAppling (Tesol) Macquarie University ออสเตรเลีย
   ศศ.บ (มนุษยศาสตร์) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
   การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การประกันคุณภาพการศึกษา
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละผลงานวิจัย
   7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย : ชื่อแผนงานวิจัย
   7.2 หัวหน้าโครงการวิจัย
      7.2.1. การดำเนินงานประกันคุณภาพการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
      7.2.2. การประเมินคุณภาพการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2552-2554
      7.2.3. กระบวนการและแนวปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อการจัดการข้อมูลประกันคุณภาพการศึกษาองค์ประกอบด้านการวิจัย
      7.2.4. การจัดการความรู้งานวิจัยข้ามสถาบัน
   7.3 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว: